VISOKA ŠKOLA ZA USLUŽNI BIZNIS
SOKOLAC
ISTOČNO SARAJEVO

IZVJEŠTAJ O SAMOVREDNOVANJU
2024/2025. AKADEMSKA GODINA

Sokolac, Istočno Sarajevo, januar 2026. godine

SADRŽAJ

1 UVOD 1

2 I DIO - PODACI O VISOKOJ ŠKOLI ZA USLUŽNI BIZNIS 4

3 II DIO - PODACI O ISPUNJENOSTI ZAKONSKIH USLOVA 8
3.1 HRONOLOŠKI PRIKAZ DOBIJENIH LICENCI 8
3.2 STUDIJSKI PROGRAMI, PRIPADNOST NAUČNIM OBLASTIMA, NAZIV PRI DIPLOMIRANJU I BROJ UPISANIH STUDENATA 9
3.3 POKRIVENOST PREDMETA NASTAVNICIMA U RADNOM ODNOSU 10
3.4 PROSTORNI I DRUGI KAPACITETI 11
3.4.1 BIBLIOTEKA 12

4 DIO III: ISPUNJENOST STANDARDA KVALITETA 13

4.1 POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA - STANDARD 1 13
4.1.1 MISIJA I VIZIJA VUB 13
4.1.2 CILJEVI VUB 16
4.1.3 STRATEGIJA RAZVOJA VUB 16
4.1.3.1 Procedure za praćenje provođenja strategije 17
4.1.4 STRATEGIJA INTERNACIONALIZACIJE VUB 2022-2027 19
4.1.5 ORGANIZACIONA I UPRAVLJAČKA STRUKTURA VUB 20
4.1.5.1 Akti koji uređuju poslovanje tijela Škole 23
4.1.6 POLITIKA I PROCEDURE UNUTRAŠNJEG OBEZBJEĐENJA KVALITETA 23
4.1.6.1 Pravilnik o sistemu osiguranja kvaliteta 25
4.1.6.1.1 Nadležnosti Komisije za osiguranje kvaliteta 25
4.1.6.2 Kodeks nastavničke etike 26
4.1.6.3 Promovisanje kulture kvaliteta 27
4.1.6.4 Terminski plan izvještavanja KOK 27
4.1.6.5 Postupak internog nadzora i revizije sistema za kvalitet 28
4.1.6.6 Uloga studenata u obezbjeđenju kvaliteta i upravljanju 29
4.1.6.7 Evaluacija nastavnog procesa studenata u akademskoj 2024/2025. godini 30
4.1.7 MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI VUB 32
4.1.7.1 Međunarodni ugovori o saradnji 32
4.1.7.2 Mobilnost nastavnika i studenata 34
4.1.7.3 Učešće nastavnika, saradnika i studenata u međunarodnim projektima 34
4.1.8 OSTALI PODACI O STRATEGIJI RAZVOJA 35

4.1.8.1 Naučno-istraživački rad 35

4.2 IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA - STANDARD 2 37
4.2.1 PROCES RAZVOJA I USVAJANJA STUDIJSKIH PROGRAMA, POVEZANOST SA MISIJOM VUB 37
4.2.2 STUDIJSKI PROGRAMI VUB 38
4.2.2.1 Studijski program Ekonomija i poslovanje 39
4.2.2.1.1 Ciljevi studjskog programa 39
4.2.2.1.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu 39
4.2.2.1.3 Uslovi za upis na studijski program 41
4.2.2.1.4 Način izvođenja studija 41
4.2.2.1.5 Studentska praksa 41
4.2.2.1.6 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu 42
4.2.2.1.7 Nastavni plan i program – Ekonomija i poslovanje – 240 ECTS 43
4.2.2.2 Studijski program Političke nauke 44
4.2.2.2.1 Ciljevi studjskog programa 44
4.2.2.2.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu 45
4.2.2.2.3 Uslovi za upis na studijski program 46
4.2.2.2.4 Način izvođenja studija 46
4.2.2.2.5 Studentska praksa 47
4.2.2.2.6 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu 47
4.2.2.2.7 Nastavni plan i program – Političke nauke – smjer nacionalna bezbjednost 240 ECTS 48
4.2.2.3 Studijski program Pravo 49
4.2.2.3.1 Ciljevi studjskog programa 49
4.2.2.3.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu 50
4.2.2.3.3 Uslovi za upis na studijski program 51
4.2.2.3.4 Način izvođenja studija 51
4.2.2.3.5 Studentska praksa 52
4.2.2.3.6 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu 52
4.2.2.3.7 Nastavni plan i program – Pravo – 240 ECTS 53
4.2.2.4 Studijski program Javna uprava i bezbjednost 54
4.2.2.4.1 Ciljevi studjskog programa 55
4.2.2.4.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu 56
4.2.2.4.3 Uslovi za upis na studijski program 58
4.2.2.4.4 Način izvođenja studija 58
4.2.2.4.5 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu 59
4.2.2.4.6 Nastavni plan i program – Javna uprava i bezbjednost 59
4.2.3 IZRAČUN ALOCIRANJA ECTS 60

4.3 UČENJE, PODUČAVANJE I VREDNOVANJE USMJERENO NA STUDENTA – STANDARD 3 62
4.3.1 IZBOR METODA UČENJA 62
4.3.2 PROCEDURE ZA OCJENJIVANJE STUDENATA 63
4.3.2.1 Koncept kontinuiranog ocjenjivanja 63
4.3.2.2 Žalbena procedura i uvid u radove 64
4.3.2.3 Raspored provjera znanja 64
4.3.3 ANGAŽMAN STUDENATA U PROCESIMA UPRAVLJANJA I OBEZBJEĐENJU KVALITETA 65
4.3.4 MEĐUNARODNA MOBILNOST STUDENATA 65

4.4 UPIS I NAPREDOVANJE STUDENATA, PRIZNAVANJE I SERTIFIKOVANJE - STANDARD 4 67
4.4.1 ANALIZA UPISA I PROLAZNOSTI STUDENATA 67
4.4.1.1 Analiza upisa studenata 67
4.4.1.2 Analiza prolaznosti studenata 69
4.4.2 PRIZNAVANJE KVALIFIKACIJA I PERIODA STUDIRANJA 70
4.4.3 IZDAVANJE UVJERENJA O DIPLOMIRANJU, DIPLOME I DODATKA DIPLOMI 71

4.5 NASTAVNO OSOBLJE - STANDARD 5 72
4.5.1 PROCEDURA I VRŠENJE IZBORA U ZVANJA 72
4.5.1.1 Žalbeni postupak 72
1.1.1 PODACI O IZBORIMA U ZVANJA I POVJERENIM PREDMETIMA 73
4.5.2 KADROVSKA BAZA PODATAKA 73
4.5.3 POKRIVENOST PREDMETA IZ SVAKOG STUDIJSKOG PROGRAMA NASTAVNICIMA U RADNOM ODNOSU 74
4.5.3.1 Lista odgovornih nastavnika i saradnika 75
4.5.4 PODACI O REALIZACIJI PLANA PUBLIKOVANJA RADOVA AKADEMSKOG OSOBLJA 75
4.5.4.1 Procedura prezentovanja publicistike nastavnog osoblja 92
4.5.4.2 Izdavačka djelatnost 92
4.5.5 SISTEM MOTIVACIJE ZAPOSLENIH ZA AKTIVAN ANGAŽMAN U OBLASTI ISTRAŽIVAČKOG RADA 96
4.5.6 ANALIZA NASTAVNOG OSOBLJA 96
4.5.6.1 Analiza broja studenata u odnosu na broj nastavnika 98
4.5.6.2 Evaluacija nastavnog procesa 99

4.6 RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA – STANDARD 6 101
4.6.1 NENASTAVNO OSOBLJE 101
4.6.2 PROSTOR I OPREMA 101
4.6.3 BIBLIOTEKA 102
4.6.4 PLANIRANJE, KORIŠĆENJE I PROVJERA RESURSA 103
4.6.5 SISTEM FINANSIRANJA ŠKOLE 104

4.7 UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA – STANDARD 7 105
4.7.1 OPIS INFORMACIONOG SISTEMA – HARDVER I SOFTVER 105

4.8 INFORMISANJE JAVNOSTI – STANDARD 8 109
4.8.1 WEB STRANICA I UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA 109
4.8.1.1 Informacioni paket za buduće studente 109
4.8.1.2 Politika komunikacije s javnošću 109
4.8.2 INFORMACIJE O NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOM RADU I RADU AKADEMSKOG OSOBLJA 110
4.8.3 KOMUNIKACIJA SA SPOLJAŠNJIM ZAINTERESOVANIM STRANAMA 110
4.8.3.1 Analiza medijskog obavještavanja 110
4.8.3.2 Alumni asocijacija i Centar za razvoj karijere 110

4.9 KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNA REVIZIJA PROGRAMA – STANDARD 9 112
4.9.1 PROCEDURE ZA PRAĆENJE REALIZACIJE STUDIJSKIH PROGRAMA 112
4.9.2 ANALIZA REALIZACIJE STUDIJSKIH PROGRAMA 112
4.9.2.1 Postotak svršenih studenata i prosječno trajanje studija 112
4.9.2.2 Broj ispisanih studenata 113
4.9.2.3 Analiza zadovoljstva studenata u akademskoj 2024/2025. godini 114
4.9.2.4 Postotak zaposlenih diplomiranih studenata 117

4.10 PERIODIČNO SPOLJAŠNJE OBEZBJEĐENJE KVALITETA – STANDARD 10 118
4.10.1 REALIZOVANE PREPORUKE PRETHODNE KOMISIJE ZA AKREDITACIJU 118
A.2 Izrada i odobravanje programa 118
A.5 Ljudski resursi 120
A.6 Resursi za učenje i podrška studentima 121

5 PRILOZI 122

1 UVOD

Izvještaj o samovrednovanju (u nastavku teksta Izvještaj) Visoke škole za uslužni biznis (u nastavku teksta VUB) predstavlja sveobuhvatni dokument o procjeni implementacije sistema kvaliteta na svim nivoima rada VUB, a na osnovu sljedećih dokumenata/pravilnika:

- Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja (European standards and guidelines for quality assurance in higher education area – ESG), ENQA, 2015.
- Standardi za akreditaciju visokoškolskih ustanova, AVORS, 2022.
- Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa (01/1.5.500/21, od 30.12.2021. godine), Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa (1-02-2-568/22 od 26.12.2022. godine)
- Pravilnik o sistemu osiguranja kvaliteta VUB;
- Pravilnik o samovrednovanju VUB.

Izvještaj pruža sve neophodne informacije o svim aspektima kvaliteta i ocjenu ispunjenosti uslova za akreditaciju i služi kao osnov za otklanjanje uočenih slabosti i sveukupno unapređenje kvaliteta i rada VUB. Sastoji od 4 dijela i sadrži:

1. Osnovne podatke o VUB
2. Podatke o ispunjenosti zakonskih uslova za rad (dozvola za rad, ispunjenost odredbi iz Standarda za početnu akreditaciju, dodijeljena zvanja i njihova usklađenost sa zvaničnom klasifikacijom).
3. Podatke o osiguranju kvaliteta i ispunjavanju uslova propisanim svakim pojedinačnim standardom kvaliteta:
   - Standard 1: Politika obezbjeđenja kvaliteta;
   - Standard 2: Izrada i odobravanje programa;
   - Standard 3: Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereno na studenta;
   - Standard 4: Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje;
   - Standard 5: Nastavno osoblje;
   - Standard 6: Resursi za učenje i podrška studentima;
   - Standard 7: Upravljanje informacijama;
   - Standard 8: Informisanje javnosti;
   - Standard 9: Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa;
   - Standard 10: Periodično spoljašnje obezbjeđenje kvaliteta
4. Priloge na osnovu kojih je sačinjen ovaj Izvještaj.

U proces obezbjeđenja, praćenja i unapređenja kvaliteta uključeni su svi organi i organizacione jedinice VUB i studenti u skladu sa odredbama Pravilnika o samovrednovanju. Dužnost je svih zaposlenih na VUB da obezbijede, prate i unapređuju kvalitet obrazovne, naučne, stručne i svih drugih djelatnosti.

Postupak samovrednovanja provodila je Komisija za samovrednovanje (KZS) koju je imenovala Komisija za osiguranje kvaliteta (KOK), u skladu sa Pravilnikom za samovrednovanje i planom aktivnosti koji je utvrđen na sjednici KOK, a kojim su definisani: ciljevi samovrednovanja, subjekti samovrednovanja, njihova odgovornost i zaduženja, metodologija i dinamika izrade dokumenata i standarda za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta, kao i metodologija prikupljanja podataka i vremenska dinamika.

KOK je u periodu od oktobra 2024. godine do januara 2026. godine održala ukupno 25 sastanaka, na kojima su analizirane zadate aktivnosti, sačinjen plan rada, prikupljeni podaci, razmatrani standardi i kriterijumi čija implementacija je bila osnova za formiranje sistema obezbjeđenja i kontrole kvaliteta i usvojeni izvještaji o samovrednovanju. Na sastancima KOK, prisustvovali su članovi KZS, a zavisno od potrebe, aktivno su učestvovali sekretar VUB i drugi zaposleni.

Postupak samovrednovanja je sproveden u nekoliko faza, u periodu od oktobra 2024. godine do decembra 2025. godine, prema planu aktivnosti u postupku samovrednovanja koji je KOK usvojila na sjednici održanoj 26. 08. 2024. godine (Odluka KOK broj 397-1/24). Plan aktivnosti u postupku samovrednovanja za akademsku 2024/2025. godinu se nalazi u Prilogu 13 ovog izvještaja.

U prvoj fazi KOK je definisala način prikupljanja podataka, izvore podataka, instrumente za prikupljanje podataka (metodologija anketiranja, vrijeme anketiranja, sadržina anketnih upitnika, indikatori kvaliteta, reprezentativni uzorak i drugo) (period oktobar-decembar, 2024. godine).

U drugoj fazi proveden je postupak anketiranja i drugi postupci za prikupljanje podataka, izvršena je obrada podataka i priprema izveštaja o rezultatima provedenih postupaka za prikupljanje podataka. KZS je nakon toga izvršila sljedeće analize:

- Analiza broja upisanih studenata, za poslednjih 5 akademskih godina (2020/2021. - 2024/2025. akademska godina) po studijskim programima i godinama studija,
- Analiza postotka svršenih studenata i prosječnog trajanja studija,
- Analiza prolaznosti studenata, po studijskim programima za 2024/2025. akademsku godinu,

- Analizu broja angažovanih nastavnika i saradnika, za 2024/2025. akademsku godinu, po studijskim programima i po zvanju nastavnika/saradnika,
- Analiza pokrivenosti predmeta u pojedinom studijskom programu nastavnicima u radnom odnosu i izračun norme angažmana nastavnika i saradnika;
- Analiza akademskog osoblja za 2024/2025. akademsku godinu,
- Analiza studijskih programa, pripadnosti naučnim oblastima u skladu sa zvaničnom klasifikacijom i broja trenutno upisanih studenata na te studijske programe,
- Analiza izbora u zvanja i povjerenih predmeta,
- Analiza prostornih kapaciteta u odnosu na broj studenata na pojedinom studijskom programu;
- Analiza bibliotečkih resursa;
- Analiza objava nastavnika iz naučne oblasti za koju imaju izbor;
- Analiza učestvovanje nastavnika i saradnika na skupovima, kongresima, seminarima, radionicama koji su doprinijeli njihovom usavršavanju;
- Analiza medijskog obavještavanja javnosti o informacijama od značaja za javnost.

Na osnovu navedenih analiza pripremljeni su i upućeni Senatu i Upravnom odboru na razmatranje i usvajanje sljedeći izvještaji:

- Izvještaj o upisu,
- Izvještaj o realizaciji studijskih programa (obuhvata izvještaje o postotku svršenih studenata, evaluaciji zadovoljstva studenata i postotoku zaposlenih studenata);
- Izvještaj o evaluaciji nastavnog procesa;
- Izvještaj publicistike nastavnog osoblja;
- Izvještaj o kvalitetu informacionog sistema.

KZS je u završnoj fazi svoga rada sačinila prijedlog Izvještaja o samovrednovanju i uputila ga KOK na razmatranje. KOK je na sjednici održanoj 14.01.2026. godine usvojio Izvještaj o samovrednovanju i dao preporuku Senatu i Upravnom odboru za njegovo usvajanje.

Senat VUB je na svojoj sjednici održanoj 15.01.2026. godine usvojio Izvještaj o samovrednovanju za akademsku 2024/2025 (S.08-4/26). Upravni odbor je dao saglasnost na Izvještaj o samovrednovanju, odlukom UO.10-4/26, od 16.01.2026. godine,

2 I DIO - PODACI O VISOKOJ ŠKOLI ZA USLUŽNI BIZNIS

Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo – Sokolac, je osnovana juna 2007. godine. Osnovna ideja osnivača bila je da se mladim ljudima koji žive na prostoru Istočnog Sarajeva, naročito Romanijske regije, omogući da visoko obrazovanje steknu u svom rodnom gradu, odnosno u regiji u kojoj žive i rade i gdje ih, u cilju privrednog i ekonomskog razvoja regije, treba i zadržati. Ideja je zasnovana na primjerima brojnih američkih i evropskih koledža koji postoje širom svijeta u manjim gradovima i regijama i koji nude mladima kvalitetno visoko obrazovanje, a da pri tom ti mladi ljudi ne moraju napuštati mjesto prebivališta. Naime, istraživanja su pokazala da najveći broj mladih koji se iz manjih opština i seoskih sredina seli u veće gradove radi studiranja, po završetku studija ostaje u gradu u kojem su studirali, kako iz razloga nepostojanja uslova za zaposlenje u mjestu odakle potiču, tako i zbog stvaranja socijalnih i drugih veza za vrijeme studiranja u većem gradu i drugih razloga. Upravo na temelju ove činjenice, osnivači su zamislili visokoškolsku ustanovu koja će mladima, studiranjem na pažljivo kreiranim studijskim programima koji imaju za cilj da ih osposobe za konkurentan pristup tržištu rada, omogućiti da steknu visoko obrazovanje i da, nakon toga, pronađu adekvatno zaposlenje ili poboljšaju svoje šanse za napredovanje u karijeri.

Prva dozvola za rad VUB izdata je od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske 28.12.2007. godine. Ovom dozvolom, Ministarstvo je odobrilo VUB obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje sljedećih studijskih programa:

1. Turizam i ugostiteljstvo,
2. Poslovna informatika,
3. Sport i bezbjednost i
4. Preduzetništvo i finansije.

Dozvolom za rad izdatom 25.02.2009. godine Ministarstvo je VUB odobrilo izvođenje sljedećih studijskih programa:

1. Turizam i ugostiteljstvo,
2. Poslovna informatika,
3. Sport,
4. Javna uprava i bezbjednost i
5. Preduzetništvo i finansije.

Istom dozvolom VUB je odobreno izvođenje ranije odobrenih programa do završetka studija za studente upisane školske 2007/08. godine. Svi studijski programi odobreni 2007. i 2009. godine izvode se u trogodišnjem trajanju.

Zbog povećanog interesovanja studenata na završnoj godini studija za nastavkom studija i sticanjem 240 ECTS bodova, VUB je Ministarstvu podnijela zahtjev za licenciranje četvorogodišnjih studijskih programa na kojima bi se steklo dodatnih 60 ECTS bodova u koje će biti utkano dodatno znanje, vještine i kompetencije diplomiranih studenata. Na osnovu navedenog zahtjeva, a poslije utvrđivanja ispunjenosti uslova, Ministarstvo je dana 22.12.2009. godine izdalo VUB i treću Dozvolu za rad kojom joj je odobreno izvođenje četvorogodišnjih studija na sljedećim studijskim programima:

1. Pravo,
2. Ekonomija i poslovanje,
3. Političke nauke.

VUB je akreditovana od strane Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Rješenjem broj: 69-2/12, od 27. 02. 2014. godine i upisana u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini Rješenjem broj: 05-33-1-673-27/12, od 09. 09. 2014. godine.

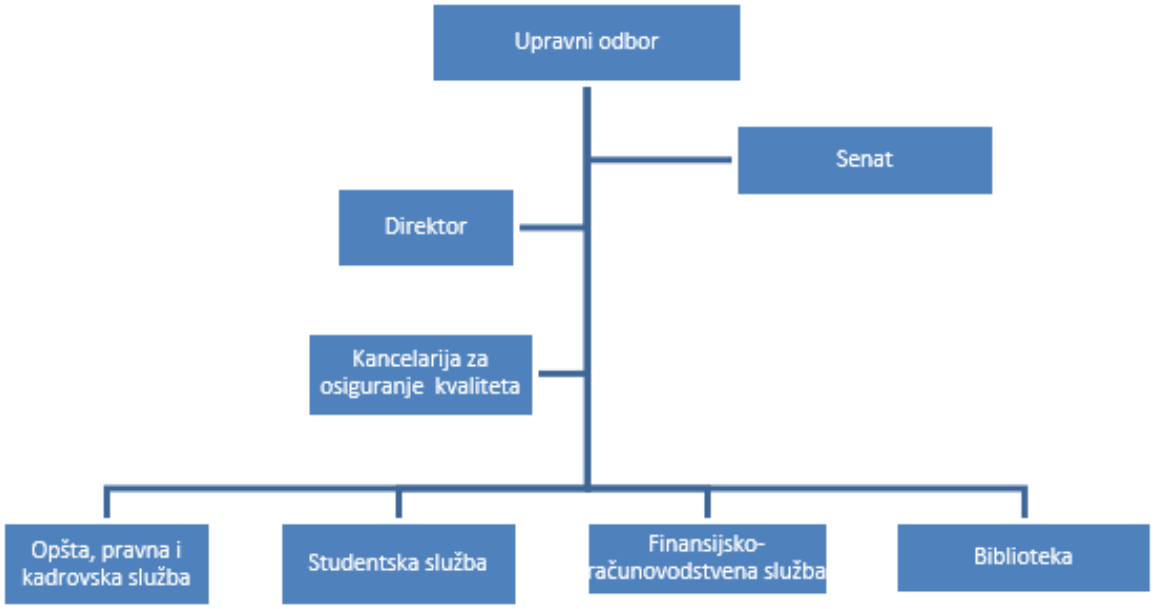
VUB je ponovo akreditovana od strane Agencije za visoko obrazovanje Republike Srpske Rješenjem broj: 01/1.3.50-15/19, od 28. 07. 2022. godine i upisana u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini Rješenjem broj: 05-33-2-260-20/20, od 25. 08. 2022. godine.

Rješenjem Agencije za visoko obrazovanje Republike Srpske broj: 01/1.3.50-16/19, od 08. 08. 2022. godine je VUB je potvrđen standard kvaliteta rada studijskog programa prvog ciklusa Ekonomija i poslovanje (240 ECTS), čime je ovaj studijski program akreditovan u period trajanja reakreditacije VUB.

U tabeli 1 su prikazani osnovni podaci o VUB, studijskim programima i izlaznim zvanjima, dok je na slici 1 prikazana unutrašnja organizacija VUB.

Tabela 1. Osnovni podaci o VUB

Naziv	Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo -Sokolac		
Sjedište	Sokolac		
Direktor	Doc. dr Ognjen Bakmaz		
Predsjednik Upravnog odbora	Mr Nada Milošević		
Telefon	057/401-401	**fax**	057/401-421
Datum osnivanja	31.07.2007. godine		
Registarski broj	061-0-Reg-20-000534	**vlasništvo**	privatno
Matični broj	11025013	**šifra djelatnosti**	85.42 visoko obrazovanje
Status	ustanova		
Studijski programi (trogodišnji 180 ECTS) – prvi ciklus studija	Javna uprava i bezbjednost	**zvanje**	Diplomirani menadžer bezbjednosti Diplomirani menadžer javne uprave
Studijski programi (četvorgodišnji 240 ECTS) – prvi ciklus studija	Pravo Političke nauke Ekonomija i poslovanje	**zvanje**	Diplomirani pravnik Diplomirani politikolog- smjer nacionalna bezbjednost Diplomirani ekonomista – smjer preduzetnička ekonomija

Slika 1. Unutrašnja organizacija VUB Sokolac – Istočno Sarajevo

O kvalitetu razvoja VUB u proteklom periodu svjedoče, između ostalog i sljedeći podaci:

- U akademskoj 2024/2025. godinu na VUB je bilo angažovano u punom radnom odnosu ili po ugovoru o dopunskom radu, ukupno 33 nastavnika i saradnika.
- VUB raspolaže ukupno sa 1.560 m^2 savremeno opremljenog, korisnog prostora.
- U akademskoj 2024/2025. godini potpisani su novi ugovori o nastavno – naučnoj i poslovno – tehničkoj međunarodnoj saradnji sa: Visokom školom strukovnih studija za informacione tehnologije Beograd, Univerizitetom Educons Sremska Kamenica, PAR University of Applied Sciensces Rijeka, Hrvatska, Visokom školom za poslovne vede / B2 Ljubljana School of Business, Slovenija i sa Bezbjednosno istraživački centar Banja Luka.
- U okviru izdavačke djelatnosti od 2022. godine VUB je objavila 19 izdanja – 15 udžbenika i 4 Zbornika sa naučnih konferencija
- VUB je od 2022. godine uspješno organizovala četiri naučne koferencije „Balkan na Jahorini“. Istovremeno, od 2020. godine VUB je tradicionalni koorganizator međunarodne naučne konferencije o društvenom i tehnološkom razvoju – STED, koja se održava u Trebinju u junu mjesecu svake godine; od 2022. godine koorganizator međunarodne konferencije o savremenim dostignućima u nauci i tehnologiji – COAST, koja se održava u organizaciji Fakulteta za menadžment Herceg Novi, u Herceg Novom u Crnoj Gori. Takođe, VUB je bila koorganizator Međunarodne multidisciplinarne konferencije „Izazovi savremenog visokog obrazovanja“ – CCHE 2024 koja je održana na Kopaoniku od 29. januara do 2. februara, 2024. godine; koorganizator pete međunarodne naučne konferencije „Jačanje medijskog kredibiliteta kroz unapređenje etičkih standarda“ koja je održana 26. oktobra 2024. godine u Sremskim Karlovcima. U organizaciji Centra za kulturu, edukaciju i medije „Akademac“, uz pokroviteljstvo od strane Pokrajinskiog sekretarijata za kulturu, javno informisanje i odnose s verskim zajednicama Vojvodine; koorganizator Međunarodne konferencije „Economic aspects of the pandemic COVID-19: How to survive today and manage for tomorrow“ koja se održala 18. novembra 2020. godine u Novom Sadu u organizaciji Educons Univerziteta i koorganizator prvog naučnog – stručnog skupa Kreativno poslovanje u održivom razvoju sa temom „Upravljanje složenim finansijsko-poslovnim aktivnostima u bezbednosnim i uslužnim delatnostima u ambijentu pandemije korona virusa” , koja je održana 20. novembra 2020. godine u Novom Sadu.
- VUB je dobitnik Erasmus povelje za visoko obrazovanje 2021 – 2027. od 30.06.2023. godine

3 II DIO - PODACI O ISPUNJENOSTI ZAKONSKIH USLOVA

Standardi za početnu akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa (Standardi) navode potrebne kadrovske, prostorne i materijalno-tehničke uslove za izvođenje nastave na studijskim programima. U skladu sa tim standardima, u nastavku su prikazani sljedeći podaci o ispunjenosti uslova za rad VUB:

- Hronološki prikaz dobijenih licenci, dozvola za rad i ostalih rješenja nadležnog ministarstva u vezi sa radom VUB;
- Analiza studijskih programa, pripadnosti naučnim oblastima u skladu sa zvaničnom klasifikacijom i broja trenutno upisanih studenata na te studijske programe;
- Analiza pokrivenosti predmeta na pojedinačnim studijskim programima nastavnicima u radnom odnosu i izračun norme angažmana nastavnika i saradnika;
- Analiza prostornih i drugih tehničkih kapaciteta u odnosu na broj studenata na pojedinom studijskom programu;
- Analiza bibliotečkih resursa.

3.1 HRONOLOŠKI PRIKAZ DOBIJENIH LICENCI

28. 12. 2007. godine:

Izdata prva **Dozvola za rad Visokoj školi za uslužni biznis, Istočno Sarajevo – Sokolac,** broj: 07.2-9629/07, od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske. Dozvolom je odobreno izvođenje sljedećih studijskih programa: **Turizam i ugostiteljstvo, Poslovna informatika, Sport i bezbjednost, Preduzetništvo i finansije.**

25. 02. 2009. godine:

Izdata **Dozvola za rad Visokoj školi za uslužni biznis, Istočno Sarajevo – Sokolac,** broj: 07.023/602-1351/09, od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske. Dozvolom je odobreno izvođenje sljedećih studijskih programa: **Turizam, Poslovna informatika, Preduzetništvo i finansije, Sport i Javna uprava i bezbjednost.**

22. 12. 2009. godine:

Izdata Dozvola **Visokoj školi za uslužni biznis, Istočno Sarajevo – Sokolac,** broj: 07.023/602-8211/09, od strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske. Dozvolom je odobreno izvođenje sljedećih studijskih programa **u četvorogodišnjem trajanju: Pravo, Ekonomija i poslovanje i Političke nauke.**

3.2 STUDIJSKI PROGRAMI, PRIPADNOST NAUČNIM OBLASTIMA, NAZIV PRI DIPLOMIRANJU I BROJ UPISANIH STUDENATA

VUB je u akademskoj 2024/2025. godini izvodio 5 studijskih programa na prvom ciklusu studija (tabela 2). U tabeli 2 su prikazani studijski programi, njihova pripadnost naučnim oblastima, naziv pri diplomiranju, godina početka izvođenja i broj upisanih studenata akademskoj 2024/2025. godini.

Tabela 2. Studijski programi na prvom ciklusu studija

Naziv	ECTS	Naučna oblast	Naziv pri diplomiranju	Početak izvođenja	Broj upisanih 2024/2025	Izlazni profil
Javna uprava i bezbjednost	180	Društvene nauke	Diplomirani menadžer javne uprave Diplomirani menadžer bezbjednosti	2007/2008.	270	DA
Preduzetništvo i finansije	180	Društvene nauke	Diplomirani menadžer preduzetničke ekonomije Diplomirani menadžer poslovnih finansija	2007/2008.	31	DA DA
Ekonomija i poslovanje	240	Društvene nauke	Diplomirani ekonomista – smjer preduzetnička ekonomija	2009/2010.	132	DA
Pravo	240	Društvene nauke	Diplomirani pravnik	2009/2010.	131	DA
Političke nauke	240	Društvene nauke	Diplomirani politikolog – smjer nacionalna bezbjednost	2009/2010.	138	DA

3.3 POKRIVENOST PREDMETA NASTAVNICIMA U RADNOM ODNOSU

U akademskoj 2024/2025. godine na VUB je bilo angažovano **33 nastavnika i saradnika**, kako slijedi:

Nastavnici: 27, od čega

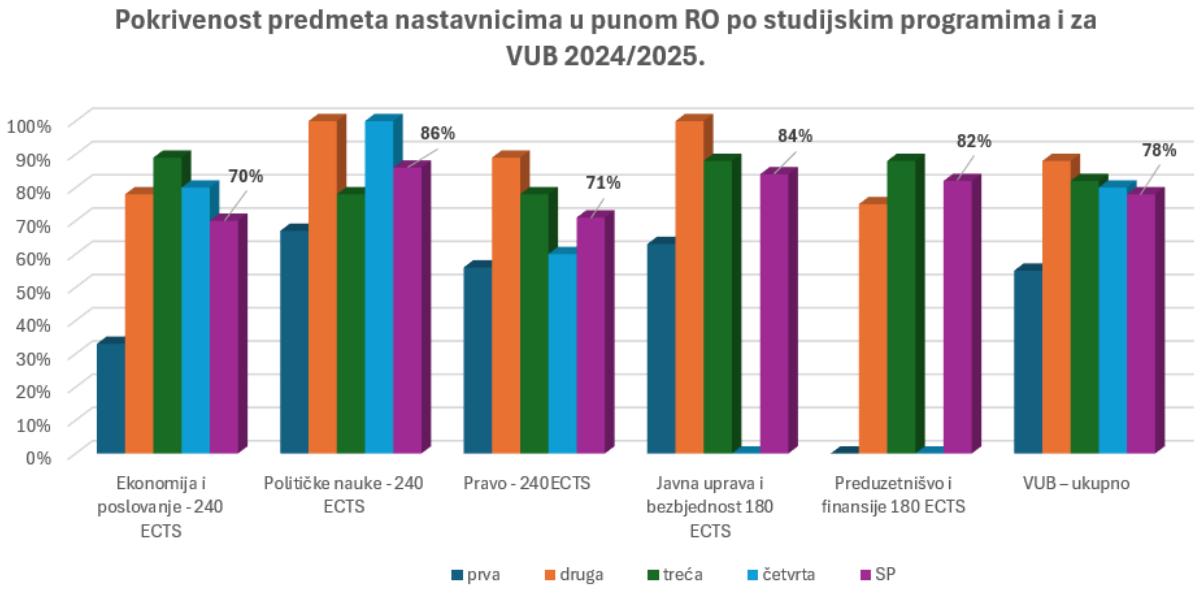
Redovni profesori:	8
Vanredni profesori:	3
Docenti:	11
Profesori visoke škole:	4
Nastavnici stranog jezika:	1

Asistenti: 6

Nastavnici su birani u izbore na uže naučne oblasti kojima pripadaju povjereni predmeti.

Na nivou VUB, predmeti sa svih godina studija i studijskih programa su u prosjeku pokriveni sa 78% nastavnicima u punom radnom odnosu. Listu odgovornih nastavnika je usvojio Senat VUB na redovnoj sjednici održanoj 27.08.2024. godine (Odluka broj 399-1/24).

Grafikon na slici 2 i tabela 3 prikazuju pokrivenost predmeta na svakom studijskom programu nastavnicima u radnom odnosu i prosječnu pokrivenost predmeta na VUB. Najviši stepen pokrivenosti predmeta nastavnicima u radnom odnosu ima studijski program Političke nauke, 86% u prosjeku, a najmanju studisjki program Ekonomija i poslovanje, 70% u prosjeku, dok je ukupna pokrivenost predmeta nastavnicima u punom radnom odnosu na VUB 79% što je u skladu sa standardima.

Slika 2. Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu po studijskim programima i ukupno za VUB

Sumarni pregled pokrivenosti predmeta na svim studijskim programima VUB u akademskoj 2024/2025. godini, sa datim podacima za svaku pojedinu godinu studija, te ukupno za pojedini studijski program prikazan je u tabeli 3.

Tabela 3. Pokrivenost predmeta nastavnicima u punom radnom odnosu po studijskim programima i ukupno.

Pokrivenost predmeta 2024/2025	**Godina studija**				**PROSJEK**
Studijski program	**prva**	**druga**	**treća**	**četvrta**	**SP**
Ekonomija i poslovanje	**33%**	**78%**	**89%**	**80%**	**70%**
Političke nauke	**67%**	**100%**	**78%**	**100%**	**86%**
Pravo	**56%**	**89%**	**78%**	**60%**	**71%**
Javna uprava i bezbjednost 180 ECTS	**63%**	**100%**	**88%**	**-**	**84%**
Preduzetništvo i finansije 180 ECTS	**-**	**75%**	**88%**	**-**	**82%**
VUB – ukupno	**55%**	**88%**	**84%**	**80%**	**79%**

Iz liste odgovornih nastavnika (Prilog 3 ovog Izvještaja) sumirana su sedmična opterećenja nastavnika i saradnika u akademskoj 2024/2025. godini koja se nalaze u prilogu 4 ovog Izvještaja.

3.4 PROSTORNI I DRUGI KAPACITETI

VUB raspolaže sa prostornim kapacitetima, koji prevazilaze minimalne uslove koje određuju Standardi za početnu akreditaciju. S obzirom na broj upisanih studenata na svim studijskim programima u 2024/2025. godini (bez apsolvenata), iskorištenost je 90% od ukupno raspoloživog prostora (tabela 4 i tabela 5).

Tabela 4. Raspored i kvadratura prostorija VUB

	1. sprat	**2. sprat**	**3. sprat**	**Suteren**	**Ukupno u m^2**
Učionice, slušaonice		200	50		250
Sale	400				400
IT Laboratorije		25			25
Nastavnički kabineti			180		180
Biblioteka		50			50
Studentska služba	30	20			50
Direktor		20			20
Sekretarijat		20			20
Računovodstvo		20			20
Hodnici	50	100	130		280
Mokri čvorovi	20	20	60		100
Arhiva	40		60		100
Kafe kuhinja		20	15		35
Kotlovnica	30				30
Ukupno	**570**	**495**	**495**		**1560**

Tabela 5. Stepen iskorištenosti prostora s obzirom na ukupan broj studenata

Studijski program	Broj studenata	Minimalno potreban prostor u m^2	Ukupno potreban prostor
Javna uprava i bezbjednost	270	2	540
Preduzetništvo i finansije	31	2	62
Ekonomija i poslovanje	132	2	264
Pravo	131	2	262
Političke nauke	138	2	276
UKUPNO	**702**		**1404**
Raspoloživi kapacitet			1560
Stepen iskorišćenosti			***90%***

3.4.1 Biblioteka

Bibliotečki resursi omogućavaju nesmetano izvođenje studija, kako po pitanju obavezne literature, tako i dodatnih naslova koji su studentima neophodni u samostalnom radu. Biblioteka je dostupna korisnicima svakog radnog dana od 08:00 do 16:00 časova i subotom od 08:00 do 13:00 časova. Trenutno stanje bibliotečkih resursa ali i kontinuirana nabavka i nadogradnja podržavaju plan i program studijskih programa, 80% trenutnih bibliotečkih jedinica je usko vezano uz pojedine studijske programe, a preostalih 20% čine bibliotečke jedinice iz ostalih oblasti. Sva obavezna literatura koja je specificirana predmetnim obrascima i nastavnim planovima i programima dostupna je u obimu bibliotečkih jedinica koje zadovoljavaju 100% upisanih studenata, kako bi studenti tokom cijelog semestra i školske godine neprestano imali na raspolaganju potrebnu obaveznu literaturu. Dodatna literatura koja je specificirana predmetnim obrascima i nastavnim planovima i programima dostupna je u obimu od najmanje 1 bibliotečka jedinica na 10 upisanih studenata. Obavezna literatura na svakom predmetu i svakom studijskom programu je zastupljena u bibliotečkim jedinicama u onom broju koji u potpunosti odgovara broju upisanih studenata na studijskom programu i godini studija kojoj pripada literatura. Preovlađujući broj bibliotečkih jedinica je na jeziku naroda BiH. Ovaj podatak je rezultat zahtijeva i želja studenata koji insistiraju na domaćoj literaturi.

4 DIO III: ISPUNJENOST STANDARDA KVALITETA

Podaci kojima se, u osiguranju kvaliteta, odgovara na svaki standard i kriterijum kvaliteta su sljedeći:

- Politika obezbjeđenja kvaliteta;
- Izrada i odobravanje programa;
- Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereno na studenta;
- Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje;
- Nastavno osoblje;
- Resursi za učenje i podrška studentima;
- Upravljanje informacijama;
- Informisanje javnosti;
- Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa;
- Periodično spoljašnje obezbjeđenje kvaliteta.

4.1 POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA - Standard 1

4.1.1 Misija i vizija VUB

VUB permanentno prati savremene naučne tokove i dostignuća, i prenosi znanja studentima kroz savremene nastavne planove i programe jer je naš cilj da mladima obezbijedimo kvalitetno studiranje u sopstvenoj zemlji, bez potrebe odlaska u inostranstvo.

MISIJA

Misija VUB-a je obrazovanje stručnjaka izraženog preduzetničkog duha spremnih za samostalnu primjenu stečenih znanja i kompetencija. Studenti i akademsko osoblje glavna su snaga Škole jer ljudi jesu i biće najvažniji potencijal svakog društva. Kao centar visokostručnog i primijenjenog naučnog rada Škola svoj nastavni proces bazira na savremenim spoznajama u disciplinarnim područjima koja su kompatibilna studijskim programima te podržava transfer znanja kao osnovnu pretpostavku povezivanja sa zajednicom.

Dijelovi Republike Srpske već su u različitom stepenu i sa različitim rezultatima ušli u proces društveno-ekonomske tranzicije koju, prije svega, obilježava privatizacija nekadašnjeg društvenog–državnog vlasništva i stvaranje uslova za tržišno funkcionisanje i poslovanje, te dalji razvoj novonastalih privatizovanih preduzeća u svim oblastima i granama privrede, pa i u oblasti uslužnog biznisa. Treba naglasiti da se tranziciono-privatizacijski procesi na ovim prostorima odvijaju u znatno drugačijim i otežanim uslovima nego što je to slučaj u drugim tranzicijskim zemljama.

Nekoliko bitnih ograničenja brže tranzicije u Republici Srpskoj i BiH kao cjeline su: nedostaci u makroupravljanju (ne podstiče se, još uvijek, preduzetnički i inovativni ambijent, nedovoljno je određena i neefikasna makroekonomska politika koja, između ostalog, ne podstiče potencijalno dobre sektore, a toleriše ili ne uspijeva da ograniči neformalni sektor i ilegalni uvoz roba ili nelojalnu konkurenciju na tržištu itd., sporo se donose potrebni propisi ili se oni nepotpuno i nedosljedno sprovode i slično); nedostatak menadžersko preduzetničkih i adekvatno osposobljenih kadrova, tako da se ne koriste ili se nedovoljno koriste kako postojeće proizvodne mogućnosti, tako i ne iznalaze nove mogućnosti za koje postoje realni potencijali. Ovaj poslednji problem postaje sve izraženiji sa razvojem privatizacije preduzeća, iako se u tom smislu čine određene sporadične, ali nedovoljno organizovane i sistemski uređene aktivnosti. Naime, nedostatak sistemski i svrsishodno obrazovanih menadžerskih kadrova ne može se nadoknaditi pojedinačnim promocijama sposobnih i afirmisanih privatnih preduzetnika, jer, prije svega, takve promocije nemaju šireg odjeka u javnosti, a s druge strane tzv. top menadžeri su malobrojni kadar i u razvijenim privredama.

Ekonomiji kao što je privreda BiH, potrebni su brojni i dovoljno stručno osposobljeni i obrazovani menadžeri koji bi preuzeli postojeća menadžerska mjesta i unaprijedili djelatnost i razvoj kako u postojećim preduzećima, tako i u onim preduzećima u privatnom vlasništvu koja će tek nastajati. Vlasnička prava i upravljačko-menadžerske funkcije već su odavno razdvojene u razvijenim ekonomijama. Naravno, takva situacija u privredi BiH tek bi trebala da nastaje sa daljim procesom tranzicije i privatizacije. To znači da je potrebno prevazići stanje u kojem se novonastali privatno preduzetnički sloj prihvata i obavljanja upravljačko-menadžerskih funkcija i aktivnosti iako, veoma često, za to nema, osim dobre volje i želje da uspije u poslovanju, neophodnih opštih i stručnih kvalifikacija i znanja koja se jedino mogu steći i sticati u okvirima specijalizovanih edukativnih institucija, kao što su visokoškolske ustanove.

U takvoj situaciji masovno se uvećava rizik i neizvjesnost poslovanja i dovodi nepotrebno u opasnost od propadanja brojna novoosnovana preduzeća uz unošenje dodatne nestabilnosti u privredi. Osim toga, u praksi se često iz navedenih razloga ne mogu jasnije izdiferencirati dobra poslovna praksa od one loše koju treba javno obilježiti i isticati u svrhu stvaranja normalnih i uobičajenih poslovnih odnosa.

Današnje poslovne sisteme karakteriše brz razvoj nauke, tehnike, tehnologije i novih metoda upravljanja. Zato je današnje upravljanje poslovnim sistemima postalo složeno i ostvaruje se na principu novih metoda i tehnika koje se zasnivaju na modernoj koncepciji menadžmenta.

Upravljanje današnjim poslovanjem u sve turbulentinijm uslovima privređivanja, iz tih razloga, bazira se na razvojnoj, modernoj koncepciji menadžmenta. Ovo tim prije što su nagla pojava novih proizvoda i usluga, savremeno tržište i izbirljiv kupac, uslovili moderan sistem upravljanja koji je podržan računarstvom i tehnikom.

Iz tih razloga Škola treba da obrazuje kadar koji će biti sposoban da odgovori izazovima nacionalnog i internacionalnog okruženja u domenu upravljanja i efikasnog poslovanja poslovnih sistema. Na osnovu tih pretpostavki budući menadžeri, preduzetnici i poslovni ljudi imaće šansu i mogućnost kreativnog izražavanja na strateškom i operativnom nivou. To, prije svega, omogućava dobro odabrani nastavni plan i program koje će studenti realizovati u toku studija.

Nastavni planovi koncipirani su tako da obezbjeđuju neophodan fond znanja koji doprinosi brzom i efikasnom donošenju odluka, kako bi poslovni sistemi uspješno poslovali u tekućem i budućem vremenu. Pri tome, treba istaći da su koncept i struktura nastavnih sadržaja kreirani u skladu sa istima na visokoškolskim ustanovama razvijenih zemalja svijeta i njihove privrede. U skladu sa tim odabirom ispoštovane su njihove procedure i standardi. Prema tome, nastavni planovi, oblici rada (predavanja i vježbe) i proporcije opšteg obrazovanja, opštestručnih i užestručnih disciplina, podešeni su tako da omogućavaju formiranje kvalitetnih visokoobrazovanih kadrova.

Rad Škole, u našim uslovima privređivanja, obezbijediće brzo i efikasno osposobljavanje visokostručnih profesionalaca, koji će, svojim znanjima i vještinama, efikasno upravljati uslužnim procesima raznih sistema. Nastavni plan studija i sistem ocjenjivanja studenata, zasnovani na postulatima Bolonjske deklaracije. Pragmatična orijentacija većeg broja stručnih predmeta predviđena nastavnim planom ima za cilj da poveže teorijska saznanja i privredne probleme, kako bi se na toj osnovi iznašla najbolja, očekivana rešenja. Prožimanje teorije kroz praktičnu obuku omogućiće uvođenje studenata u svijet realnosti, što će se snažno odraziti na samouvjerenost diplomaca.

VIZIJA

Vizija VUB-a jeste ostvarivanje saradnje sa uspješnim kompanijama u BiH, u regionu i šire. Vizija Škole je, takođe, da obezbijedi prepoznatljivost svojih diplomaca na tržištu rada kroz njihovu kreativnost, opštu kulturu i stručnost. Iz tih razloga ovaj koncept obrazovanja podržava koncept permanentnog obrazovanja i misaonog treninga. Na tom putu studenti će steći povećanu motivisanost za rad i učenje; spoznaju da se radom uz dobru volju i upornost mogu savladati sve prepreke i da kriterijumi znanja i sposobnosti moraju biti dominantni u procesu alokacije ljudskih resursa u svakom sistemu.

Škola je dinamično i preduzetnički orijentisana visokoškolska ustanova koja predstavlja regionalni centar visokostručnog i primijenjenog naučnog rada i koja provodi kvalitetno i efikasno obrazovanje zasnovano na konceptu cjeloživotnog učenja, odgovornosti za znanje kao javno dobro, mobilnosti i razvoju ljudskih potencijala kao najveće vrijednosti društva.

Znanje je jedini ljudski proizvod koji nije sklon opadajućim. Ovdje se stiče znanje. Strah od neuspjeha često smanjuje odlučnost u preduzimanju pravih koraka ka uspijehu. Budite odlučni, preduzmite prve korake, a ostalo ćemo zajedno.

4.1.2 Ciljevi VUB

Strateški ciljevi VUB jasno i nedvosmisleno pokazuju društvenu opravdanost postojanja VUB, kao i opšti pravac djelovanja i prioritete u budućem radu, a definisani su Strategijom razvoja (Prilog 2, Strategija razvoja VUB 2022-2028), kako slijedi:

- Osiguranje visokog kvaliteta studiranja na Školi unapređenjem studijskih programa i nastavnog procesa kao i povećanjem mobilnosti studenata i zaposlenih u Školi.
- Jačanje istraživačke izvrsnosti i inovacijske djelatnosti radi generisanja novih naučnih ideja i znanja i pružanje institucionalne podrške razvoju istraživačkih karijera nastavnika i saradnika.
- Uspostavljanje partnerstva sa širom društvenom zajednicom iz Romanijsko-Sarajevske regije.
- Organizovanje odgovarajuće organizacione strukture koja će biti integralni dio sistema osiguranja kvaliteta, razvijanje mehanizama i postupaka za osiguranje kvaliteta s pratećom dokumentacijom te uvođenje standarda kvaliteta i javno informisanje o radu i rezultatima rada sistema osiguranja kvaliteta.
- Kontinuirano poboljšavanje i razvoj materijalnih, ljudskih i finansijskih resursa.

4.1.3 Strategija razvoja VUB

U skladu sa članom 24. Statuta VUB (Prilog 1, Statut VUB) na prijedlog KOK Senat usvaja Strategiju razvoja VUB. Cijeli tekst usvojene strategije za period 2022-2028. je sadržan u dokumentu: Strategija razvoja VUB i nalazi se u prilogu 2 ovog Izvještaja (Prilog 2, Strategija razvoja VUB 2022-2028).

S ciljem praćenja rezultata u svakoj su pojedinoj komponenti Strategije razvoja VUB jasno su definisani strateški i operativni ciljevi, kao i hodogrami izvršenja pojedinih aktivnosti vezanih za izvršavanje definisanih mjera u svakoj pojedinoj komponenti Strategije.

Takođe, definisana su tijela i osobe odgovorne za provođenje definisanih akcionih planova. Osim odgovornih osoba koje su po svojim dužnostima i funkcijama nadležne za sprovođenje pojedinih aktivnosti na ostvarenju predviđenih mjera, u realizaciju Strategije razvoja uključeni su svi zaposleni, čime se podstiče timski rad i iskazivanje povjerenja za postizanje zajedničkog uspjeha.

U oblikovanje Strategije i postavljanje strateških ciljeva i mjerila za praćenje njihove realizacije uključene su sve interesne grupe: studenti, nosioci nastavnog i naučnoistraživačkog procesa – nastavnici i saradnici, zaposleni i druge, spoljne zainteresovane strane.

Mišljenja studenata su dobijena putem sastanaka sa Studentskim predstavničkim tijelom koje je dalo saglasnost na tekst Strategije 18.10.2022. godine. Studenti su preko svojih predstavnika jasno iskazali svoj stav prema: predavanjima domaćih i stranih predavača na engleskom jeziku i posljedično potrebom za usavršavanjem tog jezika kao i dodatnim kursevima za učenje drugih jezika, dodatnom usavršavanju iz praktičnih programa, učestvovanju u debatnim krugovima, takmičenjima, radu studentskog predstavničkog tijela, angažmanu u vannastavnim aktivnostima, čime su njihovi stavovi uključeni u oblikovanje politike kvaliteta, ali i u tok izmjena i poboljšanja studijskih programa i njihovog izvođenja.

4.1.3.1 Procedure za praćenje provođenja strategije

Nakon završetka svake akademske godine, predsjednik KOK izvještava Upravni odbor o stepenu realizacije svih postavljenih strateških ciljeva, tako da se svaki cilj i mjerilo prezentuje kao:

- Nisu preduzete aktivnosti ili se ne bilježi pomak,
- Preduzete su neke aktivnosti ali bez značajnih pomaka,
- Preduzete su aktivnosti i ostvaren je djelimičan pomak i
- Ostvaren je značajan pomak u akademskoj godini.

Ciljevi kod kojih nisu preduzete aktivosti ili se ne bilježi pomak podliježu detaljnoj reviziji – analizi okruženja i okolnosti koje su uticale na takav rezultat. Komisija za kvalitet je odgovorna za izvršenje analize. Na osnovu analize Upravni odbor donosi odluku o odgovornostima za takvu realizaciju, postavlja novo odgovorno lice ili predlaže dopune i izmjene cilja.

Za ciljeve kod kojih je ustanovljena da su preduzete neke aktivnosti ali bez značajnih pomaka Upravni odbor analizira razloge za slabe pomake i utvrđuje odgovorna lica/okolnosti. Upravni odbor donosi odluku o izmjenama mjerila za praćenje realizacije tih ciljeva.

Za ciljeve kod kojih je ostvaren značajan pomak Upravni odbor konstatuje stanje i ne preduzima nikakve korektivne aktivnosti.

Upravni odbor je na svojoj sjednici održanoj 25.12.2025. usvojio Izvještaj o realizaciji Strategije VUB (broj UO.749-3/25). Izvještaj o realizaciji Strategije se nalazi u prilogu 16 ovog Izvještaja (Prilog 16, Izvještaj UO o realizaciji Strategije VUB u 2024/2025). Iz tog izvještaja se može izdvojiti sljedeće:

VUB je postavio **5 strateških ciljeva** za period do 2028. godine, a u akademskoj 2024/2025. godini, realizacija je tekla kao što slijedi:

1. Osiguranje visokog kvaliteta studiranja na Školi unapređenjem studijskih programa i nastavnog procesa kao i povećanjem mobilnosti studenata i zaposlenih u Školi. (OPC1.1-OPC1.4):

Ostvaren je *značajan pomak* u akademskoj 2024/2025. godini

2. Jačanje istraživačke izvrsnosti i inovacijske djelatnosti radi generisanja novih naučnih ideja i znanja i pružanje institucionalne podrške razvoju istraživačkih karijera nastavnika i saradnika. (OPC2.1-OPC2.2):

Ostvaren je *pomak* u 2024/2025. akademskoj godini.

3. Uspostavljanje partnerstva sa širom društvenom zajednicom iz Romanijsko-Sarajevske regije. (OPC3.1-OPC3.3):

Ostvaren je djelimičan pomak.

4. Organizovanje odgovarajuće organizacione strukture koja će biti integralni dio sistema osiguranja kvaliteta, razvijanje mehanizama i postupaka za osiguranje kvaliteta s pratećom dokumentacijom te uvođenje standarda kvaliteta i javno informisanje o radu i rezultatima rada sistema osiguranja kvaliteta. (OPC4.1-OPC4.3):

Ostvaren je djelimičan pomak.

5. Kontinuirano poboljšavanje i razvoj materijalnih, ljudskih i finansijskih resursa. (OPC5.1-OPC5.3):

Ostvaren je pomak.

Strategija VUB se uspješno provodi, što dokazuje ostvarenje postavljenih kriterijuma unutar pojedinih ciljeva. Neki od strateških ciljeva imaju dalji termin realizacije u odnosu na

ovaj Izvještaj o realizaciji. Neki od ciljeva nisu mogli biti u potpunosti realizovani iz objektivnih ili subjektivnih razloga.

Kako Izvještaj detaljno opisuje ciljeve i kreiterijume koji su ostvareni, na ovom mjestu se navode kriterijumi kojima treba u narednoj akademskoj godini posvetiti veću pažnju, kako bi njihova realizacija bila efikasnija:

- **Predsjednik Komisije za osiguranje kvaliteta**

  Povećati broj mobilnosti nastavnika, saradnika i studenata.

- **Studentska služba**

  Dovršiti implementaciju informacionog sistema u tekućoj godini.

- **Direktor**

  Povećati broj nastavnika i saradnika u radnom odnosu na svim studijskim programima.

  U kontinuitetu raditi na poboljšanju izdavačke djelatnosti Škole.

- **Sekretar**

  Organizovati edukacije i obuke za nastavnike i saradnike u narednom periodu, s ciljem poboljšanja stručnih sposobnosti i kvalitetnijeg pristupa studentima u izvođenju nastavnog procesa.

4.1.4 Strategija internacionalizacije VUB 2022-2027.

Senat VUB je na sjednici održanoj 21.10.2022. godine usvojio Strategiju Internacionalizacije VUB za period 2022-2027. godina (Prilog 5. Strategija internacionalizacije VUB_2022_2027), sa opredjeljenjem ka promovisanju mobilnosti studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja, promociji kvaliteta i obima međunarodnih partnerstava, produbljivanju saradnje na međunarodnom nivou i internacionalizaciji kurikuluma.

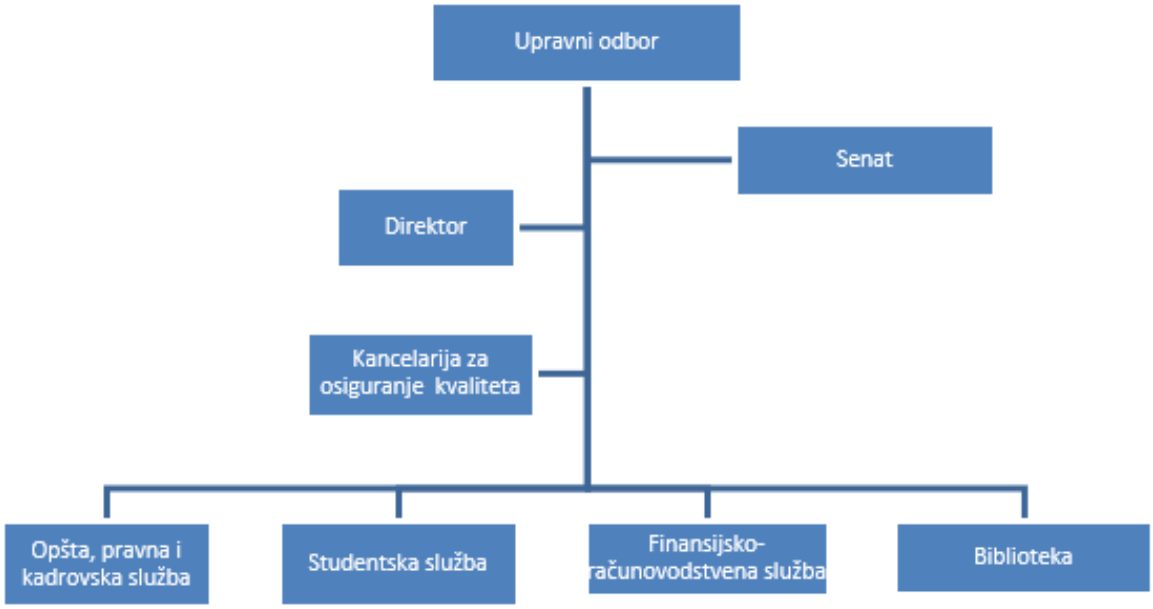
Ovakvo snažno opredjeljenje ka internacionalizaciji VUB uslovljeno je ispunjavanjem postavljenih ciljeva koji su u funkciji jačanja pozicije, kapaciteta i prepoznatljivosti VUB kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou. Postavljeni ciljevi se ogledaju kroz:

- Jedinstvo i kvalitet istraživanja i nastave uz poštovanje jednakosti obrazovnih mogućnosti i socijalne uključenosti.
- Podsticanje međunarodne saradnje i razmjene u istraživanju, nastavi i akademskim studijama.

- Organizovanje zajedničkih događaja (konferencija, međunarodnih skupova, panela) sa međunarodnim partnerima doprinjeće kvalitetu poslovanja VUB-a.
- Za međunarodnu perspektivu takođe je važno upravljanje raznovrsnošću i razvoj ljudskih resursa.
- VUB ne vidi internacionalizaciju kao sam po sebi cilj, već se bavi razvojem visokog obrazovanja uopšteno i razmišlja kako međunarodne aktivnosti mogu podržati ključne ciljeve razvoja visokog obrazovanja na VUB-u.
- Svaki međunarodni projekat mora da bude identifikovan sa aspekta korisnika, učesnika i doprinosa procesu kontinuiranog razvoja VUB-a i doprinosu strateških ciljeva.
- VUB postavlja kao cilj da svojim studentima pruži najbolje obrazovanje i pripremi ih za sve više međunarodno i globalno tržište rada.
- Sistematski razvoj međunarodnih vještina svojih studenata sa nizom instrumenata uz poštovanje i integraciju dragocjenih interkulturalnih resursa koje student posjeduje.
- Međunarodna saradnja se zasniva na bliskim naučnim, akademskim i ličnim kontaktima i proističe iz rada istraživača i naučnika VUB-a. Rad i kontakti su osnova na kojoj se regioni različitog geografskog fokusa mogu razvijati i profilisati kroz mreže visokoškolskih organizacija i međunarodne mreže.
  - VUB prihvata i prima sve međunarodne istraživače, nastavno i nenastavno osoblje i sve međunarodne studente u svoje okruženje. Uloženi su značajni napori kako bi se osiguralo da postoji kultura dobrodošlice, razumjevanja raznolikosti i tolerancije i da se ista sprovodi na VUB-u u svim aktivnostima i procesima.

4.1.5 Organizaciona i upravljačka struktura VUB

Organi upravljanja na VUB su Senat, Upravni odbor i Direktor. Senat je najviši stručni organ koga čine predstavnici nastavnika i studenata (Slika 3).

Slika 3. Šematski prikaz organizacije Visoke škole za uslužni biznis

Senat ima pet članova iz reda nastavnika i studenata (tabela 6). Članove Senata iz reda nastavnika bira Zbor svih nastavnika u stalnom radnom odnosu na zboru, javnim glasanjem. Predstavnika studenata bira Studentsko predstavničko tijelo VUB. Senatom predsjedava direktor VUB, a njegovi članovi su navedeni u tabeli 6. Senat odlučuje o stručnim, nastavnim, naučno-istraživačkim, istraživačko-razvojnim i drugim pitanjima, uslovima i resursima obrazovanja u funkciji realizacije ciljeva i sadržaja studijskih programa.

Direktor rukovodi Školom u skladu sa Zakonom i Statutom. Senat bira direktora Škole na period od četiri godine, na osnovu javnog konkursa sa mogućnošću još jednog izbora. Direktor je odgovoran Senatu za svoj rad u domenu studijskih programa i obrazovanja studenata, organizacije i kvaliteta nastave, akademsko-nastavnih pitanja, a Upravnom odboru Škole za rad u domenu poslovanja Škole. Za Direktora je izabran nastavnik u naučno-nastavnom zvanju docenta, koji je u radnom odnosu s punim radnim vremenom, a na osnovu javnog konkursa. Trenutni direktor je doc. dr Ognjen Bakmaz (odluka Senata Škole, 575/24, od 30. 10. 2024. godine), kome je ovo drugi mandat, koji ističe u oktobru 2028. godine.

Upravni odbor je organ upravljanja visokoškolske ustanove. Čini ga sedam članova i to predstavnici akademskog osoblja (2 člana), studenata (1 član), privrede (1 član) i osnivača (3 člana). Predstavnike akademskog osoblja bira i imenuje Senat; predstavnika studenata bira studentsko predstavničko tijelo, a predstavnike osnivača imenuje osnivač. Predstavnike privrede imenuje Upravni odbor Škole na prijedlog Privredne komore Republike Srpske i Unije udruženja poslodavaca Republike Srpske. Članovi upravnog odbora (Tabela 7) imenuju se na period od četiri godine, osim predstavnika studenata koji se bira na period od jedne godine.

Upravni odbor Škole obavlja poslove utvrđene Zakonom i Statutom Škole, odnosno, daje mišljenje o statutu visokoškolske ustanove; donosi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih; utvrđuje planove finansiranja i razvoja; donosi godišnji program rada visokoškolske ustanove, na prijedlog senata visokoškolske ustanove; donosi finansijski plan i usvaja godišnji izvještaj o finansijskom poslovanju visokoškolske ustanove; razmatra finansijski plan i izvještaj o finansijskom poslovanju Škole; utvrđuje visinu školarine; usmjerava, kontroliše i ocjenjuje rad direktora u domenu finansijskog poslovanja; predlaže senatu razrješenje direktora visoke škole; odlučuje o korišćenju sredstava preko iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove; odlučuje u drugom stepenu o prigovoru zaposlenih na odluke direktora visoke škole iz radnog odnosa; donosi opšte akte iz oblasti materijalno-finansijskog poslovanja i iz oblasti rada i radnih odnosa, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove i obavlja druge poslove propisane zakonom, statutom i opštim aktima visokoškolske ustanove.

Tabela 6. Imenovani članovi Senata VUB u 2024/2025. akademskoj godini.

R.b.	Pozicija	Član Senata	Zvanje
1.	Direktor	Doc. dr Ognjen Bakmaz	Docent
2.	Nastavnik	Prof. dr Nenad Marković	Redovni profesor
3.	Nastavnik	Prof. dr Joko Dragojlović	Vanredni profesor
4.	Nastavnik	Prof. dr Aco Bobić	Redovni profesor
5.	Student	Vanja Kokošar	

Tabela 7. Članovi Upravnog odbora VUB

R.b.	Pozicija	Član UO	Imenovanje
1.	Predsjednik	Mr Nada Milošević	Predstavnik osnivača
2.	Član	Doc. dr Biljana Bjelica	Predstavnik osnivača
3.	Član	MSc Mirjana Bakmaz	Predstavnik administrativnog osoblja
4.	Član	Prof. dr Aco Bobić	Predstavnik akademskog osoblja
5.	Član	Prof. dr Darko Golić	Predstavnik akademskog osoblja
6.	Član	Mitar Pržulj	Predstavnik privrede
6.	Član	Anđela Lalić	Predstavnik studenata

Efikasnost organizacione i upravljačke strukture je velika, postavljena pitanja se rješavaju brzo i bez administrativnih prepreka. Redovno se prati proces pritužbi i žalbi te se o tome redovno izvještava Upravni odbor. U zadnje tri akademske godine nisu zabilježene pritužbe i žalbe u vidu materijalnih opaski i otvaranje žalbenih postupaka.

4.1.5.1 Akti koji uređuju poslovanje tijela Škole

Akti koji uređuju poslovanje pojedinih tijela VUB su dostupni na službenoj web stranici Škole (https://vub.edu.ba/dokument/; https://vub.edu.ba/poslovnici/; https://vub.edu.ba/pravilnici/).

- Statut Škole (Prilog 1).
- Poslovnik o radu Senata (Prilog 6), kojim se utvrđuje način rada Senata, način ostvarivanja prava i obaveza članova Senata utvrđenih zakonom i Statutom Škole, odlučivanje, održavanje reda na sjednicama, vođenje zapisnika i druga pitanja u vezi sa radom Senata. Odredbe Poslovnika obavezne su za sve članove koji prisustvuju sjednici i učestvuju u radu Senata, u skladu sa odredbama Statuta Škole.
- Poslovnik o radu Upravnog odbora (Prilog 7), koji reguliše način rada Upravnog odbora Visoke škole za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo i druga pitanja značajna za rad Upravnog odbora. Odredbe Poslovnika obavezne su za sve članove Upravnog odbora ili druge osobe koje po pozivu učestvuju u njegovom radu.
- Poslovnik o sistematizaciji radnih mjesta (Prilog 8), kojim se na Visokoj školi za uslužni biznis Istočno Sarajevo - Sokolac utvrđuju se organizacioni dijelovi, vrsta poslova, naziv radnih mjesta, stepen stručne spreme određene vrste zanimanja, potrebna zvanja i sposobnosti, poslovi koje zaposleni obavlja, radno iskustvo i drugi posebni uslovi za rad na određenom radnom mjestu (univerzitetsko zvanje, naučni stepen ili akademski naziv, stručno obrazovanje, stručni ispit i dr.), broj izvršilaca i opis poslova.
- Poslovnik o radu studentskog predstavničkog tijela - SPT (Prilog 9), kojim se utvrđuje se način izbora članova i rada SPT VUB, prava i dužnosti članova SPT, način odlučivanja, vođenje i sadržaj zapisnika.

4.1.6 Politika i procedure unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta

Polazeći od vizije i misije, VUB se opredijelila za neprekidno i sistematsko unaprjeđenje kvaliteta svojih studijskih programa, kadrovskih i materijalnih resursa, procesa rada, te znanja i sposobnosti svojih studenata. Ovi procesi su povezani sa uspostavljanjem i stalnim unaprjeđenjem kulture kvaliteta svih aktera uključenih u aktivnosti Škole.

U cilju ostvarenja strategijskih opredjeljenja, Škola primjenjuje Sistem upravljanja kvalitetom sertifikovan od najpoznatijih domaćih i evropskih institucija. Značajnu ulogu u osiguranju kvaliteta ima dokumentacija sistema koju čine brojni pravilnici, poslovnici, procedure i uputstva. Njima su obuhvaćene sve oblasti u kojima je neophodno uspostavljanje, kontrola i unaprjeđenje kvaliteta: procesi upravljanja, studijski programi, nastava,

istraživačka djelatnost, vrjednovanje studenata, udžbenici i literatura, resursi i nenastavna podrška (marketinški, razvojni i komercijalni programi).

Na osnovu raspoložive opreme, nastavnog kadra, savremene tehnologije postupaka organizacije i upravljanja, istraživačkih kapaciteta, održava i ostvaruje naučni i stručni kvalitet na visokom nivou, a u skladu sa procesima evropske integracije visokog obrazovanja. Na taj način ostvaruje povjerenje i zadovoljstvo studenata, privrede i cjelokupnog društva.

Sistem upravljanja kvalitetom je usmjeren na:

- stalno poboljšanje obrazovnog, naučno-istrživačkog, upravljačkog i ostalih procesa rada,
- stalnu inovaciju procesa rada, a u skladu sa razvojem i rezultatima nauke i prakse,
- usklađenost sa dostignućima nauke i prakse sa zahtjevima standarda.

Kriterijumi kvaliteta su:

- usaglašenost sa procesima evropske integracije visokoškolskog obrazovanja;
- obavljanje zadataka svih zaposlenih uz visok nivo efektivnosti i racionalnosti u procesu rada;
- stalno osposobljavanje svih zaposlenih za kvalitet i odgovornost u radu;
- uključenost studenata u obrazovni, naučno-istraživački i upravljački proces;
- kvalitet fizičkih resursa i informacionog sistema;
- timski rad u cilju unapređenja nauke i prakse.

U cilju obezbjeđivanja kvaliteta u svim segmentima, VUB ostvaruje intezivnu saradnju sa relevantnim institucijama, privredom i drugim korisnicima rezultata nastavnog, naučno-istraživačkog, stručnog rada Škole. Svi zaposleni na VUB su odgovorni za sprovođenje Strategije osiguranja kvaliteta (Prilog 10) i u radu treba da:

- izvršavaju svoje zadatke u duhu utvrđenih principa kvaliteta;
- održavaju pozitivan i odgovoran stav prema kvalitetu svoga rada;
- se pridržavaju i primjenjuju propisanu dokumentaciju sistema kvaliteta;
- razvijaju kulturu kvaliteta i daju prijedloge za dalje unapređenje kvaliteta i
- svojim radom doprinose naučnom i stručnom ugledu Škole.

U cilju kontinuiranog unapređenja kvaliteta obrazovnog, naučno-istraživačkog i upravljačkog procesa, rukovodstvo Škole je preuzelo obavezu da širi kulturu kvaliteta, stalnog usavršavanja i razvoja, kao i ostalih vrijednosti koje podupiru ostvarivanje vizije i misije VUB.

4.1.6.1 Pravilnik o sistemu osiguranja kvaliteta

Odgovornost za sprovođenje strategije i procedura za obezbjeđenje kvaliteta prenesena je na organizacione jedinice za obezbjeđenje kvaliteta – Komisiju za osiguranje kvaliteta (u nastavku KOK) i Kancelarija za osiguranje kvaliteta i radne grupe za pojedine segmente sistema osiguranja kvalitata.

Pravilnikom o sistemu osiguranja kvaliteta (Prilog 11) definisana je organizacija sistema za obezbjeđenje kvaliteta, područja vrednovanja, kao i odgovornosti i nadležnosti pojedinih tijela u okviru sistema. Prilikom definisanja sastava tijela uzeta je u obzir veličina Škole tako da su zastupljeni svi nivoi organizacione strukture.

4.1.6.1.1 Nadležnosti Komisije za osiguranje kvaliteta

Nadležnosti KOK su definisane Pravilnikom o sistemu za kvalitet. Osnovne nadležnosti i odgovornosti KOK su:

- Upravlja sistemom za osiguranje kvaliteta na Školi;
- Provodi strateško planiranje i donosi odluke o smjernicama i postupcima za osiguranje i unapređenje kvaliteta.
- Predlaže Direktoru i Senatu Škole konkretne projekte i aktivnosti, te podstiče inovacije i razvoj s ciljem osiguranja i unapređenja kvaliteta;
- Osigurava djelotvornost postupka unapređenja kvaliteta i vrši nadzor sprovođenja internih mehanizama za osiguranje i unapređenje kvaliteta u svim područjima vrednovanja.

Kancelarija za osiguranje kvaliteta Škole (u daljem tekstu Kancelarija) je administrativno stručna služba za podršku u nastavnom, naučno istraživačkom i administrativnom radu Škole. Kacelarijom upravlja rukovodilac kancelarije za osiguranje kvaliteta, koga imenuje Senat škole na prijedlog Direktora škole.

Zadatak Kancelarije je stvaranje mreže za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Školi i integrisanja Škole u nacionalnu i međunarodnu mrežu za osiguranje kvaliteta. Kancelarija je pokretač i koordinator inicijativa i provođenja razvojnih programa u svrhu kontinuiranog osiguranja i unapređenja kvaliteta. Zadaci Kancelarije su:

- pruža savjete i preporuke organizacionim jedinicima Škole,
- organizuje seminare iz oblasti osiguranja kvaliteta,
- radi na uspostavljanju i uređivanju dokumenata o osiguranju kvaliteta,
- definiše kriterijume kvalitetnog funkionisanja Škole,

- razvija postupke spoljašnjeg i unutrašnjeg vrednovanja, metode za istraživanje različitih aspekata kvaliteta obrazovanja kao i različitih ciljnih populacija (studenata, administrativnog osoblja, rukovodilaca, poslodavaca), nastavnika,
- prirema, organizuje i koordinira vrednovanje različitih segmenata funkcionisanja Škole,
- osigurava povratne informacije od studenata i usmjerava njihove sugestije, prijedloge i kritike,
- prikuplja, obrađuje i analizira informacije o osiguranju kvaliteta od svih korisnika,
- organizuje stručno i profesionalno usavršavanje nastavnog i administrativnog osoblja.

4.1.6.2 Kodeks nastavničke etike

Osnovni principi Kodeksa ponašanja i poslovne etike nastavnika (Prilog 12), na VUB proizilaze iz statutarnih odredbi vezanih za Strategiju razvoja Škole, za misiju, za viziju i za ciljeve poslovanja Škole. VUB, kao institucija od javnog značaja za cijelo društvo, usmjerena je na razvoj obrazovanja i nauke iz oblasti visokog obrazovanja.

Na Školi su zagarantovana sva ljudska prava, naročito vezana za oblast obrazovanja i nesmetanog profesionalnog razvoja za profesore, asistente, saradnike, studente i ostale zaposlene. Na Školi nije dozvoljena diskriminacija na osnovu: pola, rase, seksualne orijentacije, bračnog statusa, boji kože, jezika, vjeroispovjesti, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog, etničkog ili socijalnog porijekla, imovine, rođenja ili neki drugi oblik diskriminacije. Škola ima punu autonomiju i njeni objekti su neporedivi. Na VUB, svim zaposlenim i akademskom osoblju zagarantovana je sloboda mišljenja i izražavanja mišljenja, sloboda da ispitaju i testiraju stečeno znanje i da nude nove ideje, kao i kontroverzna ili nepopularna mišljenja, a da se pri tom ne izlažu opasnosti od gubitka zaposlenja ili neke druge privilegije koju koriste od Škole. Škola, profesori, asistenti i saradnici, uživaju slobodu u nastavnom i naučno-istraživačkom radu, u okviru svojih licenci i bez miješanja organa javne vlasti. Na Školi nije dozvoljeno nikakvo političko organizovanje, niti propagiranje bilo koje stranke. Profesori, asistenti i studenti mogu biti članovi određene političke stranke i svoje djelovanje ispoljavati u mjestu stalnog boravka kao pojedinci i u svoje ime, ali sa svojim političkim mišljenjem ne mogu istupati ispred Škole. Na Školi nije dozvoljeno nikakvo vjersko organizovanje ili obavljanje vjerskih obreda. Profesori, asistenti, zaposleni i studenti, svoje vjersko opredjeljenje mogu obavljati u mjestu stalnog boravka. Škola će poštovati i slaviti sve državne i vjerske praznike. Na Školi, prema Statutu, svi profesori,

asistenti, saradnici, studenti i zaposleni, imaju pravo koristiti jedan od službenih jezika u BiH po vlastitom izboru.

4.1.6.3 Promovisanje kulture kvaliteta

Cilj promovisanja kulture kvaliteta je postizanje visokih standarda naučnog, nastavnog i stručnog razvoja i rada Škole. Kultura kvaliteta je zajednička vrijednost i odgovornost svih zaposlenih Škole u područjima njegovog djelovanja te je ugrađena u sve njegove normativne akte. Svrha sistema za osiguranje kvaliteta je uspostavljanje načela, kriterijuma i metoda za planiranje, praćenje, vrednovanje i predlaganje mjera unapređenja sistema. U stvaranju i razvoju sistema osiguranja kvaliteta sudjeluju i rezultate njegovog rada koriste unutrašnji i vanjski učesnici u obrazovnom procesu, naučno-istrazivačkom i stručnom radu. Unutrašnji učesnici su svi studenti, nastavnici, saradnici, stručno-tehničko i administrativno osoblje zaposleno na Školi. Vanjski učesnici (privreda, državna uprava, regionalna i lokalna samouprava, ustanove ostalih nivoa sistema obrazovanja, studenti koji su završili bilo koji nivo studija) su pravne i fizičke osobe u vezi sa aktivnostima Škole, uključene u provjeru, valjanost, svrhovitost i kvalitet rada Škole, kao izvor podataka u procesu vrednovanja i posticaj za unapređenje. Cilj je promovisanje kulture kvaliteta uz pridržavanje osnovnih pokazatelja za razvoj kvaliteta:

- Akademska angažovanost,
- Prepoznavanje potreba osiguranja kvaliteta (ne samo birokratski pristup),
- Fokusiranje na promjenu ljudskog ponašanja, a ne samo izgradnja mehanizama Sistema za kvalitet,
- Jasno opisana svrha razvoja kulture kvaliteta,
- Student u centru zbivanja,
- Promocija partnerstva i kooperacije,
- Fokusiranje na timski i društveno korisni rad,
- Podsticanje razvoja liderskih vještina,
- Dobrodošla vanjska vrednovanja,
- Kontinuirano provođenje samoanaliza,
- Promocija inicijativa za poboljšanja.

4.1.6.4 Terminski plan izvještavanja KOK

Na početku akademske godine KOK usvaja plan aktivnosti u postupku samovrednovanja za tekuću akademsku godinu (Prilog 13). Komisija za osiguranje kvaliteta i Kancelarija za kvalitet u okviru svojih zaduženja redovno prikupljaju mišljenja svih aktera o kvalitetu rada

Škole, na osnovu kojih vrše analize i formiraju prijedloge za poboljšanje. Redovni izvještaji i programi su sljedeći:

- Izvještaj o realizaciji nastavnog procesa obuhvata analizu postotka svršenih studenata i prosječnog trajanja studija, analizu zadovoljstva studenata studijskim programima i analizu zaposlenosti diplomiranih studenata.
- Izvještaj o evaluaciji nastavnog procesa – ocjena nastavnika i saradnika. Priprema se na osnovu ankete koja se provodi među studentima. Anketa se vrši redovno svake akademske godine, po pravilu jednom u svakom semestru. Komisija za osiguranje kvaliteta imenuje svake godine Komisiju za anketiranje, koja priprema i provodi anketu. Izvještaj se upućuje Senatu, kako bi se blagovremeno preduzele eventualne korektivne mjere do početka naredne akademske godine. U isto vrijeme se izvještaj dostavlja kao informacija Upravnom odboru. Nakon razmatranja i usvajanja na Senatu, KOK prati realizaciju usvojenih korektivnih mjera. Prilikom evaluacije u narednom semestru odnosno u narednoj akademskoj godini, pravi se poređenje sa rezultatima iz prethodnog semestra i poseban osvrt se daje na područja koja su bila izložena u okviru korektivnih mjera, te se na taj način prati realizacija korektivnih mjera.
- Izvještaj o prolaznosti studenata.
- Izvještaj o upisu. Izvještaj se priprema nakon završenog upisa u svaku akademsku godinu. U izvještaju se analizira upis po svim godinama studija i studijskim programima. Izvještaj se upućuje Upravnom odboru i Senatu radi razmatranja u procesu određivanja novih prijedloga upisnih kvota za narednu akademsku godinu.
- Izvještaj o publicistici nastavnog osoblja.
- Izvještaj o samovrednovanju.

4.1.6.5 Postupak internog nadzora i revizije sistema za kvalitet

Senat i Upravni odbor Škole redovno (jednom godišnje) preispituje sistem upravljanja kvalitetom da bi provjerili efikasnost u skladu sa usvojenom strategijom, politikom i ciljevima kvaliteta. Po potrebi, sistem za kvalitet se preispituje i mimo planiranih rokova.

Podloge za preispitivanje sistema za kvalitet su:

- izvještaji redovnih i vanrednih, internih i eksternih provjera sistema kvaliteta,
- rezultati mjerenja zadovoljstva korisnika – posebno iz studentskih anketa,
- izvještaji efekata procesa rada,
- rezultati provođenja korektivnih i preventivnih mjera,
- rezultati analiza reklamacija i žalbi korisnika,

- promjene nastale u organizaciji,
- promjene zakona i propisa,
- potrebe za resursima (ljudskim, materijalnim itd).

Na osnovu analize preispitivanja sistema za kvalitet, Upravni odbor i Senat preduzimaju:

- mjere za unapređenje sistema za kvalitet,
- mjere povećanja zadovoljstva korisnika, odnosno mjere otklanjanja nezadovoljstva,
- mjere za povećanje efikasnosti radnih procesa,
- mjere za prilagođavanje i usaglašavanje sa zakonima i propisima,
- mjere za zadovoljavanje potrebe za resursima.

Sve preduzete mjere imaju cilj da unaprijede sistem za kvalitet u cjelini, povećaju zadovoljstvo zainteresovanih strana, ostvare bolje poslovne rezultate Škole i smanje broj posljedica neusaglašenosti u poslovanju.

4.1.6.6 Uloga studenata u obezbjeđenju kvaliteta i upravljanju

Studentima je omogućen uticaj na postupak donošenja odluka i rješavanje studentskih pitanja, kroz punopravno članstvo u radu akademskih i upravnih tijela i KOK. Izbor studenata vrši se u skladu sa Poslovnikom o radu Studentskog predstavničkog tijela - SPT (Prilog 9), kojim se bliže uređuje izbor studenata Škole u SPT i način rada SPT. SPT VUB je studentsko predstavničko tijelo organizovano na nivou Škole. SPT VUB-a ima šest članova. Članovi SPT VUB, po jedan sa svakog studijskog programa, biraju se na zborovima studenata pojedinih studijskih programa VUB. Izbor studenata, predstavnika pojedinih studijskih programa VUB, vrši se tajnim glasanjem, većinom glasova prisutnih studenata. Mandat članova SPT traje godinu, s mogućnošću jednog ponovnog izbora.

Poslovnikom o radu SPT se pored izbora članova i načina rada, propisuje i donošenje Odluke kao akta vršenja prava i dužnosti o: izboru predstavnika u Senat Škole, izboru predstavnika u Upravni odbor Škole, izboru predstavnika u KOK i godišnjem programu rada.

Takođe, Zaključkom, kao aktom vršenja prava i dužnosti, SPT utvrđuje mjere za unapređenje vaspitno-obrazovne djelatnosti Škole, dok se Preporukom ukazuje na stanje i probleme u vezi sa obavljanjem ukupne djelatnosti Škole u primjeni Zakona o visokom obrazovanju, odredaba Statuta i Odluka organa upravljanja Škole.

4.1.6.7 Evaluacija nastavnog procesa studenata u akademskoj 2024/2025. godini

Škola redovno i na organizovan način prikuplja mišljenja studenata o kvalitetu nastavnog procesa kroz studentske ankete u kojima je studentima omogućeno slobodno i anonimno iznijeti svoje mišljenje o nastavnom procesu. Utvrđena mišljenja studenata utiču na procese i na osnovu njih se preduzimaju mjere (redovnost izvođenja nastave, adekvatnost i obim nastavnih sadržaja, provjeravanje nastave – angažman nastavnika na predmetima, revizija nastavnih planova i programa i sl).

Anketiranje studenata vrši se u skladu sa odredbama Pravilnika o provođenju studentske ankete (Prilog 17) i pomoću Anketnih upitnika za evaluaciju nastavnog procesa i zadovoljstva studenata.

Pravilnik o provođenju studentske ankete određuje postupke i dokumentaciju prilikom provođenja i prilikom upotrebe rezultata studentske ankete na Školi, tačnije:

- važnost, cilj i sadržaj ankete,
- odgovornost za provođenje ankete,
- način anketiranja i postupak,
- obradu podataka, pripremu izvještaja,
- upotrebu rezultata ankete,
- povjerljivost podataka,
- arhiviranje dokumentacije,
- nadzor nad provođenjem Pravilnika.

Anketiranje studenata u vezi sa pedagoškim (nastavnim) radom nastavnika i saradnika, ostalim pitanjima u vezi sa pojedinim predmetima i uslovima koji direktno utiču na kvalitet studija, obavljeno je na svim studijskim programima Škole. Shodno Pravilniku o samovrednovanju i Pravilniku o studentskoj anketi, ista je sprovedena u periodu od 10. 1. 2025. godine do 31. 1. 2025. godine za zimski semestar akademske 2024/2025. godine. Na uzorku od 229 studenata (tabela 8), pod rukovodstvom studentkinje Jelene Tasevski, dobijen je uvid u njihova mišljenja o svim relevantnim aspektima obrazovne djelanosti Škole.

Tabela 8. Broj anketiranih studenata u zimskom semestru 2024/2025. akademske godine po SP

Studijski program	**Broj studenata**	**Procenat**
Ekonomija i poslovanje	35	15.28%
Političke nauke	38	16.59%
Pravo	46	20.09%
Javna uprava i bezbjednost	99	43.23%
Preduzetništvo i finansije	11	4.80%
UKUPNO:	**229**	**100.00%**

Analizom studentske ankete, provedene na uzorku od 229 studenata VUB konstatovana je prevalencija odličnih i vrlo dobrih ocjena u donosu na sva posmatrana obilježja – četrnaest cjelina obrazovne djelatnosti na Školi. **Prosječna ocjena nastavnika na nivou Škole iznosi: odličan (4,68), dok prosječna ocjena predmeta iznosi: odličan (4,70).** Komisija za osiguranje kvaliteta je na 236. sjednici održanoj 6. 2. 2025. godine usvojila sljedeću Odluku (Prilog 14):

- Rad nastavnika u zimskom semestru: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Predmeti slušani u zimskom semestru: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Prisustvo na predavanju: I pored činjenice da veliki procenat studenata relativno često prisustvuje predavanjima, evidentno je da jedan broj njih to ne čini u očekivanoj učestalosti;
- Dostupnost informacija o pitanjima bitnim za studiranje: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Opremljenost Škole sa nastavnim sredstvima: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Upoznatost studenata sa njihovim pravima i obavezama: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Rad studentske službe: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Rad biblioteke: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Opremljenost biblioteke: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Rad Direktora Škole: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Rad sekretara Škole: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Rad spremačica: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Sajt Škole: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Sistem SMS obavještavanja: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena.

U odnosu na dobijene rezultate studentske ankete, Direktoru, stručnoj službi i nastavnicima škole, nalaže se sljedeće:

Imajući u vidu da je znatan broj onih koji zbog radnih i drugih obaveza ne prisustvuju nastavi, ali i onih koji to čine zbog tzv. neopravdanih razloga, neophodno je preduzeti mjere dodatnog informisanja i „podsjećanja“ studenata o neophodnosti prisustva nastavi kao nezamjenjivog oblika interaktivnog odnosa subjekata edukativnog procesa.

Studentska anketa za ljetni semestar 2024/2025. akademske godine provedena je od 23. 6. 2025. godine do 3. 7. 2025. godine. Na uzorku od 243 studenta (tabela 9), pod rukovodstvom studentkinje Jelene Tasevski, dobijen je uvid u njihova mišljenja o svim relevantnim aspektima obrazovne djelanosti Škole. **Prosječna ocjena nastavnika na nivou Škole iznosi: odličan (4,78), dok prosječna ocjena predmeta iznosi: odličan (4,78).** Komisija za osiguranje kvaliteta je na 247. sjednici održanoj 10. 7. 2025. godine usvojila sljedeću Odluku (Prilog 15):

Usvaja se Izvještaj o studentskoj anketi za ljetni semestar akademske 2024/2025. godine. Nalaže se Direktoru VUB-a da u odnosu na dobre-vrlo dobre rezultate studentske ankete i preporuke Komisija za osiguranje kvaliteta, preduzme sljedeće:

- Imajući u vidu da je znatan broj onih koji zbog radnih i drugih obaveza ne prisustvuju nastavi, ali i onih koji to čine zbog tzv. neopravdanih razloga, neophodno je preduzeti mjere dodatnog informisanja i „podsjećanja“ studenata o neophodnosti prisustva nastavi kao nezamjenjivog oblika interaktivnog odnosa subjekata edukativnog procesa.

Tabela 9. Broj anketiranih studenata u ljetnom semestru 2024/2025. akademske godine po SP

Studijski program	Broj studenata	Procenat
Ekonomija i poslovanje	39	16.05%
Političke nauke	35	14.40%
Pravo	52	21.40%
Javna uprava i bezbjednost	98	40.33%
Preduzetništvo i finansije	19	7.82%
UKUPNO:	**243**	**100.00%**

4.1.7 Međunarodne aktivnosti VUB

Međunarodne aktivnosti VUB provode se u skladu sa Strategijom internacionalizacije, s ciljem kontinuiranog unapređenja kvaliteta studija, razmjene znanja i iskustava, omogućavanja studentima i diplomcima mobilnost tokom studija i kasnije i stvaranja jednog modernog regionalnog obrazovnog centra. VUB ostvaruje saradnju sa obrazovnim i naučnim institucijama kako iz Republike Srpske, BiH, Srbije, drugih zemlja iz okruženja i šire.

4.1.7.1 Međunarodni ugovori o saradnji

Najznačajniji međunarodni ugovori o saradnji VUB sa visokoškolskim ustanovama i drugim organizacijama su:

- Erasmus+ Inter-institutional agreement 2014-2023;
- Univerzitet Haen, Španija;

- Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić, Republika Hrvatska;
- Agreement of research cooperation beetween – Faculty of Technical Sciences, University of Novi Sad, Serbia; Institute of Computional Mathematics, School of Mathematics and Statistics, Lanzhou University, Lanzhou; Computer Centar, Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia and College of service business, Istočno Sarajevo-Sokolac, Republika Srpska, BiH;
- Univerzitet „Acsenda School of Management“, Vankuver (Kanada);
- Fakultet za ekonomiju i inženjerski menadžment „FIMEK“, Novi Sad;
- Privredna akademija, Novi Sad;
- Visoka škola strukovnih studija za menadžment i poslovne komunikacije, Sremski Karlovci;
- Fakultet za menadžment (FAM), Sremski Karlovci;
- Visoka poslovna škola strukovnih studija, Novi Sad;
- Univerzitet EDUKONS, Sremska Kamenica;
- Akademija za poslovnu ekonomiju, Čačak;
- Alfa BK Univerzitet, Beograd;
- Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, Beograd;
- Fakultet za projektni i inovacioni menadžment PMC, Beograd;
- Fakultet za menadžment, Herceg Novi;
- INTERNATIONAL ASSOCIATION OF UNIVERSITIES – IAU
- Beogradska akademija poslovnih i umetničkih strukovnih studija – BAPUSS;
- Pravni fakultet za privredu i pravosuđe Novi Sad;
- Fakultet za pravne i poslovne studije dr. Lazar Vrkatić;
- Ekonomski fakultet Univerziteta u Prištini sa privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici;
- Univerzitet u Lođu, Poljska;
- Asociacion De Innovacion Formaciony Empleo Para El Desarrollo Sostenible – AIFED, Granade, Španija;
- Visoka škola strukovnih studija za informacione tehnologije Beograd, Srbija:
- Univerzitet Educons Sremska Kamenica, Srbija;
- PAR - University of Applied Sciensces Rijeka, Hrvatska;
- Visoka škola za poslovne vede / B2 Ljubljana School of Business, Slovenija;

4.1.7.2 Mobilnost nastavnika i studenata

Kroz Erasmus+ KA171HED program, VUB je omogućila mobilnost između evropskih obrazovnih institucija, što je ključno za profesionalno usavršavanje nastavnog osoblja i obogaćivanje obrazovnih metoda. Najznačajnije aktivnosti uključuju:

- **Universidad de Jaén, Španija (2022)**: Nastavno osoblje VUB-a je u julu i decembru 2022. godine učestvovalo u programu „Staff Week“ na Univerzitetu Jaén, gde su kroz radionice i kurseve unaprijedili svoje kompetencije i stekli uvid u evropske obrazovne standarde.
- **University of Lodz, Poljska (2025/2026)**: VUB planira mobilnost jednog studenta i jednog zaposlenog za akademsku 2025/2026. godinu u saradnji sa Univerzitetom Lodz, čime će se omogućiti dalji razvoj profesionalnih vještina kroz iskustva u međunarodnom okruženju.
- **Fakulteta za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, Beograd, Srbija (2025):** Nastavno osoblje i studenti VUB-a su od 5 do 9. maja 2025. godine učestvovali u Erasmus+ programu BIP: “Sustainable entrepreneurship: Doing good while doing well in business”.
- **Visoka šola za poslovne studije / B2 Ljubljana School of Business iz Slovenije (2025):** Potpisan Erasmus+ sporazum o saradnji sa partnerskom institucijom, u okviru programa Erasmus+ (KA171).

4.1.7.3 Učešće nastavnika, saradnika i studenata u međunarodnim projektima

Tokom 2024. godine, VUB je podnijela pet prijava za KA152YOU projekte, koji omogućavaju mladima razvijanje profesionalnih i interkulturalnih kompetencija kroz razmjene i saradnju sa evropskim partnerima. Pored toga, podnijeta je jedna prijava u okviru KA153YOU za mobilnost omladinskih radnika, usmjerena na unapređenje rada sa mladima kroz razmjenu praksi i iskustava.

Mobilnost mladih i omladinskih radnika. Tokom 2024. godine, Visoka škola je podnijela pet prijava za KA152YOU projekte, koji omogućavaju mladima razvijanje profesionalnih i interkulturalnih kompetencija kroz razmjene i saradnju sa evropskim partnerima. Pored toga, podnijeta je jedna prijava u okviru KA153YOU za mobilnost omladinskih radnika, usmjerena na unapređenje rada sa mladima kroz razmjenu praksi i iskustava.

Domaćin učesnicima projekta (novembar 2022): Kao dio KA152YOU projekta, VUB je bila domaćin studentima iz Turske, Belgije, Italije i Rumunije. Tokom njihovog

boravka, učesnici su prisustvovali obrazovnim i kulturnim aktivnostima koje su omogućile razvijanje interkulturalnih veština i proširenje mreže međunarodnih partnerstava.

Kao dio Erasmus+ projekta METAVERSING, VUB je 23. maja 2024. godine organizovala događaj „METAVERSING - Presentation and Debate“ uz podršku Evropske agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Predavač Maria José Martínez iz Španske organizacije AIFED obradila je teme: evropske vrijednosti, prava žena i uloga Evropske unije. Učesnici su kroz inovativnu platformu Metaversum imali priliku za interaktivnu razmjenu mišljenja i diskusiju o ključnim evropskim temama. Ovaj događaj omogućio je studentima i osoblju VUB-a dublje razumijevanje evropskih vrijednosti i doprinosio razvoju njihovih interkulturalnih kompetencija.

4.1.8 Ostali podaci o strategiji razvoja

4.1.8.1 Naučno-istraživački rad

Naučno-istraživački i nastavni proces su uzajamno povezani. Naučna misao se prenosi na generacije studenata kroz nastavni proces, prepliće se sa njenim kontinuiranim razvojem, kroz naučno-istraživačke projekte.

VUB se aktivno uključila u organizaciju i koorganizaciju naučnih konferencija, pružajući mogućnosti za saradnju sa domaćim i međunarodnim partnerima i podstičući naučnu razmjenu. Značajni događaji uključuju:

- **VUB** je organizator tri naučne konferencije „Balkan na Jahorini” od 2022. godine;
- **STED konferenciju**, organizovanu u saradnji sa Univerzitetom za poslovni inženjering i menadžment iz Banjaluke, koja promoviše aktuelna istraživanja iz nauke i tehnologije (koorganizator 6 konferencija, od 2020. do 2025. godine);
- **Economic Aspects of the Pandemic COVID-19: How to Survive Today and Manage for Tomorrow** (18. novembar 2020, Novi Sad). sa Educons Univerzitetom u Novom Sadu, gde su obrađeni izazovi u poslovanju tokom pandemije;
- **Kreativno poslovanje u održivom razvoju**, sa temom „Upravljanje složenim finansijsko-poslovnim aktivnostima u bezbednosnim i uslužnim delatnostima u ambijentu pandemije“ (20. novembar 2020, Novi Sad);
- **COAST konferencija** o savremenim dostignućima u nauci i tehnologiji, organizovana od strane Fakulteta za menadžment iz Herceg Novog u Crnoj Gori (2022–2024);
- **Međunarodna multidisciplinarna konferencija „Izazovi savremenog visokog obrazovanja“ – CCHE 2024** (29. januar – 2. februar 2024, Kopaonik);

- **Peta međunarodna naučna konferencija „Jačanje medijskog kredibiliteta kroz unapređenje etičkih standarda“** (26. oktobar 2024, Sremski Karlovci).

4.2 IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA - Standard 2

4.2.1 Proces razvoja i usvajanja studijskih programa, povezanost sa misijom VUB

Pravilnik o donošenju, izmjeni i evaluaciji studijskih programa (Prilog 18) propisuje predlaganje donošenje novih studijskih programa, izmjene usvojenih studijskih programa, proceduru evaluacije studijskih programa, ukidanje ili stavljanja u status mirovanja studijskih programa na VUB.

Studijski programi koje Škola izvodi su povezani sa njenom misijom. Globalizacija svjetskog poslovanja donosi nove profile i zanimanja i zahtijeva obrazovanje koje je usmjereno ne samo ka akademskim i teorijskim znanjima nego i ka praktičnom znanju, neposredno primjenjivom u svakodnevnim poslovnim situacijama, što predstavlja primarni cilj VUB. Promjene u poslovnom okruženju, načinu rada i formama poslovanja privrednih subjekata moraju da budu praćene promjenama ili bolje rečeno, adaptacijom sistema visokoškolskog obrazovanja. Za malo vještina u poslovnom svijetu može se reći da su potpuno nove, ali svakako sve one vremenom trpe transformacije, dopunjavanje i dodavanje novih područja rada. Jedno je sigurno, rigidan i tradicionalan proces obrazovanja ne može zadovoljiti profilisanje kadrova koji su potrebni tržištu rada. Vizija VUB je istkana iz potreba tržišta rada i naše mogućnosti prilagođavanja tim potrebama.

Postići odgovarajući kvalitet stečenog znanja, znači oblikovati mladog čovjeka sa jasnim sistemom vrijednosti. Taj sistem ne može da postoji bez adekvatne duhovne nadgradnje. Škola nije samo obrazovna institucija u domenu studijskih programa koje izvodi, nego pokušava proširiti vidokrug studenata, u cilju izgradnje i formiranja ličnosti koja će biti reprezentativna u svakom pogledu, sa visokim moralnim i etičkim kodeksima, spremna i sposobna za najodgovornije rukovodeće pozicije bilo u javnom ili privatnom sektoru.

Timski rad, druženje, razvijanje duha zajedništva to je ono na čemu se radi kako bi se pomoglo studentima da što bolje upoznaju svijet oko sebe, vrijeme u kojem žive i stvore osjećaj stabilnosti i pripadnosti u širem okruženju.

Obrazovanje je jedan od najvažnijih faktora uspješnog razvoja i afirmisanja Republike Srpske i Bosne i Hercegovine u međunarodnom okruženju. Za uspješnost jedne privrede je neophodna uska povezanost i obostrana razmjena između visokoobrazovnih institucija i privrednog okruženja. Zato VUB svojim korisnicima nudi što više mogućnosti, prilika i motivacija za njihovo aktivno uključivanje u naučno-istraživački rad, oblikovanje studijskih programa i razvojnih planova Škole.. Moderni studijski programi trebaju osim predmetno specifičnih kompetencija da osiguraju interdisciplinarnost, multidisciplinarnost i savladavanje generičkih kompetencija koje diplomiranim studentima omogućavaju prilagođavanje i učenje

u različitim radnim okruženjima, kao i vertikalnu, horizontalnu i dijagonalnu gibljivost prilikom zapošljavanja i daljnjeg obrazovanja. Referntni okvir ključnih kompetencija koji je predložila Evropska komisija u okviru koncepta cjeloživotnog učenja, a potvrdili Evropski parlament i Savjet Evrope su, prije svega: sporazumijevanje na maternjem jeziku, sporazumijevanje na stranim jezicima, matematičke kompetencije i osnovne kompetencije na području nauke i tehnologije, digitalna pismenost, socijalne kompetencije, samoinicijativnost i preduzetnost, te kulturna osvješćenost i izražavanje.

4.2.2 Studijski programi VUB

U akademskoj 2024/2025. godini na VUB su izvođeni studijski programi prikazani u tabeli 10. Studijski program Poslovna informatika je prestao da se izvodi 2021/2022. akademske godine, dok je se od 2024/2025. akademske godine ne upisuju studenti na studijski program Preduzetništvo i finansije 180 ECTS.

Tabela 10. Studijski programi na VUB

Naziv	Naziv pri diplomiranju
DRUŠTVENE NAUKE	
Javna uprava i bezbjednost - 180 ECTS	Diplomirani menadžer javne uprave
	Diplomirani menadžer bezbjednosti
Preduzetništvo i finansije - 180 ECTS	Diplomirani menadžer preduzetničke ekonomije
	Diplomirani menadžer poslovnih finansija
Ekonomija i poslovanje - 240 ECTS	Diplomirani ekonomista – smjer preduzetnička ekonomija
Pravo – 240 ECTS	Diplomirani pravnik
Političke nauke – 240 ECTS	Diplomirani politikolog – smjer nacionalna bezbjednost

Svi studijski programi sadrže naziv i ciljeve, ishode učenja, uslove upisa, način izvođenja, plan i program, bodovnu vrijednost svakog predmeta i ostale informacije značajne za izvođenje programa.

Prikaz pojedinih predmeta iz studijskih programa sadrži osim naziva i vrste predmeta, njegovu pripadnost studijskom programu, vrstu predmeta, cilj i ishod učenja, okvirni sadržaj predmeta, preporučenu literaturu, način izvođenja predmeta i način ocjenjivanja na predmetu. Predmeti su grupisani u Knjigu predmeta za svaki studijski program.

4.2.2.1 Studijski program Ekonomija i poslovanje

U modernom i dinamičnom tržišnom okruženju 21. vijeka, kada znanje sve više postaje ključ uspjeha i moći, a zaposleni najvažniji resurs, oblast ekonomije i poslovanja zauzima fundamentalno mjesto. Pojedinci koji su kompetentni, stručni i spremni za nove poslovne izazove, prilagođavanje i imaju proaktivan odnos prema upravljanju poslovnim događajima, predstavljaju značajan kadrovski resurs za najširi segment poslovnih subjekata.

Studijski program Ekonomija i poslovanje – smjer preduzetnička ekonomija pripada društvenim naukama i planiran je kao četvorogodišnji akademski studij, u ukupnom obimu od 240 ECTS bodova, sa izlaznim zvanjem: Diplomirani ekonomista – smjer preduzetnička ekonomija.

4.2.2.1.1 Ciljevi studjskog programa

Nastavni program studija Ekonomija i poslovanje koncipiran je tako da integriše savremene naučne spoznaje i vještine, kao i saznanja o modelima, tehnikama i metodama primjene stečenih znanja i vještina u različitim područjima praktičnog djelovanja. Ciljevi studijskog programa Ekonomija i poslovanje su usmjereni na produbljivanje znanja i sticanje vještina u skladu sa savremenim dostignućima u oblasti ekonomije i poslovanja, koja se odnose na:

- demonstraciju osnovnih teorijskih i praktičnih znanja iz naučnog polja ekonomije,
- uspješno samostalno ili timsko obavljanje poslova iz oblasti ekonomije, poslovanja i posebno preduzetništva,
- mogućnost analiziranja dejstva različitih ekonomskih faktora koji utiču ili mogu da utiču na rad poslovnih i drugih složenih organizacionih sistema,
- donošenje poslovnih i drugih odluka primjenom ekonomske teorije i metoda naučnog odlučivanja,
- nastavak studija na drugom ciklusu studija, odnosno master studiju.

4.2.2.1.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Studijski program Ekonomija i poslovanje koncipiran je tako da studentu pruži mogućnost sticanja opštih kompetencija koje mu omogućavaju rješavanje kompleksnih zadataka iz oblasti ekonomije i upravljanja. Po završetku studijskog programa, studenti će posjedovati kompetencije koje se odnose na sposobnost rješavanja problema, planiranja i organizovanja, sposobnost samostalnog i timskog rada, sposobnost usmene i pismene komunikacije, sposobnost finansijskog izvještavanja, sposobnost primjene znanja u praksi, odnosno, biće osposobljen da:

1. Pokažu osnovna i specifična znanja iz oblasti ekonomije primjenljiva u rješavanju problema poslovnog odlučivanja i upravljanja prostim i složenim organizacionim sistemima u privrednim i neprivrednim djelatnostima;
2. Spoznaju i razumiju savremena kretanja u poslovanju i donose poslovne odluke, razvijaju i primjenjuju strategije;
3. Primjene tehnike planiranja, principe organizacije preduzeća ili institucije, definišu ciljeve i politike preduzeća ili organizacije, sprovedu metode kontrole;
4. Izvrše analizu okruženja i resursa preduzeća ili organizacije;
5. Pokažu vještinu u prezentaciji, komunikaciji, istraživanju i detaljnoj analizi i rješavanju problema;
6. Koriste savremenu informacionu tehnologiju u poslovne svrhe.

Studenti će posjedovati i specifične, stručne kompetencije iz domena ekonomije i poslovanja, odnosno biće osposobljeni da:

A. Započnu samostalno ili u timu vlastiti biznis, primjenjujući stečena znanja, kao i sposobnost za timski rad;
B. Vode aktivnosti i nove poduhvate u oblastima: marketinga, proizvodnje, logistike, planiranja i kontrole poslovanja;
C. Spoznaju i razumiju kompleksnost i dinamičnost upravljanja odnosima s kupcima, upravljanja ljudskim resursima, poslove upravljanja kvalitetom, upravljanja projektima, poslove finansijskog menadžmenta, upravljanja međunarodnim poslovnim operacijama;
D. Samostalno ili u timu obavljaju: poslove planiranja, organizovanja, vođenja i kontrole poslovnih procesa, organizovanja strukture i procesa, poslove finansijskog izvještavanja i mjerenja performansi, organizacionog razvoja, poslovnog restrukturiranja, poslovnog konsaltinga;
E. Vladaju teorijskim i praktičnim znanjima iz računovodstvenih poslova, osiguranja, revizije i bankarstva;
F. Upravljaju i razvijaju poslove u profitnim i neprofitnim organizacijama, državnim, međunarodnim i nevladinim organizacijama, te samostalno vođenje vlastitog biznisa.

Matrica ishoda učenja prikazana je u knjizi predmeta u prilogu 23.

4.2.2.1.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis na studijski program Ekonomija i poslovanje je završena četvorogodišnja srednja škola u Republici Srpskoj i BiH ili odgovarajuća škola u inostranstvu i položen prijemni ispit. Za lice koje je školu završilo u inostranstvu Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, odnosno drugi nadležni organ u Federaciji BiH (kantonima) ili Brčko distriktu BiH, provodi postupak priznavanja javne isprave o stečenom nivou obrazovanja. Za lice koje je završilo srednju školu u Republici Srbiji nije potrebno provoditi postupak priznavanja javne isprave, shodno bilateralnom sporazumu sa Republikom Srbijom.

Studenti koji su započeli studij po akreditovanom programu na drugom fakuletu mogu da se upišu na odgovarajuću godinu studija. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Ekonomija i poslovanje na VUB regulisan je Zakonom o visokom obrazovanju (Prilog 19), Statutom VUB, Pravilnikom o studiranju (Prilog 20). Prije prepisa na studijski program studenti su obavezni podnijeti Zahtjev za priznavanje ispita položenih na drugoj visokoškolskoj ustanovi (Prilog 21).

4.2.2.1.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarskog/praktičnog rada;
- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Škole i Pravilniku o studiranju. Na početku školske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima, načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.1.5 Studentska praksa

U toku studija studijskog programa Ekonomija i poslovanje, predviđeno je obavljanje studentske prakse na prvoj, drugoj i trećoj godini studija. Cilj obavljanja studentske prakse je sticanje novih znanja, vještina i kompetencija studenata, prilagođavanje studenata specifičnim zahtjevima tržišta rada kao i promocija saradnje između Škole i vodećih

privrednih subjekata u Republici Srpskoj. Studenti mogu praksu obavljati u privrednim društvima, u organima lokalne samouprave, u pravosudnim organima i drugim subjektima sa kojima Škola ima sporazum o studentskoj praksi u skladu sa Pravilnikom o studentskoj praksi na VUB (Prilog 22).

Koordinator prakse organizuje izvođenje prakse, te u tu svrhu osigurava kod odgovarajućih subjekata dovoljan broj mjesta i termina za obavljanje prakse, brine se o sklapanju sporazuma o izvođenju prakse sa svakim pojedinim subjektom, te izrađuje godišnji izvještaj o izvršenoj praksi u protekloj akademskoj godini.

Po obavljenoj praksi student podnosi Studentskoj službi: potvrdu subjekta o obavljenoj praksi, dnevnik prakse i izvještaj o obavljenoj praksi.

Voditelj prakse ocjenjuje izvršenu praksu na osnovu dnevnika stručne prakse i izvještaja studenta, te upisuje ocjenu u ugovor. Ocjena prakse upisuje se u indeks kao vid predispitne obaveze za koji se stiču ECTS bodovi.

4.2.2.1.6 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Studijski program Ekonomija i poslovanje je u značajnoj mjeri usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- Fakultet Poslovne Ekonomije, Edukons Univerzitet
- Veleučilište Baltazar Zaprešić
- Univerzitet u Antverpenu - Bachelor of Applied Economics – Business Economics

4.2.2.1.7 Nastavni plan i program – Ekonomija i poslovanje – 240 ECTS

U tabeli 11 prikazan je nastavni plan i program studija na studijskom programu Ekonomija i poslovanje u obimu od 240 ECTS bodova.

Tabela 11. Nastavni plan i program – Ekonomija i poslovanje – 240 ECTS

R. br.	Naziv predmeta	Semestri i oblici nastave																Br. bod.
		I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		
		P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	
1.	Finansijska matematika	**3**	**2**															**8**
2.	Principi ekonomije	**3**	**2**															**8**
3.	Engleski jezik 1	**3**	**3**															**8**
4.	**Izborni predmet 1** • **Sociologija** • **Njemački jezik 1**	**2**	**2**															**6**
	Broj bodova – prvi semestar																	**30**
5.	Poslovno pravo			**3**	**2**													**8**
6.	Računovodstvo			**3**	**2**													**8**
7.	Engleski jezik 2			**3**	**3**													**8**
8.	Praksa 1				**2**													**2**
9.	**Izborni predmet 2** • **Poslovna statistika** • **Njemački jezik 2**			**2**	**2**													**4**
	Broj bodova – drugi semestar																	**30**
10.	Menadžment malih i srednjih preduzeća					**3**	**2**											**8**
11.	Preduzetništvo					**3**	**2**											**8**
12.	Mikroekonomija					**3**	**3**											**8**
13.	**Izborni predmet 3** • **Poslovna informatika** • **Marketing**					**2**	**2**											**6**
	Broj bodova – treći semestar																	**30**
14.	Finansijsko poslovanje							**3**	**3**									**8**
15.	Osiguranje							**3**	**2**									**8**
16.	Revizija							**3**	**2**									**8**
17.	Praksa 2								**2**									**2**
18.	**Izborni predmet 4** • **Poslovne komunikacije** • **Ekonomika i organizacija preduzeća**							**2**	**2**									**4**
	Broj bodova – četvrti semestar																	**30**
19.	Izrada i implementacija biznis plana									**3**	**3**							**8**
20.	Personalni menadžment									**3**	**2**							**8**
21.	Upravljanje kvalitetom									**3**	**2**							**8**
22.	**Izborni predmet 5** • **Bankarstvo** • **Upravljanje i kontrola troškova**									**2**	**2**							**6**
	Broj bodova – peti semestar																	**30**
23.	Makroekonomija											**3**	**3**					**8**
24.	Monetarne i javne finansije											**3**	**2**					**8**
25.	Web dizajn											**3**	**2**					**8**
26.	Praksa 3												**2**					**2**
27.	**Izborni predmet 6** • **Tržišno poslovanje** • **Finansijka tržišta i institucije**											**2**	**2**					**4**
	Broj bodova – šesti semestar																	**30**
28.	Strategijski menadžment													**4**	**4**			**8**
29.	Međunarodna ekonomija													**4**	**4**			**8**
30.	**Izborni predmet 7** • **Upravljanje obrazovanjem u društvenim djelatnostima** • **Korporativno upravljanje**													**4**	**4**			**8**
	Broj bodova – sedmi semestar																	**24**
31.	Kvantitativne i kvalitativne metode analize podataka															**4**	**4**	**8**
32.	Poslovna i finansijska analiza															**4**	**4**	**8**
	Broj bodova – osmi semestar																	**16**
33.	**Završni rad i praksa**																	**20**
	Svega	**20**		**20**		**20**		**20**		**20**		**20**		**24**		**16**		**240**

Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista predmeta na ovom studijskom programu sadrži 25 obaveznih, 7 izbornih predmeta i završni (diplomski) rad.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je u prilogu ovog izvještaja (Prilog 23). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.2 Studijski program Političke nauke

Svaka savremena država koja želi da održi korak s vremenom ima obavezu kritičkog osvrta na svoje političke aktivnosti, analize uspjeha i neuspjeha, kao i obrazovanja kadrova sposobnih da odgovore na izazove vremena. Stoga je očigledna potreba za postojanje i razvoj naučno-obrazovnih institucija koje bi se bavile analizom i unapređenjem funkcionisanja političkog sistema jedne države i koje bi obrazovale kadrove za rad u javnoj upravi i lokalnoj administraciji, osposobljavle ih za ispitivanje javnog mnjenja i poslove u domenu političkog komuniciranja, naučno-obrazovne institucije koja bi se bavila razvojem političke misli i doprinosile jačanju međunarodne i geopolitičke pozicije države. Sve su to razlozi za pokretanje i razvoj studijskog programa Političke nauke, tokom kojeg studenti usvajaju sva relevantna znanja i vještine za profesionalni rad u svim javnim-političkim institucijama, sistemu obrazovanja kao i u privatnim i javnim preduzećima.

Nastavni plan kompatibilan je s programima istih ili sličnih usmjerenja na visokoškolskim ustanovama u okruženju i Evropi, dok nastavni programi pojedinih predmeta uvažavaju stručna i naučna dostignuća autora iz ovog područja. Program istovremeno prati i sve novine u oblasti obrazovanja, kao što su standardi visokog obrazovanja, standardi kvalifikacija kao i pravce razvoja visokog obrazovanja kako u Republici Srpskoj tako i u Bosni i Hercegovini sa ciljem pružanja kvalitetnog, fleksibilnog i efikasnog obrazovnog procesa.

Studij je planiran kao četvorogodišnji, u obimu od 240 ECTS bodova sa izlaznim zvanjem: Diplomirani politikolog – smjer nacionalna bezbjednost.

4.2.2.2.1 Ciljevi studjskog programa

Ciljevi studijskog programa su osposobljavanje budućih diplomiranih politikologa za:

- Razumijevanje i korišćenje glavnih koncepta, pristupa i teorija u izučavanju političkih odnosa;
- Razvoj promišljanja, analitičke, kritičke i kreativne sposobnosti;
- Analizu, interpretaciju i evaluacije kretanja u domaćoj i svjetskoj politici;

- Analizu razvoja i funkcije vlasti, javne politike, političkog ponašanja pojedinaca i grupa, društvenih i pravnih institucija i istorijskih procesa;
- Analizu međunarodnih odnosa i sistema nacionalne bezbjednosti;
- Primjenu stečenog znanja u analizama bezbjednosnih i odbrambenih sistema, procesa i paradigmi;
- Rješavanje problema, istraživački i timski rad, rukovođenje i komunikaciju.

4.2.2.2.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Studijski program Političke nauke studentima pruža mogućnost sticanja opštih i specifičnih – stručnih kompetencija koje im omogućavaju da kritički analiziraju i interpretiraju političke i bezbjednosne procese; primjenjuju stečena znanja u javnom, privatnom i nevladinom sektoru; učestvuju u kreiranju, provođenju i evaluaciji javnih politika; nastave akademsku karijeru ili se uključe u međunarodne institucije i organizacije, odnosno, biće osposobljeni da:

1. Razumiju i primjenjuju osnovne koncepte političkih nauka, sociologije, ekonomije i prava;
2. Kritički analiziraju društvene, političke i pravne procese na nacionalnom i međunarodnom nivou;
3. Koriste analitičke, istraživačke i komunikacijske vještine u akademskom i profesionalnom kontekstu;
4. Razvijaju sposobnosti timskog rada, rukovođenja i profesionalne etike;
5. Pokazuju kritičko mišljenje i kreativnost u rješavanju kompleksnih društveno-političkih problema;
6. Efikasno i efektivno djeluju i primjenjuju stečena znanja u radu sa naučnim ustanovama i istraživačkim institutima, državnim institucijama, političkim strankama, interesnim grupama, međunarodnim vladinim i nevladinim organizacijama.

Studenti će posjedovati i specifične, stručne kompetencije iz domena političkih nauka, odnosno biće osposobljeni da:

A. Analiziraju društvene strukture i političke procese; prepoznaju ulogu lokalne samouprave i pravnih institucija u političkom sistemu; razumiju principe ekonomije i njihovu primjenu u javnim politikama, kao i osnovna znanja iz prava, krivičnog prava i međunarodnog javnog prava;

B. Precizno i jasno prezentuju kompleksne sadržaje o glavnim pravcima političkih nauka i specifičnim temama vezanim za upravljanje državom i njenom bezbjednošću;

C. Tumače geopolitičke procese i njihov uticaj na nacionalnu i međunarodnu bezbjednost;
D. Prepoznaju ulogu i analiziraju savremene sisteme nacionalne i međunarodne bezbjednosti, primjenjujući znanja iz bezbjednosnog menadžmenta, kriminalistike i drugih oblasti bezbjednosti;
E. Razumiju kompleksnost odnosa između aktera u procesima političke vladavine, upravljanja državom, nacionalnom bezbjednošću i da identifikuju, selektuju i koriste relevantne podatke, literaturu i informacije potrebne za realizaciju analitičkih zadataka;
F. Identifikuju odgovarajuće metode istraživanja u političkim naukama iz oblasti bezbjednosti, kao i da obrazlože opravdanost njihovog korišćenja i koriste ih prema potrebi.

Matrica ishoda učenja prikazana je u knjizi predmeta u prilogu 24.

4.2.2.2.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis na studijski program Političke nauke je završena četvorogodišnja srednja škola u Republici Srpskoj i BiH ili odgovarajuća škola u inostranstvu i položen prijemni ispit. Za lice koje je školu završilo u inostranstvu Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, odnosno drugi nadležni organ u Federaciji BiH (kantonima) ili Brčko distriktu BiH, provodi postupak priznavanja javne isprave o stečenom nivou obrazovanja. Za lice koje je završilo srednju školu u Republici Srbiji nije potrebno provoditi postupak priznavanja javne isprave, shodno bilateralnom sporazumu sa Republikom Srbijom.

Studenti koji su započeli studij po akreditovanom programu na drugom fakuletu mogu da se upišu na odgovarajuću godinu studija. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Ekonomija i poslovanje na VUB regulisan je Zakonom o visokom obrazovanju (Prilog 19), Statutom VUB, Pravilnikom o studiranju (Prilog 20). Prije prepisa na studijski program studenti su obavezni podnijeti Zahtjev za priznavanje ispita položenih na drugoj visokoškolskoj ustanovi (Prilog 21).

4.2.2.2.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarskog/praktičnog rada;

- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Škole i Pravilniku o studiranju. Na početku školske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima, načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.2.5 Studentska praksa

U toku studija studijskog programa Političke nauke, predviđeno je obavljanje studentske prakse na prvoj, drugoj i trećoj godini studija. Cilj obavljanja studentske prakse je sticanje novih znanja, vještina i kpmpetencija studenata, prilagođavanje studenata specifičnim zahtjevima tržišta rada kao i promocija saradnje između Škole i vodećih privrednih subjekata u Republici Srpskoj. Studenti mogu praksu obavljati u privrednim društvima, u organima lokalne samouprave, u pravosudnim organima i drugim subjektima sa kojima Škola ima sporazum, u studentskoj praksi u skladu sa Pravilnikom o studentskoj praksi na VUB (Prilog 22).

Koordinator prakse organizuje izvođenje prakse, te u tu svrhu osigurava kod odgovarajućih subjekata dovoljan broj mjesta i termina za obavljanje prakse, brine se o sklapanju sporazuma o izvođenju prakse sa svakim pojedinim subjektom, te izrađuje godišnji izvještaj o izvršenoj praksi u protekloj akademskoj godini.

Po obavljenoj praksi student podnosi Studentskoj službi: potvrdu subjekta o obavljenoj praksi, dnevnik prakse i izvještaj o obavljenoj praksi.

Voditelj prakse ocjenjuje izvršenu praksu na osnovu dnevnika stručne prakse i izvještaja studenta, te upisuje ocjenu u ugovor. Ocjena prakse upisuje se u indeks kao vid predispitne obaveze za koji se stiču ECTS bodovi.

4.2.2.2.6 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Studijski program Političke nauke usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- Fakultet za studije bezbjednosti, Univerzitet Edukons, Novi Sad;
- Univerzitet u Beogradu, Fakultet Bezbjednosti;
- The Hague University of Applied Sciences: Safety and Security Management Studie

4.2.2.2.7 Nastavni plan i program – Političke nauke – smjer nacionalna bezbjednost 240 ECTS

U tabeli 12 prikazan je nastavni plan i program studija na studijskom programu Političke nauke – smjer nacionalna bezbjednost.

Tabela 12. Nastavni plan i program – Političke nauke – smjer nacionalna bezbjednost – 240 ECTS

Ред. бр.	Назив предмета	Семестри и облици наставе																Бр. бод.
		I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		
		П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	
1.	Социологија	3	2															8
2.	Принципи економије	3	2															8
3.	Увод у право	3	3															8
4.	**Изборни предмет 1**	2	2															6
	• **Енглески језик 1** • **Њемачки језик 1**	**Број бодова – први семестар**																**30**
5.	Кривично право			3	2													8
6.	Безбједносни менаџмент			3	2													8
7.	Основе безбједности			3	3													8
8.	Пракса 1				2													2
9.	**Изборни предмет 2**			2	2													4
	• **Енглески језик 2** • **Њемачки језик 2**	**Број бодова – други семестар**																**30**
10.	Теорија политике					3	2											8
11.	Персонални менаџмент					3	2											8
12.	Међународно јавно право					3	3											8
13.	**Изборни предмет 3**					2	2											6
	• **Менаџмент услуга** • **Маркетинг**	**Број бодова – трећи семестар**																**30**
14.	Криминалистика							3	2									8
15.	Приватна безбједност							3	2									8
16.	Криминологија са пенологијом							3	3									8
17.	Пракса 2								2									2
18.	**Изборни предмет 4**							2	2									4
	• **Пословне комуникације** • **Пословна етика**	**Број бодова – четврти семестар**																**30**
19.	Теорије конфликата									3	3							8
20.	Психологија									3	2							8
21.	Заштита и сигурност информација									3	2							8
22.	**Изборни предмет 5**									2	2							6
	• **Управљање и контрола трошкова** • **Електронско пословање**	**Број бодова – пети семестар**																**30**
23.	Односи са јавношћу											3	3					8
24.	Савремени системи безбједности											3	2					8
25.	Савремене политичке теорије											3	2					8
26.	Пракса 3												2					2
27.	**Изборни предмет 6**											2	2					4
	• **Дипломатски протокол** • **Еколошка безбједност**	**Број бодова – шести семестар**																**0**
28.	Студије мира													4	4			10
29.	Право локалне самоуправе													4	4			10
30.	Геополитика													4	4			10
		Број бодова – седми семестар																**30**
31.	Национална безбједност															4	4	8
32.	**Изборни предмет 7**															4	4	8
	• **Јавна управа** • **Системи обезбјеђења и заштите лица и имовине**	**Број бодова – осми семестар**																**16**
33.	**Завршни рад и пракса**																	**14**
	СВЕГА	**20**		**20**		**20**		**20**		**20**		**20**		**24**		**16**		**240**

Obim studijskog programa je 240 ECTS bodova, a obuhvata 25 obaveznih, 7 izbornih predmeta i završni-diplomski rad. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je u prilogu ovog Izvještaja (Prilog 24). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.3 Studijski program Pravo

Studijski program Pravo je u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Bolonjskom deklaracijom. U savremenim uslovima života nezamisliva je organizacija društva i države bez pravne dimenzije. Nacionalno, međunarodno i transnacionalno pravo predstavljaju danas složeni kompleks znanja koji traži profesionalce koji su u stanju nositi se sa sveukupnim zahtjevima društva i struke. Danas, bez pomoći pravnih profesionalaca nije moguće rješavanje nebrojenih pitanja privatnopravne i javnopravne sfere u kojima se susreću i razjašnjavaju pravni odnosi različitog stepena složenosti.

Za potrebe ovog studija posebno su se sagledavali i upoređivali programi onih obrazovnih visokoškolskih institucija kojima je orijentacija studij prava i to u više zemalja. Ta analiza je pokazala opravdanost potrebe da se u visokoopšte pravnom obrazovanju studentima ponudi i stručno pravničko obrazovanje i osposobi kvalifikovani pravni kadar.

Pravni studij svojim profilom odgovara na potrebe sveukupne modernizacije najvećeg broja profesionalnog kadra u državnoj upravi, pravosuđu, bezbjednosnim agencijama, privrednim subjektima i u skladu je sa potražnjom koja na tržištu rada vlada za stručno osposobljenim kadrom koji je u stanju opsluživati pravni aparat javnog i privatnog poduhvata u procesu transformacije i adaptacije savremenog prava u svim sektorima društvenog života.

Jasno su definisani standardi, ciljevi, postupci (procedure, protokoli), konkretni zadaci i način na koji će se vršiti kontrola nad ostvarivanjem kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih ciljeva, poslova i zadataka.

Studijski program Pravo pripada naučnoj oblasti društvenih nauka, a izlazno zvanje je: Diplomirani pravnik – 240 ECTS.

4.2.2.3.1 Ciljevi studjskog programa

Ciljevi studijskog programa Pravo su: osposobljavanje studenata za samostalnu primjenu stručnih i naučnih dostignuća na polju prava; zapošljavanje na određenim pravničkim poslovima; razvoj kreativnih sposobnosti i ovladavanje akademskim i praktičnim vještinama i metodama za postizanje stručne kompetentnosti u oblasti pravosuđa, uprave i

lokalne samouprave i kriminalističko-bezbjednosne djelatnosti; za nastavak studija na drugom nivou.

Studenti se osposobljavaju za samostalno organizovanje poslova i pripremanje uslova za neometano odvijanje procesa rada rukovođenja i upravljanja. Takvo obrazovanje će im omogućiti zaposlenje u svim javnim i privatnim djelatnostima u Bosni i Hercegovini i Evropskoj Uniji.

Navedeni ciljevi će se ostvariti primjenom metoda interaktivne nastave, koji će omogućiti da studenti u toku izvođenja studijskog programa steknu praktična znanja i vještine.

4.2.2.3.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Studenti će po završetku studija steći široku paletu znanja iz različitih područja pravnih nauka koju diktiraju potrebe radne sredine u koju će se uključiti diplomirani pravnici ali i potreba za uključivanjem u međunarodne, naročito evropske privredne tokove. Diplomirani pravnik je osposobljen ne samo za upotrebu i tumačenje pravnih normi nego sve više za kreativno oblikovanje i stvaranje u domenu prava, odnosno, diplomirani pravnici će biti osposobljeni da:

- Definišu i razlikuju osnovne pojmove i pravne standarde pojedinih grana prava; navedu, interpretiraju i upoređuju relevantne pravne izvore za pojedine grane prava;
- Uoče, definišu i kritički analiziraju međusobni odnos prava i društvenih pojava (koje uključuju mjere djelovanja) poput morala, politike, ekonomije; definišu i kritički analiziraju osnovne ekonomske pojave u kontekstu razvoja pravnog sistema;
- Sastave pravni akt uz primjenu pravila pozitivnog prava, opišu i primjene tok postupka u kom se pruža pravna zaštita, objasne osnovna obilježja i redosljed radnji koje se trebaju pokrenuti;
- Samostalno napišu CV-e, prijave na konkurse, poslovne dopise i sažetke stručnog pravnog teksta na maternjem i jednom od svjetskih jezika;
- Interpretiraju i kritički analiziraju primjenljivost osnova materijalnog, ustavnog, građanskog, procesnog, krivičnog i radno-socijalnog prava;
- Definišu osnovne pojmove i koncepte prava EU i njihov odnos sa nacionalnim pravom.

Studenti će posjedovati i specifične, stručne kompetencije iz domena pravnih nauka, odnosno biće osposobljeni da:

A. Uporede pravno uređenje pojedinih segmenata domaćeg prava s uređenjima u uporednom pravu u istorijskom i savremenom kontekstu;

B. Objasne način funkcionisanja, nadležnosti i ovlašćenja evropskih, međunarodnih i nadnacionalnih organizacija;
C. Kritički analiziraju, tumače i primjenjuju norme krivičnog, građanskog, upravnog, ustavnog i međunarodnog prava, uz poznavanje istorijskih i teorijskih osnova pravnog sistema;
D. Prepoznaju pravni problem i ponude utemeljeno teorijsko i/ili praktično rješenje, vrednuju relevantne pravne izvore i primjene ih u konkretnom slučaju;
E. Tečno se izražavaju u govornoj komunikaciji na maternjem i jednom od vodećih svjetskih jezika pravne struke i usmeno prezentuju stručne sadržaje primjenjujući pravila argumentacije, elaboracije i izvođenja zaključaka;
F. Obavljaju najsloženije poslove iz oblasti policijsko-bezbjednosnih djelatnosti, rukovođenje sistemom bezbjednosti u privatnim, državnim i javnim institucijama i organizacijama.

Matrica ishoda učenja prikazana je u knjizi predmeta u prilogu 25.

4.2.2.3.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis na studijski program Pravo je završena četvorogodišnja srednja škola u Republici Srpskoj i BiH ili odgovarajuća škola u inostranstvu i položen prijemni ispit. Za lice koje je školu završilo u inostranstvu Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, odnosno drugi nadležni organ u Federaciji BiH (kantonima) ili Brčko distriktu BiH, provodi postupak priznavanja javne isprave o stečenom nivou obrazovanja. Za lice koje je završilo srednju školu u Republici Srbiji nije potrebno provoditi postupak priznavanja javne isprave, shodno bilateralnom sporazumu sa Republikom Srbijom.

Studenti koji su započeli studij po akreditovanom programu na drugom fakuletu mogu da se upišu na odgovarajuću godinu studija. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Ekonomija i poslovanje na VUB regulisan je Zakonom o visokom obrazovanju (Prilog 19), Statutom VUB, Pravilnikom o studiranju (Prilog 20). Prije prepisa na studijski program studenti su obavezni podnijeti Zahtjev za priznavanje ispita položenih na drugoj visokoškolskoj ustanovi (Prilog 21).

4.2.2.3.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;

- izrada seminarskog/praktičnog rada;
- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Škole i Pravilniku o ocjenjivanju studenata. Na početku školske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima: načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.3.5 Studentska praksa

U toku studija studijskog programa Pravo, predviđeno je obavljanje studentske prakse na prvoj, drugoj i trećoj godini studija. Cilj obavljanja studentske prakse je sticanje novih znanja, vještina i kompetencija studenata, prilagođavanje studenata specifičnim zahtjevima tržišta rada kao i promocija saradnje između Škole i vodećih privrednih subjekata u Republici Srpskoj. Studenti mogu praksu obavljati u privrednim društvima, u organima lokalne samouprave, u pravosudnim organima i drugim subjektima sa kojima Škola ima sporazum o studentskoj praksi u skladu sa Pravilnikom o studentskoj praksi na VUB (Prilog 22).

Koordinator prakse organizuje izvođenje prakse, te u tu svrhu osigurava kod odgovarajućih subjekata dovoljan broj mjesta i termina za obavljanje prakse, brine se o sklapanju sporazuma o izvođenju prakse sa svakim pojedinim subjektom, te izrađuje godišnji izvještaj o izvršenoj praksi u protekloj akademskoj godini.

Po obavljenoj praksi student podnosi Studentskoj službi: potvrdu subjekta o obavljenoj praksi, dnevnik prakse i izvještaj o obavljenoj praksi.

Voditelj prakse ocjenjuje izvršenu praksu na osnovu dnevnika stručne prakse i izvještaja studenta, te upisuje ocjenu u ugovor. Ocjena prakse upisuje se u indeks kao vid predispitne obaveze za koji se stiču ECTS bodovi.

4.2.2.3.6 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Studijski program Pravo usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- Pravni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci;
- Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu;
- Pravni fakultet Univerziteta u Barseloni;
- Law of the Catholic University of Portugal.

4.2.2.3.7 Nastavni plan i program – Pravo – 240 ECTS

U tabeli 13 prikazan je nastavni plan i program studijskog programa Pravo u obimu od 240 ECTS bodova.

Tabela 13. Nastavni plan i program – Pravo– 240 ECTS

Ред. бр.	Назив предмета	Семестри и облици наставе																Бр. бод.
		I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		
		П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	
1.	Социологија	3	2															8
2.	Увод у право	3	2															8
3.	Правна историја и римско право	3	3															8
4.	**Изборни предмет 1**	2	2															6
	• **Енглески језик 1** • **Њемачки језик 1**	**Број бодова – први семестар**																**30**
5.	Кривично право			3	2													8
6.	Увод у грађанско и стварно право			3	2													8
7.	Уставно право			3	3													8
8.	Пракса 1				2													2
9.	**Изборни предмет 2**			2	2													4
	• **Енглески језик 2** • **Њемачки језик 2**	**Број бодова – други семестар**																**30**
10.	Кривично процесно право					3	2											8
11.	Породично и насљедно право					3	2											8
12.	Међународно јавно право					3	3											8
13.	**Изборни предмет 3**					2	2											6
	• **Пословна информатика** • **Персонални менаџмент**	**Број бодова – трећи семестар**																**30**
14.	Криминалистика							3	2									8
15.	Прекршајно право							3	2									8
16.	Пословна етика							3	3									8
17.	Пракса 2								2									2
18.	**Изборни предмет 4**							2	2									4
	• **Пословне комуникације** • **Економика и организација предузећа**	**Број бодова – четврти семестар**																**30**
19.	Финансијско право									3	3							8
20.	Радно право									3	2							8
21.	Облигационо право									3	2							8
22.	**Изборни предмет 5**									2	2							6
	• **Психологија** • **Заштита и сигурност информација**	**Број бодова – пети семестар**																**30**
23.	Криминологија са пенологијом											3	3					8
24.	Дипломатски протокол											3	2					8
25.	Привредно право											3	2					8
26.	Пракса 3												2					2
27.	**Изборни предмет 6**											2	2					4
	• **Односи са јавношћу** • **Еколошка безбједност**	**Број бодова – шести семестар**																**30**
28.	Управно право													4	4			10
29.	Међународно приватно право													4	4			10
30.	Право локалне самоуправе													4	4			10
		Број бодова – седми семестар																**30**
31.	Грађанско процесно право															4	4	8
32.	**Изборни предмет 7**															4	4	8
	• **Јавна управа** • **Људска права**	**Број бодова – осми семестар**																**16**
33.	**Завршни рад и пракса**																	**14**

Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista predmeta studija sadrži 25 obaveznih predmeta, 7 izbornih predmeta i završni (diplomski) rad.

Knjiga predmeta studijskog programa dostupna je u prilogu ovog Izvještaja (Prilog 25). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.2.4 Studijski program Javna uprava i bezbjednost

Studijski program Javna uprava i bezbjednost se sastoji od dva smjera:

1. Javna uprava
2. Bezbjednost

Program je organizovan tako da su prve dvije godine zajedničke, dok se na trećoj izučavaju predmeti specifični za svaki smjer posebno.

Na smjeru Javna uprava studenti se obrazuju i osposobljavaju za rad u državnoj administraciji, u privrednim društvima, kod preduzetnika na poslovima veoma raznovrsne državne i nedržavne javne uprave.

Student razvija kompetencije za razumijevanje svih instituta upravnog prava, sposobnost za rješavanje prvostepenih upravnih postupaka, samostalno upravljanje administrativnim i kancelarijskim poslovanjem, sastavljanje i vođenje raznovrsnih upravnih evidencija.

Predmetno-specifične sposobnosti omogućavaju studentima: samostalno i stručno obavljanje poslova prijema podnesaka u radu javnopravnih tijela i obrada istih u skladu sa relevantnim propisima; obavljanje raznovrsnih sekretarskih i kadrovskih poslova; vođenje upravnih postupaka u prvom stepenu (stambeno-komunalni poslovi, poreska uprava i sl.); priprema žalbi i realizacija postupaka po žalbi i slično. U tom smislu postoji i očekuje se značajan porast tražnje za zaposlenima ovoga profila, čime se stvara veliki prostor za ličnu i profesionalnu afirmaciju.

Nastavni plan kompatibilan je s programima istih ili sličnih usmjerenja na visokoškolskim ustanovama u okruženju i Evropi, dok nastavni programi pojedinih predmeta uvažavaju stručna i naučna dostignuća autora iz ovog područja. Program istovremeno prati i sve novine u oblasti obrazovanja, kao što su standardi visokog obrazovanja, standardi kvalifikacija kao i pravce razvoja visokog obrazovanja kako u Republici Srpskoj tako i u Bosni i Hercegovini sa ciljem pružanja kvalitetnog, fleksibilnog i efikasnog obrazovnog procesa.

Studijski program Javna uprava i bezbjednost – smjer Javna uprava pripada naučnoj oblasti društvenih nauka, a izlazno zvanje je: Diplomirani menadžer javne uprave.

Studijski program Javna uprava i bezbjednost, smjer bezbjednost nastoji da obezbijedi i ojača profesionalnu kompetenciju studenata za rad na poslovima nacionalne, međunarodne, korporativne i ekološke bezbjednosti. Diplomirani studenti – menadžeri bezbjednosti, nalaze zaposlenje u svojstvu rukovodilaca ili referenata u centralnim, regionalnim i lokalnim organima uprave, velikim privrednim sistemima, malim i srednjim preduzećima i privatnim kompanijama, naučno-istraživačkim i stručnim institucijama, obrazovnim centrima, neprofitnom sektoru, humanitarnim organizacijama, inspekcijskim službama, medijima, i slično.

Studijski program sadrži izučavanje klasičnih i savremenih naučnih disciplina iz oblasti prava, sociologije, političkih nauka, ekologije, menadžmenta itd. Takav koncept izučavanja bezbjednosti doprinosi razvoju građanskog društva u pogledu bezbjednosti (opšte, nacionalne, individualne), zaštite (životne sredine i stanovništva od prirodnih katastrofa i hemijskih akcidenata, odbrane od savremenih oblika ugrožavanja i upravljanja ljudskim i socijalnim resursima) sa orijentacijom na interdisciplinarni pristup.

Studijski program Javna uprava i bezbjednost – smjer Bezbjednost pripada naučnoj oblasti društvenih nauka, a izlazno zvanje je: Diplomirani menadžer bezbjednosti.

4.2.2.4.1 Ciljevi studjskog programa

Ciljevi studijskog programa su osposobljavanje budućih **diplomiranih menadžera javne uprave** za:

- Razvijanje sposobnosti kritičkog razmišljanja u području upravne nauke;
- Razvijanje kreativnosti i inventivnosti u rješavanju konkretnih problema u organizaciji i funkcionisanju sistema javne uprave;
- Razvijanje sklonosti timskom radu;
- Spremnost za cjeloživotno učenje;
- Vještine obavljanja poslova u javnom interesu, opštem dobru i jednakosti;
- Podizanje kvaliteta studija u skladu sa važećim međunarodnim standardima;
- Adekvato povezivanje nauke i prakse, te afirmacija praktičnih znanja i vještina;
- Osposobljavanje za rješavanje pravnih pitanja koja se javljaju u praktičnom radu.

Ciljevi studijskog programa su osposobljavanje budućih **diplomiranih menadžera bezbjednosti** za:

- uspješno izvršavanje poslova analize bezbjednosnih pojava, te planiranja, projektovanja i upravljanja bezbjednošću;
- samostalan i timski rad na bezbjednosnim poslovima u institucijama ili kompanijama;
- rješavanje konkretnih problema u funkcionisanju političkih institucija, praćenje i primjena istraživanja i novih rješenja u funkcionisanju političkog sistema;
- razumijevanje teorije sistema bezbjednosti i tumačenje bezbjednosnih procesa i tvorevina;
- razumijevanje fenomena i uzroka kriminaliteta, osposobljenost da se odrede modaliteti reakcije i suzbijanja kako na individualnom, tako i na nivou masovne pojave;
- razvijanje sposobnosti za identifikaciju ključnih faktora ugrožavanja korporativne bezbjednosti, odnosno imovine, lica, dokumentacije i informacija;
- izradu programskih, planskih, analitičkih i drugih materijala u profesionalnom radu;
- izradu bezbjednosnih procjena, planova, analiza i kontrola bezbjednosnih mjera i organizacija koje obavljaju poslove bezbjednosti;
- praktičnu primjenu kriminalističkih metoda u cilju sprječavanja, otkrivanja, razjašnjavanja i dokazivanja krivičnih djela;
- sistematski i motivisan rad na ličnom stručnom usavršavanju kroz proširivanje znanja i kompetencija u oblasti bezbjednosti.

4.2.2.4.2 Ishodi procesa učenja na studijskom programu

Studijski program Javna uprava i bezbjednost – smjer Javna uprava studentima pruža mogućnost sticanja opštih i specifičnih – stručnih kompetencija koje mu omogućavaju rješavanje kompleksnih zadataka iz oblasti javne uprave. Po završetku studijskog programa, studenti će posjedovati kompetencije koje se odnose na sposobnost rješavanja problema, planiranja i organizovanja poslova u javnoj upravi, sposobnost samostalnog i timskog rada, sposobnost usmene i pismene komunikacije, sposobnost rješavanja problemskih pravnih i administrativnih pitanja, sposobnost primjene znanja u praksi, odnosno, biće osposobljeni da:

1. Upravljaju administrativnim procesima;
2. Primjenjuju osnovne ekonomske i pravne principe u javnom sektoru;
3. Razvijaju vještine poslovne komunikacije i etičkog odlučivanja, koriste se i izražavaju pravničkim jezikom u različitim postupcima;
4. Primjene stečena znanja na problemska pravna pitanja u svakodnevnom obavljanju poslova upravno-pravne struke;
5. Prezentuju činjenice povezane sa funkcionisanjem pojedinih sektora javne uprave;

6. Koriste savremenu informacionu tehnologiju i vrše pravnu analizu i rezonovanje.

Studenti će posjedovati i specifične, stručne kompetencije iz domena javne uprave, odnosno biće osposobljeni da:

A. Definišu i interpretiraju osnovne javnopravne institute u području javne uprave, kao i pravne koncepte i teorije u području upravne nauke;
B. Praktično primijene neophodna teorijska znanja iz područja upravne nauke na konkretne probleme u praksi;
C. Kritički procjenjuju funkcionisanja javne uprave na državnom i lokalnom nivou, kao i da vrednuju učinak djelovanja upravnih organizacija na svakodnevni život građana;
D. Razumijevaju bezbjednosne probleme i upravljaju bezbjednosnim sistemima (javna, privatna, ekološka, informaciona bezbjednost);
E. Upravljaju ljudskim resursima u javnom sektoru, analiziraju i rješavaju konflikte kroz teorijske i praktične modele;
F. Razvijaju odnose sa javnošću, upravljaju uslugama i marketingom u javnom sektoru.

Studijski program Javna uprava i bezbjednost – smjer Bezbjednost studentima pruža mogućnost sticanja opštih i specifičnih – stručnih kompetencija koje mu omogućavaju rješavanje kompleksnih zadataka iz oblasti bezbjednosti. Po završetku studijskog programa, studenti će posjedovati kompetencije koje se odnose na sposobnost rješavanja problema, planiranja i organizovanja poslova u bezbjednosti, sposobnost samostalnog i timskog rada, sposobnost usmene i pismene komunikacije, sposobnost rješavanja problemskih pravnih i administrativnih pitanja, sposobnost primjene znanja u praksi, odnosno, biće osposobljeni da:

1. Upravljaju administrativnim procesima;
2. Rješavaju probleme, usmeno komuniciraju, koriste i izražavaju se pravničkim jezikom u različitim postupcima i kritički analiziraju društvene pojave i procese;
3. Primjenjuju osnovne ekonomske i pravne principe u javnom i privatnom sektoru;
4. Efikasno sarađuju u timskom i interkulturalnom okruženju;
5. Prezentuju činjenice povezane sa funkcionisanjem pojedinih sektora bezbjednosti;
6. Koriste savremenu informacionu tehnologiju i vrše pravnu i bezbjednosnu analizu i rezonovanje.

Studenti će posjedovati i specifične, stručne kompetencije iz domena bezbjednosti, odnosno biće osposobljeni da:

A. Primjenjuju znanja iz krivičnog, upravnog i međunarodnog prava u kontekstu bezbjednosti;

B. Upravljaju bezbjednosnim sistemima (javna, privatna, ekološka, informaciona bezbjednost);
C. Upravljaju ljudskim resursima u bezbjednosnim strukturama; analiziraju i rješavaju konflikte kroz teorijske i praktične modele; primjenjuju znanja iz krivičnog, upravnog i međunarodnog prava u kontekstu bezbjednosti;
D. Primjenjuju međunarodne pravne norme u saradnji i diplomatiji; razvijaju odnose sa javnošću i primjenjuju diplomatski protokol u bezbjednosnim institucijama;
E. Koriste kriminalističke i kriminološke metode u prevenciji i kontroli kriminala;
F. Upravljaju uslugama, marketingom, finansijskim aspektima bezbjednosnih organizacija i primjenjuju savremene tehnologije (web dizajn, elektronsko poslovanje) u bezbjednosnom menadžmentu.

Matrica ishoda učenja prikazana je u knjizi predmeta u prilogu 26.

4.2.2.4.3 Uslovi za upis na studijski program

Uslov za upis na studijski program Javna uprava i bezbjednost je završena četvorogodišnja srednja škola u Republici Srpskoj i BiH ili odgovarajuća škola u inostranstvu i položen prijemni ispit. Za lice koje je školu završilo u inostranstvu Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, odnosno drugi nadležni organ u Federaciji BiH (kantonima) ili Brčko distriktu BiH, provodi postupak priznavanja javne isprave o stečenom nivou obrazovanja. Za lice koje je završilo srednju školu u Republici Srbiji nije potrebno provoditi postupak priznavanja javne isprave, shodno bilateralnom sporazumu sa Republikom Srbijom.

Studenti koji su započeli studij po akreditovanom programu na drugom fakuletu mogu da se upišu na odgovarajuću godinu studija. Prelazak studenta sa drugog studijskog programa i/ili druge visokoškolske ustanove na studijski program Ekonomija i poslovanje na VUB regulisan je Zakonom o visokom obrazovanju (Prilog 19), Statutom VUB, Pravilnikom o studiranju (Prilog 20). Prije prepisa na studijski program studenti su obavezni podnijeti Zahtjev za priznavanje ispita položenih na drugoj visokoškolskoj ustanovi (Prilog 21).

4.2.2.4.4 Način izvođenja studija

Rad studenata prati se kontinuirano tokom čitavog semestra na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na nastavi;
- procjena aktivnog učestvovanja u nastavi;
- ulazni/izlazni kolokvijum;
- izrada seminarskog/praktičnog rada;

- tematske provjere;
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta, itd.

Kroz ove sadržaje student sakuplja bodove koji su predviđeni za pojedine aktivnosti, u skladu sa nastavnim programom za svaki pojedini predmet. Za pokazano znanje i aktivnost studenti se ocjenjuju prema Zakonu o visokom obrazovanju, Statutu Škole i Pravilniku o ocjenjivanju studenata. Na početku školske godine predmetni nastavnik upoznaje studente sa pravilima: načinom i oblicima rada i brojem bodova koje donose pojedine aktivnosti.

4.2.2.4.5 Usklađenost sa studijskim programima u BiH i regionu

Usklađenost smjera Javna uprava

Studijski program Javna uprava i bezbjednost smjer Javna uprava usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- Sveučilište Hercegovina, Fakultet društvenih znanosti, SP Menadžment i javna uprava;
- Beogradska akademija poslovnih i umjetničkih strukovnih studija, SP Javna uprava;
- Frankfurt University of Applied Sciences, SP Public Administration;
- University of Ljubljana, Slovenija, Faculty of Public Administration.

Usklađenost smjera Bezbjednost

Studijski program Javna uprava i bezbjednost smjer Bezbjednost usklađen je sa sličnim studijskim programima na sljedećim visokoobrazovnim institucijama u BiH i regionu:

- Visoka poslovno tehnička škola Doboj, SP Bezbjednosni menadžment;
- Univerzitet u Travniku, Fakultet za menadžment i poslovnu ekonomiju, SP Bezbjednosni menadžment;
- Hochschule Campus Wien University of Applied Sciences: Safety and Security Management Studie;
- Faculty of Commercial and Business Sciences, Celje Slovenia, SP Security management

4.2.2.4.6 Nastavni plan i program – Javna uprava i bezbjednost

Smjer: Javna uprava

U tabeli 14 prikazan je nastavni plan i program studija, na studijskom programu Javna uprava i bezbjednost – smjer Javna uprava u trajanju od tri godine i obimu od 180 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 18 obaveznih predmeta i 6 izbornih predmeta.

Tabela 14. Nastavni plan i program – smjer Javna uprava – 180 ECTS

Red. br.	Naziv predmeta	Semestri i oblici nastave												Broj bodova
		I		II		III		IV		V		VI		
		P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	
1	Sociologija	3	2											8
2	Principi ekonomije	3	2											8
3	Uvod u pravo	3	3											8
4	**Izborni predmet 1** **• Engleski jezik 1** **• Njemački jezik 1**	**2**	**2**											**6**
		Broj bodova – prvi semestar												**30**
5	Krivično pravo			3	2									8
6	Bezbjednosni menadžment			3	2									8
7	Osnove bezbjednosti			3	3									8
8	**Izborni predmet 2** **• Engleski jezik 1** **• Njemački jezik 1**			**2**	**2**									**6**
		Broj bodova – drugi semestar												**30**
9	Krivično procesno pravo					3	2							8
10	Personalni menadžment					3	2							8
11	Međunarodno javno pravo					3	3							8
12	**Izborni predmet 3** **• Menadžment usluga** **• Marketing**					**2**	**2**							**6**
		Broj bodova – treći semestar												**30**
13	Kriminalistika							3	2					8
14	Privatna bezbjednost							3	2					8
15	Kriminologija sa penologijom							3	3					8
16	**Izborni predmet 4** **• Poslovne komunikacije** **• Poslovna etika**							**2**	**2**					**6**
		Broj bodova – četvrti semestar												**30**
17	Teorije konflikata									3	3			8
18	Upravno pravo									3	2			8
19	Radno pravo									3	2			8
20	**Izborni predmet 5** **• Psihologija** **• Zaštita i sigurnost informacija**									**2**	**2**			**6**
		Broj bodova – peti semestar												**30**
21	Odnosi sa javnošću											3	3	8
22	Diplomatski protokol											3	2	8
23	Javna uprava											3	2	8
24	**Izborni predmet 6** **• Savremeni sistemi bezbjednosti** **• Ekološka bezbjednost**											**2**	**2**	**6**
		Broj bodova – šesti semestar												**30**
	S V E G A	**20**		**20**		**20**		**20**		**20**		**20**		**180**

Smjer: Bezbjednost

U tabeli 15 prikazan je nastavni plan i program studija, na studijskom programu Javna uprava i bezbjednost – smjer Bezbjednost u trajanju od tri godine i obimu od 180 ECTS bodova. Uz svaki predmet je naveden i sedmični fond predavanja i vježbi, te ECTS vrijednost. Lista za prvi ciklus studija sadrži 18 obaveznih predmeta i 6 izbornih predmeta.

Tabela 15. Nastavni plan i program – smjer Bezbjednost – 180 ECTS

Red. br.	Naziv predmeta	Semestri i oblici nastave												Broj bodova
		I		II		III		IV		V		VI		
		P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	
1	Sociologija	3	2											8
2	Principi ekonomije	3	2											8
3	Uvod u pravo	3	3											8
4	**Izborni predmet 1**	**2**	**2**											**6**
	• Engleski jezik 1 • Njemački jezik 1	**Broj bodova – prvi semestar**												**30**
5	Krivično pravo			3	2									8
6	Bezbjednosni menadžment			3	2									8
7	Osnove bezbjednosti			3	3									8
8	**Izborni predmet 2**			**2**	**2**									**6**
	• Engleski jezik 1 • Njemački jezik 1	**Broj bodova – drugi semestar**												**30**
9	Krivično procesno pravo					3	2							8
10	Personalni menadžment					3	2							8
11	Međunarodno javno pravo					3	3							8
12	**Izborni predmet 3**					**2**	**2**							**6**
	• Menadžment usluga • Marketing	**Broj bodova – treći semestar**												**30**
13	Kriminalistika							3	2					8
14	Privatna bezbjednost							3	2					8
15	Kriminologija sa penologijom							3	3					8
16	**Izborni predmet 4**							**2**	**2**					**6**
	• Poslovne komunikacije • Poslovna etika	**Broj bodova – četvrti semestar**												**30**
17	Teorije konflikata									3	3			8
18	Psihologija									3	2			8
19	Zaštita i sigurnost informacija									3	2			8
20	**Izborni predmet 5**									**2**	**2**			**6**
	• Upravljanje i kontrola troškova • Elektronsko poslovanje	**Broj bodova – peti semestar**												**30**
21	Odnosi sa javnošću											3	3	8
22	Savremeni sistemi bezbjednosti											3	2	8
23	Ekološka bezbjednost											3	2	8
24	**Izborni predmet 6**											**2**	**2**	**6**
	• Diplomatski protokol • Web dizajn	**Broj bodova – šesti semestar**												**30**
	S V E G A	**20**		**20**		**20**		**20**		**20**		**20**		**180**

Knjiga predmeta studijskog programa Javna uprava i bezbjednost dostupna je u prilogu ovog Izvještaja (Prilog 26). Knjiga predmeta sadrži: okvirni sadržaj predmeta, ciljeve i ishod učenja, način rada na predmetu, listu obavezne i dopunske literature, kao i način ocjenjivanja pojedinih aktivnosti na predmetu.

4.2.3 Izračun alociranja ECTS

ECTS bodovi su numeričke vrijednosti alocirane za pojedini predmet, odnosno pojedinačnu pedagošku aktivnost studenta koji se zasebno vrednuju i predstavljaju kvantitativno izraženu normu rada potrebnog da bi se uspješno završio navedeni predmet odnosno obavila tražena aktivnost studenta. ECTS bodovi odražavaju kvantitativnu količinu rada potrebnu za uspješno završavanje svakog pojedinačnog predmeta odnosno pedagoške aktivnosti u odnosu na ukupni kvantitativno izraženi rad potreban da bi se kompletirala puna godina akademskih studija. Procjena uloženog rada obuhvata mjerenje učešća studenta na predavanjima, praktičnom radu, seminarima, vježbama, projektima, individualnom učenju, istraživanju izvora, radionicama i simulacijama, te vrijeme potrebno za evaluaciju i druge oblike procjenjivanja aktivnosti studenta.

Ukupan broj ECTS bodova alociranih za pojedini predmet ili pojedinačnu pedagošku aktivnost zavisi od vrste i karaktera predmeta, stepena apstrakcije predmeta i ukupnog radnog opterećenja predviđenog nastavnim programom, a neophodnog da bi se uspješno završio navedeni program i procjenila uspješnost studenta u savladavanju tog programa.

Broj ECTS bodova za pojedini nastavni predmet se kreće između 2 i 8 ECTS, a bodovi se po pravilu izražavaju cjelobrojnim vrijednostima. Program studija kao cjelina u odnosu na akademske i profesionalne profile koji se postižu tim programom predstavlja početnu osnovu za alociranje ECTS bodova po pojedinim predmetima.

Broj alociranih ECTS bodova za pojedinačni nastavni predmet utvrđuje se proporcijom u kojoj je odnos između radnog opterećenja nastavnog predmeta prema ukupnom fondu sati rada akademske godine, jednak odnosu ECTS bodova alociranih za taj nastavni predmet prema ukupnom propisanom godišnjem fondu ECTS bodova (koji iznosi 60 za akademsku godinu). Dodijeljeni ECTS bodovi su sastavni dio nastavnog plana i programa studijskog programa. Ukupno radno opterećenje studenata za osvajanje 1 ECTS bodova iznosi 25-30 školskih radnih sati.

Sistem ECTS bodova u okviru Nastavnog plana i programa predstavlja istovremeno i sistem transfera ECTS bodova u okviru evropskog sistema mobilnosti studenata i transparentnosti visokoškolskog obrazovanja, kao i sistem akumulacije ECTS bodova u okviru metrike studijskih programa i vertikalne prohodnosti studenata na studiju. Metodologija primjene i visina dodijeljenih kredita je usklađena sa preporukama ECTS – European Credit Transfer System i Vodičem za korišćenje ECTS-a 2015.

4.3 UČENJE, PODUČAVANJE I VREDNOVANJE USMJERENO NA STUDENTA – Standard 3

4.3.1 Izbor metoda učenja

Ishod učenja na svakom nastavnom predmetu studijskog programa diktira postavljanje strukture nastavnog predmeta i nastavnih jedinica koje se u njegovom okviru obrađuju. U skladu sa tim nastavnik bira metodu/e kojima će najefikasnije postići postavljeni ishod učenja. Stepen prolaznosti studenata i nivo pokazanog usvojenog znanja koji se kontroliše i kroz anketiranje studenata, ukazuje na pravilnost izbora metode/a učenja. U slučaju da se metoda učenja ne pokazuje kao uspješna, Senat Škole razmatra slučaj i oformljuje prijedloge za poboljšanje. Pregled važnijih oblika metoda učenja prikazan je u tabeli 16.

Tabela 16. Oblici i metode učenja

Oblik učenja	Aktivnosti	Karakteristike
Nastava putem prezentacije	Pripovijedanje, predstavljanje, izvještavanje, povezano objašnjavanje, pokazivanje, izvođenje za primjer, demonstriranje.	Mogu saopštiti direktno u skladu sa situacijom, činjenično stanje i odmah saznati reakcije Svi studenti trebaju u isto vrijeme, u istoj prostoriji, istim metodama, istim sredstvima postići isti cilj.
Vođena nastava	Dijalog, pitanja, impulsi, sukobljavanje mišljenja, usmjeravanje, podsticaji.	Naizmjenična igra objašnjenja nastavnika, odnosno impulsa nastavnika i doprinosa studenta.
Otvoreno učenje	N: savjetovanje, moderisanje, pomoć S: odabiranje, planiranje, postavljanje pitanja, otkrivanje, istraživanje, pravljenje nacrta, konstruisanje, razmišlja-nje, kontrolisanje.	Interesi, potrebe, inicijative pojedinih studenata igraju značajnu ulogu. Sredina za učenje koja podstiče aktivnost (fleksibilna podjela prostora, raznolikost materijala za učenje, za eksperimente, ...) Otvorena organizacija situacije za učenje Unošenje vanškolske note učenja Sloboda izbora aktivnosti učenja Individualni rad, rad sa partnerom i u maloj grupi. Samoodređeno, samoodgovorno, samostalno, istraživačko, spontano učenje, u skladu sa situacijom.
Pojedinačno učenje	N: dijagnosticiranje, instruisanje, pomaganje, savjetovanje, infor-misanje, kontrolisanje, nadgle-danje, motivisanje S: odabiranje, obrada programa, preispitivanje postizanja cilja učenja na pojedince (predznanja, vještine, motivacija, sposobnosti itd.)	Zahtjevi učenja, ciljevi, postupak, metode, vrijeme, sredstva, pomagala optimalno prilagođena pojedinim studentima. Didaktički materijali, medijska pomagala (kompjuter, video snimci, programi za učenje, radni listovi, modeli, priručnici, ...) Djelotvorno, ekonomično, sistematizovano, samostalno, samoodgovorno učenje
Učenje putem projekta	N: praćenje, savjetovanje, iniciranje, pružanje pomoći, organizovanje, koordinisanje S: postavljanje ciljeva, saradnja, planiranje, organizovanje, diskutovanje, pregovaranje, sakupljanje, postavljanje pitanja, primje-njivanje, istraživanje,eksperiment, isprobavanje, mijenjanje, ispiti-vanje,	Zajednički interes, zahtjev, cilj određuje izbor sadržaja, Postavljanje zadataka Složen, pravi, životni problem kao polazište, Orjentisanost ka ishodu, međudisciplinarnost Unošenje vlastitih iskustava, orjentisanost učenja ka životnoj praksi; Postupak utemeljen na podjeli rada; rad sa partnerom, u maloj/velikoj grupi; zajednički rad, samostalno, Otkrivajuće, orjentisano ka iskustvima, praktično, društveno učenje,

prosuđivanje.	Učenje orjentisano ka aktivnostima

4.3.2 Procedure za ocjenjivanje studenata

VUB ima i sprovodi procedure koje obezbjeđuju fer, transparentno i konzistentno ocjenjivanje studenata, utvrđene Pravilnikom o studiranju (Prilog 20) i Pravilnikom o ocjenjivanju (Prilog 27). Nastavnici razvijaju metode ocjenjivanja za nastavni predmet koji predaju (pismeno, usmeno, praktično, kolokvijumi, seminarski rad, test, projekat i slično), utvrđuju prag prolaznosti i rang svake ocjene, te o svemu obavještavaju studente na početku semestra, čineći te informacije permanentno dostupnim. Nastavnici na studijskom programu obezbjeđuju da je provjera znanja studenata u skladu s utvrđenim ishodima učenja, da se provjerava cijeli spektar znanja, te da se provjerava u skladu s nivoom kvalifikacije. Nastavnici vode evidenciju o aktivnostima studenata tokom semestra (prisutnost na nastavi, aktivno učešće u različitim nastavnim aktivnostima, seminarski radovi, uspjeh na kolokvijumima). Aktivnost studenata tokom semestra ima uticaj na konačnu ocjenu.

Pravilnikom o studiranju utvrđuje se način organizacije provjere znanja, kompetencija i vještina studenata, transparentnost metoda i kriterijuma ocjenjivanja i studentska prava. Pravilnikom je uređen način vrednovanja savlađivanja programa pojedinog nastavnog predmeta, skalu ocjenjivanja i nivo znanja koji odslikava pojedina zaključna ocjena, način provođenja ispita, žalbenu proceduru i uputstvo za analizu prolaznosti studenata.

Svaki student VUB prilikom upisa na Školu, odnosno prilikom potpisivanja ugovora upoznaje se sa Pravilnikom o studiranju, Pravilnikom o ocjenjivanju i Akademskim kalendarom.

Osim informacija koje imaju iz pravilnika o studiranju, svaki nastavnik je na uvodnom predavanju dužan da studente obavijesti o načinu provjera znanja na predmetu, rasporedu bodova prema nastavnim aktivnostima i bodovnoj vrijednosti svake aktivnosti i završne provjere znanja. Efikasnost informisanja studenata od strane predmetnih nastavnika provjerava se u studentskoj anketi, gdje studenti ocjenjuju i pridržavanje postavljenih pravila od strane nastavnika.

Na samom početku studija studenti već dobijaju akademski kalendar kojim su definisani termini kolokvijuma, parcijalnih provjera znanja i datumi završnih provjera znanja.

4.3.2.1 Koncept kontinuiranog ocjenjivanja

Provjera znanja, vještina i sposobnosti studenata vrši se kontinuirano tokom čitavog semestra, na sljedeći način:

- redovno prisustvovanje na predavanjima (minimalno 70%),
- redovno prisustvovanje na vježbama (minimalno 80%),

- procjena aktivnog učestvovanja na vježbama,
- ulazni/izlazni kolokvijum,
- izrada seminarskog/praktičnog rada,
- tematske provjere,
- procjenjivanje urađenih planskih zadataka prema programu predmeta.

Predmetnim obrascem je za svaki nastavni predmet određena vrsta predispitnih obaveza i bodovna vrijednost svake od njih, kao i vrsta i vrijednost konačne (završne) provjere znanja.

4.3.2.2 Žalbena procedura i uvid u radove

Student koji je nezadovoljan dobijenom ocjenom ima pravo da podnese prigovor direktoru Škole u roku od 48 časova od saznanja o dobijenoj ocjeni. Direktor razmatra prigovor i donosi odluku u roku od tri dana od podnošenja istog. Ako direktor usvoji prigovor studenta, donosi odluku sa kojom upoznaje predmetnog nastavnika i studenta. U odluci se utvrđuje obaveza ponavljanja ispita pred ispitnom komisijom, koju imenuje direktor u roku od 48 časova i koju čine predmetni nastavnik i dva nastavnika iz iste ili srodne oblasti. Predmetni nastavnik ne može da bude predsjednik komisije, koja donosi odluku većinom glasova.

Ukoliko direktor odbije prigovor studenta, student ima pravo žalbe Senatu Škole koji donosi konačnu odluku.

Student ima pravo da podnese zahtjev za poništenje dobijene od 72 časa od saznanja o dobijenoj ocjeni. Pismeni zahtjev za poništenje pozitivne ocjene, student je dužan da podnese u studentsku službu. Student koji je poništio pozitivnu ocjenu polaže završni dio ispita pred predmetnim nastavnikom ili na sopstveni zahtjev pred komisijom u roku od 7 dana od poništenja ocjene. Ocjena koja se dobije prilikom ponovljenog polaganja je konačna ocjena.

4.3.2.3 Raspored provjera znanja

Svi termini kolokvijuma i parcijalnih provjera znanja su akademskim kalendarom utvrđeni na početku svakog semestra.

U toku semestra, prije završetka nastave, objavljuju se i rasporedi ispita u narednom ispitnom roku. Sve objave su dostupne na službenoj web stranici Škole.

4.3.3 Angažman studenata u procesima upravljanja i obezbjeđenju kvaliteta

Studentima se omogućava uticaj na postupak donošenja odluka i rješavanje problema koji se njih tiče. Da bi se to postiglo studenti učestvuju kao punopravni članovi u radu akademskih, upravnih tijela i KOK. Izbor studenata članova upravljačkih tijela i KOK-a vrši Studentsko predstavničko tijelo u skladu sa Poslovnikom o radu Studentskog predstavničkog tijela (Prilog 9). Studentsko predstavničko tijelo organizovano je na nivou Škole i biraju ga svi studenti Škole sa svih studijskih programa.

Poslovnikom o radu Studentskog predstavničkog tijela pobliže se uređuje način rada i donošenja odluka, te druga pitanja važna za rad Studentskoga predstavničkog tijela VUB.

Izbori za članove Studentskog predstavničkog tijela se provode u skladu sa odredbama Poslovnika o radu SPT, kojim se uređuje: način predlaganja kandidata, način izbora članova, konstituisanje SPT, izbor predsjednika, zamjenika SPT i članova upravljačkih organa Škole i KOK.

4.3.4 Međunarodna mobilnost studenata

Mobilnost studenata kao opredjeljenje VUB je ugrađeno u Startegiju internacionalizacije VUB i definisano Izjavom o Erasmus politici VUB Sokolac-Istočno Sarajevo. VUB je obezbijedila Erasmus povelju za visoko obrazovanje 2021-2027. kao potvrdu kvaliteta organizacije i učešća u programima mobilnosti nastavnika i studenata. Ova povelja omogućava punopravno učešće VUB u Erasmus+ programima mobilnosti studenata i nastavnika doprinoseći njihovom profesionalnom usavršavanju i razmjeni znanja i vještina sa međunarodnim partnerima.

Studentima i nastavnicima VUB su na raspolaganju sve informacije o programu razmjene Erasmus+ na zvaničnoj web stranici Škole.

Kroz Erasmus+ KA171HED program, VUB je omogućila mobilnost između evropskih obrazovnih institucija, što je ključno za profesionalno usavršavanje nastavnog osoblja i obogaćivanje obrazovnih metoda. Najznačajnije aktivnosti uključuju:

- **Universidad de Jaén, Španija (2022)**: Nastavno osoblje VUB-a je u julu i decembru 2022. godine učestvovalo u programu „Staff Week“ na Univerzitetu Jaén, gde su kroz radionice i kurseve unaprijedili svoje kompetencije i stekli uvid u evropske obrazovne standarde.
- **University of Lodz, Poljska (2025/2026)**: VUB planira mobilnost jednog studenta i jednog zaposlenog za akademsku 2025/2026. godinu u saradnji sa Univerzitetom Lodz, čime će se omogućiti dalji razvoj profesionalnih vještina kroz iskustva u međunarodnom okruženju.

- **Fakultet za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, Beograd, Srbija (2025):** Nastavno osoblje i studenti VUB-a su od 5 do 9. maja 2025. godine učestvovali u Erasmus+ programu BIP: "Sustainable entrepreneurship: Doing good while doing well in business". **U okviru ovog programa učešće su uzeli 10 studenata i 1 nastavnik sa VUB.**
- **Visoka šola za poslovne studije / B2 Ljubljana School of Business iz Slovenije (2025):** Potpisan Erasmus+ sporazum o saradnji sa partnerskom institucijom, u okviru programa Erasmus+ (KA171).

Tokom 2024. godine, VUB je podnijela pet prijava za KA152YOU projekte, koji omogućavaju mladima razvijanje profesionalnih i interkulturalnih kompetencija kroz razmjene i saradnju sa evropskim partnerima. Pored toga, podnijeta je jedna prijava u okviru KA153YOU za mobilnost mladih, usmjerena na unapređenje rada sa mladima kroz razmjenu praksi i iskustava.

VUB je u novembru 2022. godine bila domaćin učesnicima-studentima iz Turske, Belgije, Italije i Rumunije u okviru KA152YOU projekta, Tokom njihovog boravka, učesnici su prisustvovali obrazovnim i kulturnim aktivnostima koje su omogućile razvijanje interkulturalnih vještina i proširenje mreže međunarodnih partnerstava.

4.4 UPIS I NAPREDOVANJE STUDENATA, PRIZNAVANJE I SERTIFIKOVANJE - Standard 4

VUB je u junu 2024. godine raspisala Konkurs za upis studenata u prvom upisnom roku i u avgustu 2024. godine u drugom upisnom roku, na studijske programe u akademskoj 2024/2025. godini (Prilog 28 i Prilog 29). Na zvaničnoj web stranici Škole se nalazi elektronska verzija Brucoškog vodiča koji sadrži sve relevantne podatke o Školi i studijskim programima VUB.

4.4.1 Analiza upisa i prolaznosti studenata

4.4.1.1 Analiza upisa studenata

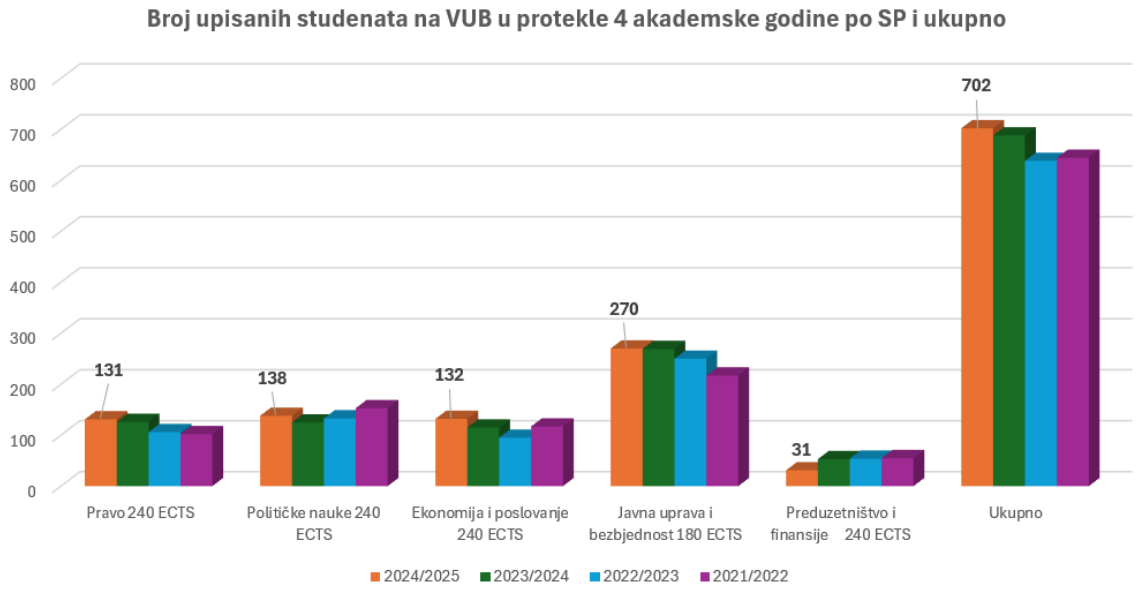
Izvještaj o upisu u akademsku 2024/2025. godinu je sastavni dio Izvještaja o samovrednovanju i nalazi se u prilogu 30. Ukupan upis svih studenata u akademskoj 2024/2025. godini bilježi blagi porast (oko 2%) u odnosu na prethodnu akademsku godinu i oko 10% u odnosu na 2022/2023. akademsku godinu (tabela 17, tabela 18 i slika 4) i na zadovoljavajućem je nivou. Porast upisa na prvu godinu u porastu je na svim studijskim programima osim na SP Pravo, na kojem je broj upisanih studenata u prvu godinu u padu već drugu godinu zaredom i SP Preduzetništvo i finansije na koji studenti nisu upisivani.

Tabela 17. Broj upisanih studenata na VUB u akademskoj 2024/2025. godini po studijskim programima i godinama.

Studijski program	1 g.	2 g.	3 g.	4 g.	Ukupno
Pravo 240 ECTS	18	35	36	42	131
Političke nauke 240 ECTS	37	21	20	60	138
Ekonomija i poslovanje 240 ECTS	43	38	21	30	132
Preduzetništvo i finansije 180 ECTS	0	15	16	0	31
Javna uprava i bezbjednost 180 ECTS	114	74	82	0	270
Poslovna informatika 180 ECTS	0	0	0	0	0
UKUPNO	**212**	**183**	**175**	**132**	**702**

Tabela 18. Ukupan broj upisanih studenata po studijskim programima za poslednje 4 školske godine

Akademska godina	Pravo 240 ECTS	Političke nauke 240 ECTS	Ekonomija i poslovanje 240 ECTS	Javna uprava i bezbjednost 180 ECTS	Preduzetništvo i finansije 180 ECTS	Ukupno
2024/2025	**131**	**138**	**132**	**270**	**31**	**702**
2023/2024	126	125	115	269	53	688
2022/2023	106	133	95	250	54	638
2021/2022	102	153	117	217	55	644

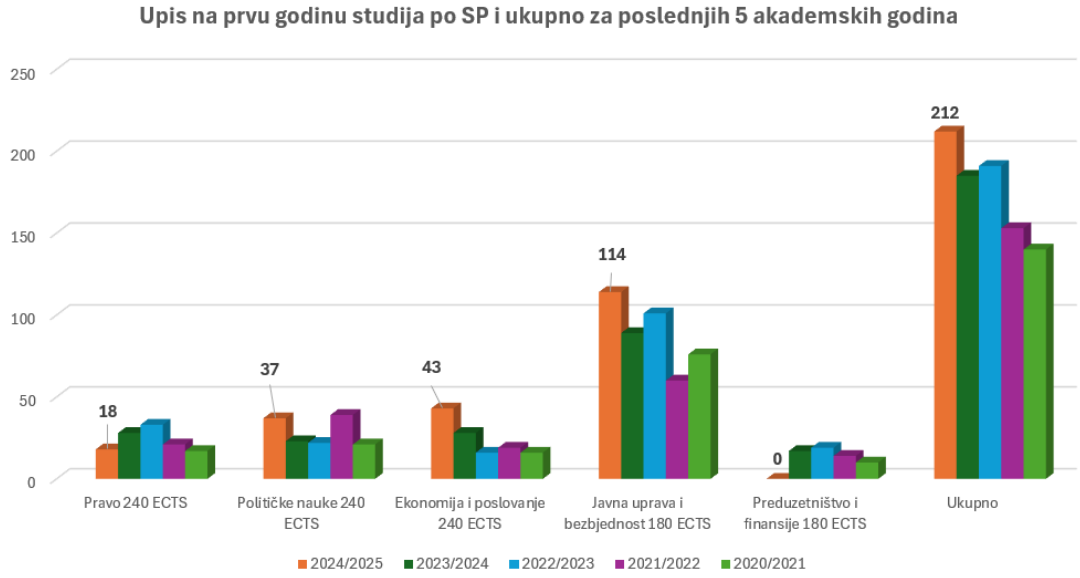

Slika 4. Šematski prikaz broja upisanih studenata na VUB po studijskim programima i ukupno za poslednje 4 akademske godine

Upis studenata u prvu godinu studija je za oko 15% viši u odnosu na prethodnu akademsku godinu, i prisutna je tendencija blagog rasta, posmatrajući poslednjih 5 akademskih godina, (Tabela 19 i Slika 5).

Tabela 19. Upis studenata na prvu godinu studija po studijskim programima i ukupno u poslednjih 5 akademskih godina

Akademska godina	Pravo 240 ECTS	Političke nauke 240 ECTS	Ekonomija i poslovanje 240 ECTS	Javna uprava i bezbjednost 180 ECTS	Preduzetništvo i finansije 180 ECTS	Ukupno
2024/2025	**18**	**37**	**43**	**114**	**0**	**212**
2023/2024	28	23	28	89	17	185
2022/2023	33	22	16	101	19	191
2021/2022	21	39	19	60	14	153
2020/2021	17	21	16	76	10	140

Slika 5. Šematski prikaz broja upisanih studenata na prvu godinu studija po studijskim programima i ukupno za poslednjih pet aakademskih godina

4.4.1.2 Analiza prolaznosti studenata

Analizu prolaznosti studenata koju provodi Komisija za osiguranje kvaliteta tretira:

- statističke podatke (broj studenata koji su pristupili ispitima, broj studenata koji su položili ispit, prosječnu ocjenu, broj studenata koji stiču uslov za upis u višu godinu studija i sl.)
- mišljenje studenata o nastavnom procesu, te nastavnom kadru iskazane kroz studentske ankete.

Obavezno, jednom godišnje, na kraju akademske godine, izvodi se analiza koja pokriva period prethodne akademske godine i koja se provodi kao analiza uspješnosti studiranja na određenom studijskom programu i kao analiza uspješnosti studiranja na Školi u cjelini.

Postoji i mogućnost organizovanja povremenih analiza koje inicira bilo koji nastavnik ili predstavnik studenata ukoliko se ukaže potreba za istim. Procedura teče na način da inicijator analize podnosi zahtjev za povremenu analizu sa obrazloženjem direktoru Škole, koji nakon razmatranja zahtjeva, isti odbija ili prihvaća. U slučaju prihvaćanja izvodi se povremena analiza, koja se može raditi za:

- pojedinačni nastavni predmet,
- sve nastavne predmete ili
- grupu nastavnih predmeta sa određenom zajedničkom karakteristikom.

Na osnovu rezultata analize utvrđuju se mjere i preporuke u cilju poboljšanja postupaka ispitivanja i nastavnog procesa. Posebna pažnja posvećuje se predmetima na kojima je zabilježena izuzetno niska prolaznost ili prosječna ocjena.

Preporuke se odnose na težinu ispita, rang prolaznosti ili rang za postizanje ocjene, povezanost ispita sa sadržajem nastave, obimnost predmeta, pružanje podrške studentima, davanje smjernica studentima i upoznatost studenata sa zahtjevima programa.

Korektivne i preventivne mjere provodi Komisija za osiguranje kvaliteta u skladu sa odlukama Senata i ovlašćenjima iz Statuta Škole. U slučaju da se utvrde ozbiljne devijacije (neredovnost izvođenja nastave, neredovno održavanje ispita, izuzetno niska prolaznost ili prosječna ocjena i sl.), Škola usvaja mjere poput promjene nastavnika na predmetu ili promjene nastavnog programa. Ukoliko je uzrok niske prolaznosti studenata nedostatak pedagoških ili didaktičkih kapaciteta nastavnika, Škola će nastavniku omogućiti stručno usavršavanje prije poduzimanja konačnih mjera.

U akademskoj 2024/2025. godini na Školi je ostvarena prosječna ukupna prolaznost studenata (u odnosu na ukupan broj studenata koji su prijavili ispite) od 78,40%, dok je prolaznost u odnosu na studente koji su i pritupili prijavljenom ispitu 73,20%. Prosječan procenat izlaznosti na ispit je 93,00%.

Izlaznost na ispite u akademskoj 2024/2025. godini je u blagom porastu u odnosu na proteklu godinu i na zadovoljavajuće visokom nivou od 93,00%. Na svim studijskim programima je zabilježena visoka izlaznost, a najveća na studijskim programima Javna uprava i bezbjednost i Ekonomija i poslovanje (95,00%). Ukupna prolaznost studenata koji su pristupili ispitu je gotovo identična prošlogodišnjoj i iznosi 73,20%, dok prolaznost u odnosu na studente koji su prijavili ispit iznosi značajno viša u odnosu na 2023/2024. akademsku godinu, odnosno 78,40%. Ukupna prosječna ocjena na relativno niskom nivou (7,29) i nešto je niža u odnosu na proteklu akademsku godinu. Najviša je na SP Javna uprava i bezbjednost (7,68), a najniža na SP Pravo (6,75).

Podaci o izlaznosti, prolaznosti za akademsku 2024/2025. godinu i indeks prolaznosti u odnosu na akademsku 2023/2024. godinu prikazani su u tabeli 20.

Tabela 20. Izlaznost i prolaznost na ispitima u akademskoj 2024/2025. godini

Visoka škola za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo					**Indeks u odnosu na 2023/2024**			
			Prolaznost u odnosu na broj studenata koji su:				**Prolaznost u odnosu na broj studenata koji su:**	
Studijski program	**Prosj. ocjena**	**Izlaznost**	**Pristupili ispitu**	**Prijavili ispit**	**Prosj. ocjena**	**Izlaznost**	**Pristupili ispitu**	**Prijavili ispit**
Ekonomija i poslovanje	**7,48**	**95,00%**	**78,00%**	**82,00%**	98	99	96	102
Pravo	**6,75**	**90,00%**	**63,00%**	**70,00%**	98	98	95	118
Političke nauke	**7,32**	**92,00%**	**72,00%**	**78,00%**	98	97	98	109
Javna uprava i bezbjednost	**7,68**	**95,00%**	**81,00%**	**85,00%**	97	98	103	113
Preduzetništvo i finansije	**7,21**	**93,00%**	**72,00%**	**77,00%**	98	101	110	109
PROSJEK 2024/2025.	**7,29**	**93,00%**	**73,20%**	**78,40%**	**98**	**103**	**99**	**110**

Komisija za osiguranje kvaliteta u saradnji zadužuje Centar za unapređenje kvaliteta, da u saradnji sa Studentskim predstavničkim tijelom obrati pažnju na trendove izlaznosti, prolaznosti i prosječnoj ocjeni u narednoj akademskoj godini i na svakom ispitnom roku pojedinačno.

4.4.2 Priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja

Uslove za studente koji su studijski program ili dio studijskog programa završili na drugoj visokoškolskoj ustanovi a studij nastavljaju na VUB uređuju Zakon o visokom obrazovanju Republike Srpske, Statut VUB, Pravilnik o studiranju, Pravilnik o polaganju diferencijalnih ispita (Prilog 31) i Pravilnik o priznavanju stranih visokoškolskih isprava (Prilog 32).

4.4.3 Izdavanje uvjerenja o diplomiranju, diplome i dodatka diplomi

Izdavanje uvjerenja o diplomiranju, diplome i dodatka diploma regulisano je Pravilnikom o završnom radu (Prilog 33), Pravilnikom o izmjenama pravilnika o završnom radu iz 2019. godine (Prilog 33a) i Pravilnikom o izmjeni pravilnika o završnom radu iz 2021. godine (Prilog 33b). VUB najkasnije sedam dana nakon odbrane diplomskog rada izdaje uvjerenje o diplomiranju. Promocija diplomiranih studenata se organizuje po pravilu jednom godišnje, 11. novembra na dan Škole. Student na promociji dobija diplomu o završenom studiju i dodatak diplomi. Sadržaj uvjerenja, diplome i dodatka diploma regulisan je Pravilnikom o sadržaju javnih isprava koje izdaju visokoškolske ustanove koji je donijelo Ministarstvo.

4.5 NASTAVNO OSOBLJE - Standard 5

4.5.1 Procedura i vršenje izbora u zvanja

Procedura i izbori u zvanja na VUB se vrše na osnovu Zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske, Statuta VUB i Pravilnika o postupku i uslovima izbora nastavnika i saradnika Visoke škole za uslužni biznis Istočno Sarajevo - Sokolac. Pravilnikom o postupku i uslovima izbora nastavnika i saradnika VUB (Prilog 34) se utvrđuju postupak i uslovi izbora akademskog, odnosno nastavnog osoblja na VUB. Postupak izbora u zvanje provodi se za nastavnike i saradnike koji su u radnom odnosu na Školi, sa punim radnim vremenom, u dopunskom radnom odnosu kao i za gostujuće profesore. Pravilnikom su, osim navedenog, regulisana pitanja oduzimanja stečenog zvanja kao i detaljni uslovi za izbor u svako zvanje.

Procedura za izbor u nastavna i saradnička zvanja je sljedeća:

- VUB raspisuje konkurs za izbor u akademska zvanja, polazeći od potreba da se nastavni proces organizuje na kvalitetan, racionalan i efikasan način. Konkurs se raspisuje kao privremeni ili kao trajni konkurs do izbora odgovarajućeg nastavnika ili saradnika za užu naučnu oblast, odnosno nastavni predmet ili više nastavnih predmeta. Konkurs za izbor se objavljuje u sredstvima javnog informisanja i na sajtu Škole.
- Senat imenuje Komisiju koja razmatra konkursni materijal i piše izvještaj za izbor u akademsko zvanje. U odluci o imenovanju Komisije određuje se predsjednik koji je odgovoran za koordinaciju rada Komisije i pripremanje izvještaja. Komisija se sastoji od najmanje tri nastavnika iz naučnog polja, od kojih je najmnje jedan iz uže naučne oblasti za koju se kandidat bira.
- Članovi Komisije su u istom ili višem zvanju od zvanja u koje se kandidat bira.
- Komisija priprema izvještaj o prijavljenim kandidatima i predlaže izbor kandidata u skladu sa uslovima iz konkursa. Prilikom predlaganja kandidata Komisija je dužna poštovati minimalne uslove za izbor u odgpovarajuće zvanje, u skladu sa Zakonom i Statutom.
- Senat razmatra izvještaj Komisije i donosi odluku o izboru u zvanje u skladu sa Statutom Škole.

4.5.1.1 Žalbeni postupak

Kandidat koji smatra da postupak u vezi provođenja javnog konkursa nije proveden u skladu s propisima i uslovima iz javnog konkursa, može podnijeti prigovor na odluku Senata o izboru u zvanje Upravnom odboru, u roku od 7 dana od dana prijema odluke.

Razmatrajući prigovor kandidata, Upravni odbor može usvojiti prigovor ako utvrdi da je osnovan i donijeti odluku o poništenju izbora predloženog kandidata u zvanje. Rok za rješavanje po prigovoru kandidata je 15 dana od dana prijema prigovora.

1.1.1 Podaci o izborima u zvanja i povjerenim predmetima

Svi predmeti na svim studijskim programima povjereni su odgovornim nastavnicima koji imaju izbor u zvanja iz uže naučne oblasti kojoj pripadaju predmeti. Podaci o nastavnicima i saradnicima prikazani su u Prilogu 36 ovog Izvještaja.

4.5.2 Kadrovska baza podataka

U kadrovskoj bazi podataka nalaze se slijedeći podaci/dokumeti o zaposlenim, koji se ažuriraju nakon svakog usvajanja liste odgovornih nastavnika i saradnika:

Nastavno osoblje:

- Prijava na konkurs,
- Biografija i bibliografija,
- Za nastavnike diplome sa osnovnih i postdiplomskih studija (ili ovjerene kopije), a za asistente diplome sa osnovnih studija i izvod ocjena odnosno diploma sa postdiplomskih studija,
- Izvod iz matične knjige rođenih,
- Kopija lične karte,
- Uvjerenje o izboru u zvanje i izvještaj komisije o izboru u zvanje, odnosno odluka o preuzimanju izbora u zvanje,
- Karton naučnog radnika,
- Pregled publikacija/naučnih skupova/projekata.

Administrativno-tehničko osoblje:

- Prijava na konkurs,
- Biografija,
- Diploma (ili ovjerena kopija),
- Izvod iz matične knjige rođenih,
- Kopija lične karte.

4.5.3 Pokrivenost predmeta iz svakog studijskog programa nastavnicima u radnom odnosu

U akademskoj 2024/2025. godine na VUB je bilo angažovano **33 nastavnika i saradnika**, kako slijedi:

Nastavnici: 27, od čega

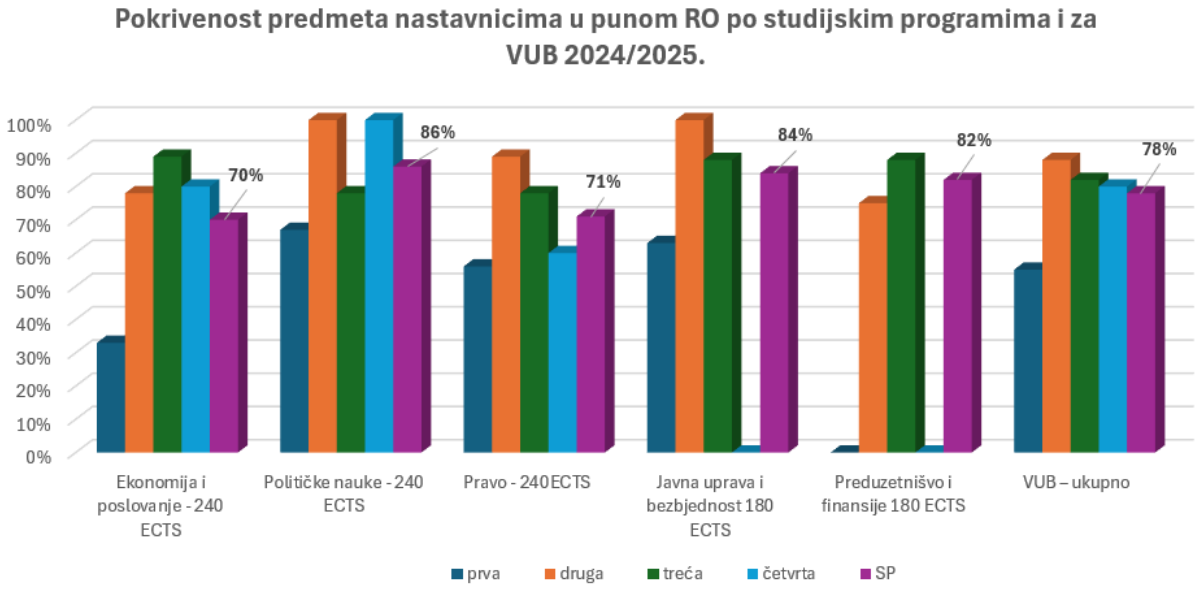
Redovni profesori:	8
Vanredni profesori:	3
Docenti:	11
Profesori visoke škole:	4
Nastavnici stranog jezika:	1

Asistenti: 6

Nastavnici su birani u izbore na uže naučne oblasti kojima pripadaju povjereni predmeti.

Na nivou VUB, predmeti sa svih godina studija i studijskih programa su u prosjeku pokriveni sa 78% nastavnicima u punom radnom odnosu. Listu odgovornih nastavnika je usvojio Senat VUB na redovnoj sjednici održanoj 27.08.2024. godine (Odluka broj 399-1/24).

Grafikon na slici 6 i tabela 19 prikazuju pokrivenost predmeta na svakom studijskom programu nastavnicima u radnom odnosu i prosječnu pokrivenost predmeta na VUB. Najviši stepen pokrivenosti predmeta nastavnicima u radnom odnosu ima studijski program Političke nauke, 86% u prosjeku, a najmanju studijski program Ekonomija i poslovanje, 70% u prosjeku, dok je ukupna pokrivenost predmeta nastavnicima u punom radnom odnosu na VUB 79% što je u skladu sa standardima.

Slika 6. Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu po studijskim programima i ukupno za VUB

Sumarni pregled pokrivenosti predmeta na svim studijskim programima VUB u akademskoj 2024/2025. godini, sa datim podacima za svaku pojedinu godinu studija, te ukupno za pojedini studijski program prikazan je u tabeli 21.

Tabela 21. Pokrivenost predmeta nastavnicima u punom radnom odnosu po studijskim programima i ukupno.

Pokrivenost predmeta 2024/2025	**Godina studija**				**PROSJEK**
Studijski program	**prva**	**druga**	**treća**	**četvrta**	**SP**
Ekonomija i poslovanje	**33%**	**78%**	**89%**	**80%**	**70%**
Političke nauke	**67%**	**100%**	**78%**	**100%**	**86%**
Pravo	**56%**	**89%**	**78%**	**60%**	**71%**
Javna uprava i bezbjednost 180 ECTS	**63%**	**100%**	**88%**	**-**	**84%**
Preduzetništvo i finansije 180 ECTS	**-**	**75%**	**88%**	**-**	**82%**
VUB – ukupno	**55%**	**88%**	**84%**	**80%**	**79%**

Iz liste odgovornih nastavnika (Prilog 3 ovog Izvještaja) sumirana su sedmična opterećenja nastavnika i saradnika u akademskoj 2024/2025. godini koja se nalaze u prilogu 4 ovog Izvještaja.

4.5.3.1 Lista odgovornih nastavnika i saradnika

Lista odgovornih nastavnika i saradnika za izvođenje nastave u akademskoj 2024/2025. usvojena je na sjednici Senata održanoj 27.08.2024. godine (Odluka broj 399-1/24). Lista je objavljena odmah narednog dana, nakon usvajanja na službenoj web stranici Škole. Lista odgovornih nastavnika i saradnika je prikazana u Prilogu 3 ovog Izvještaja.

4.5.4 Podaci o realizaciji plana publikovanja radova akademskog osoblja

Tokom 2024/2025. akademske godine nastavnici VUB su objavili veliki broj naučnih i stručnih radova, kao i učešća u domaćim i međunaronim naučnim skupovima, kao što je navedeno u Realizaciji plana usavršavanja nastavnog osoblja za 2024/2025. akademsku godinu koja usvojena na 252. sjednici Senata Škole 15.10.2025. godine (Prilog 37):

Doc. dr Ognjen Bakmaz

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

1. Penjišević, A., Sančanin**,** B., **Bakmaz, O**., Mladenović, M., Ranđelović, B. M., & Simjanović, D. J. (2025). A New Approach in Detecting Symmetrical Properties of the Role of Media in the Development of Key Competencies for Labor Market Positioning using Fuzzy AHP. *Symmetry*, *17*(10), 1645. https://doi.org/10.3390/sym17101645

2. **Bakmaz, O.,** Vukčević, V., Laković, D., Arnautović, I., Nastić, S., Krstajić, G. . & Popović, S. (2025). Modern Management of Medium-sized Agricultural Enterprises and Reporting in English on Recent Change, Journal of Agronomy, Technology and Engineering Management, 8: 1, 1429-1436, https://doi.org/10.55817/EDDU 2681
3. Popovic, S., **Bakmaz, O.,** Popović, D.., Dragosavac, M., Nastić, S., Pajović, I., Majstorović, A., Sredojević, D., Radaković, M., Petković, Z. (2025): Valuation of agricultural land in relation to location of city centers as a factor in the management of mentioned resource. Agriculture and Forestry, 71 (1): 99-113. https://doi:10.17707/AgricultForest.71.1.08
4. **Bakmaz, O**., Eremić - Đođić, J., Dragosavac, M., Sredojević, D., Dejanović, A., Arnautović, I., Krstajić, G., Popović, S. (2025). Financial Management of Small and Medium–sized Farms using State Subsidies, it System of Records for Genetic Resources: Example of Republic of Serbia. *J Agron Technol Eng Manag***,** *8(2),* 1562-1572. DOI: 10.55817/PEMC9801, M(51) https://www.fimek.edu.rs/downloads/casopisi/jatem/issue/v8_2/11_(11)JATEM_1562_1572_PEMC9801.pdf
5. Bakmaz, O.; Đuranović-Miličić, J.; Dragosavac, M.; Sredojević, D.; Gligović, D.; Arnautović, I.; Krstajić, G.; Pajović, I.; Popović, S. Financial Management of IT Systems in Medium-Sized Agricultural Enterprises and Healthcare Institutions in the Republic of Serbia. *J Agron Technol Eng Manag* **2025,** *8(4),* 1651-1658. DOI: 10.55817/YVXX3119 M(51)https://www.fimek.edu.rs/jatem.html

Radovi objavljeni na savjetovanjima i konferencijama

6. Milić, M., **Bakmaz, O.**, Babić, S. (2025) Modeli finansiranja zaštite životne sredine sa osvrtom na Republiku Srpsku **"Stanje i zaštita životne sredine - multidisciplinarni pristup"** Fakultet za informacione tehnologije i inženjerstvoFakultet za poslovne studije i pravoUniverzitet „Union-Nikola Tesla“, Beograd.
7. **Bakmaz, O**., Vukasović, D., Bobić, A. (2025) **CAPITAL INFLOW AS A FUNCTION OF FINANCIAL SYSTEM STABILITY,** 4th International Conference „CONFERENCE ON ADVANCES IN SCIENCE AND TECHNOLOGY“ COAST 2025 04 - 07 June 2025 Herceg Novi, Montenegro. ISBN 978-9940-611-09-5.
8. Sančanin, B., Penjišević, A**., Bakmaz, O**., (2025) **TRADITION OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE: THE INFLUENCE OF THE MEDIA ON THE PROMOTION OF FOLK CREATIVITY INSPIRED BY THE GRAPE HARVEST,** 4th International Conference „CONFERENCE ON ADVANCES IN SCIENCE AND

TECHNOLOGY“ COAST 2025 04 - 07 June 2025 Herceg Novi, Montenegro. ISBN 978-9940-611-09-5.

9. Sančanin, B., Penjišević, A**.,** **Bakmaz, O**., (2025) THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE RECRUITMENT PROCESS, XIV MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O DRUŠTVENOM I TEHNOLOŠKOM RAZVOJU, STED 2025, Trebinje, ISSN 2637-3298.

Prof. dr Zoran Vavan

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

1. Mijatović M., **Vavan Z.,** Gajinov T. (2024) “Protection of Workers’ Rights in Bankruptcy Proceeding in Serbian and Western Balkans Legislation”**,** *Studia Europejskie – Studies in European Affairs*, 28(3), 249-261, ISSN 1428-149X, e-ISSN 2719-3780, DOI: 10.33067/SE.3.2024.14 **https://journalse.com/protection-of-workers-rights-in-bankruptcy-proceeding-in-serbian-and-western-balkans-legislation/** (M23)
2. Totić M.E., **Vavan Z.** (2024) „Radno vreme kao izraz načela humanizacije rada“, *Civitas*. Novi Sad. Fakultet za pravne i poslovne studije dr Lazar Vrkatić. Godina 14. Broj 1, 132-155 ISSN 2217-4958 [COBISS.SR-ID 261516807] UDC 331.31, https://civitas.rs/wp-content/uploads/2024/09/5-Enio-Mateo-Totic%CC%81-Zoran-Vavan-Radno-vreme-kao-izraz-nac%CC%8Cela-humanizacije-rada.pdf (M51)
3. Vavan Z. (2024) „Postupci izvršenja sudskih odluka u vezi sa porodičnim odnosima – analiza normativnog supstrata“ Nacionalna škola pozitivnog prava, 2. savetovanje pravnika, *Aktuelna pitanja savremenog zakonodavstva i pravosuđa,* Udruženje pravnika Srbije, Zlatibor 01-03. novembra 2024. godine, rad objavljen u časopisu Pravni život, broj 4/2024, godina, 7-19, UDK 34 (497.11) (05) YU ISSN 0350-0500 (M63)
4. **Vavan Z.,** Veselinović G. (2025) „Osiguranje od profesionalne odgovornosti javnih izvršitelja“, Zbornik radova: *Pravo osiguranja i korporativno upravljanje*, 26. Konferencija, Zlatibor, 02-04. april 2025. godine, Udruženje za pravo osiguranja Srbije i Udruženje osiguravača Srbije, Beograd, https://doi.ub.kg.ac.rs/doi/zbornici/10-46793aida26-sav-08v/ (M33)
5. Vavan Z. (2025) „Prethodne i privremene mere kao sredstva obezbeđenja u postupcima izvršenja odluka iz porodičnih odnosa“, Zbornik radova: *Savetovanje o aktuelnim i spornim pitanjima savremenog prava,* 28. Savetovanje Budvanski pravnički dani, 07-09. juna 2025. godine, Savez udruženja pravnika Srbije i Republike Srpske, Beograd, 69-82., ISBN: 978-86-905458-1-0, COBISS.SR-ID 146550025 (M34)

6. Vavan Z. (2025) „Postupci izvršenja sudskih odluka iz odnosa roditelja i dece“, Fakultet za pravne i poslovne studije dr Lazar Vrkatić, Novi Sad, 241 strana, 24 cm, ISBN: 978-86-7910-177-8, COBISS.SR-ID 167861513, file:///C:/Users/Vavan/Downloads/Monografija%20-%20Zoran%20Vavan.pdf (M42)
7. Vavan Z., Milošević R., Bakmaz M.)2025), „Realizacija prava zaposlenih u okviru građanskog izvršnog postupka“ Naučni skup: Stanje i perspektive održivog života i rada ljudi na Zapadnom Balkanu“, u organizaciji Visoke škole za uslužni biznis, Istočno Sarajevo – Sokolac, Jahorina 20.-21 septembar 2025 (M63)

Prof. dr Joko Dragojlović

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

1. Bjelajac, Ž., Dragojlović, J., (2024). organizovani kriminalitet (udžbenik), Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, Novi Sad.
2. Dragojlović, J., Krstinić, D., (2024). Osnovi i pravci usklađivanja krivičnog zakonodavsta Republike Srbije sa pravom Evropske unije, u: “Usklađivanje domaćeg prava sa pravnim tekovinama Evropske unije” ur. Ljubinko Mitrović, Panevropski Univerzitet Apeiron, Banja Luka, str. 258-277. **(M33)**
3. Dragojlović, J., Petrović, M., (2024). Reference to the competence and specialization of authorities for the prosecution of perpetrators of high-tech criminal offenses, Pravo teorija i praksa, vol. 41, br, 4, str. 134-151. **(M24)**
4. Bjelajac, Ž., Dragojlović, J.,& Krstinić, D. (2025). The Influence of The Family on the Development of a Criminal Personality,International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education (IJCRSEE), 13(2), pp. 515-529. **(M22)**
5. Matijašević, J., Dragojlović, J., & Bingulac, N. (2025). Criminal procedural and criminalistic aspects of the interrogation of the accused in criminal proceedings in the Republic of Serbia, SCIENCE International journal, 4(3), pp. 1-6. **(M23).**
6. Dragojlović, J., (2025). Criminal Liability for the Abuse of Computer Viruses – Status and Prospects, XXII International Scientific Conference „Legal days Prof. Slavko Carić” “LAW AND JUSTICE”, The Faculty of Law for Commerce and Judiciary in Novi Sad, Novi Sad, pp. 424-437. **(M31)**
7. Petrovic, A., Atanasov, S., & Dragojlovic, J. (2025). Change in the Traffic Crime Rate in the Republic of Serbia During the First Decade of the Global Action for Road Safety. Pravo - Teorija i Praksa, vol. 42, br. 3, pp. 35–49. (M24)
8. Dragojlović, J., (2025). Krivično pravo-posebni deo (udžbenik), Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, Novi Sad.

Doc. dr Boris Latinović

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

1. **Latinović, B**., Ostojić, B., Cvjetkovic, M., Jovanovic, D. The Influence of Marketing Activities of Companies on Social Networks on the Purchase Decisions of Students. Futurity Economics&Law, Vol. 4 (3)
2. **Latinović, B.,** Ostojić, B., Pećić, M., Ilić, B. Marketing strategies in recruiting and training volunteers for the organization of Sports competition. Sted Journal, Vol. 6. Issue 1.
3. **Latinović, B.,** Ostojić, B., Krčadinac, O. Sociološka persprektiva transhumanizma kroz prizmu sportsko – marketinške industrije. "Sportske nauke i zdravlje", Vol. 12 (2)

Prof. dr Darko Golić

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

1. D. Golić (2024). Zaborav kao doprinos progonu – istorijsko-politički i ustavnopravni osvrt. (Oblivion as a contribution to persecution - historical-political and constitutional review). I Međunarodni naučni tematski skup "Od pogroma do zločina nad zločinima". Novi Sad : Univerzitet Privredna akademija: Fakultet za ekonomiju i inženjerski menadžment, vol. 1 str. 215-230
2. M. Torbica, D. Golić (2024). Incompatibility of The Law on General Procedure and the Law Governing the Special Administrative Procedure Conducted Before the the Cadastre. Law on General Administrative Procedure: Contemporary Tendencies and Challenges : Thematic Collection. Belgrade : Eurosfera & Partners, Belgrade : The Institute of Comparative Law, Ljubljana : MLC Faculty of Management and Law, str. 293-304.
3. D. Logarušić, M. Rapajić, D. Golić (2024). Reasons and forms of legal hermeneutics (Razlozi i oblici juristička hermeneutike). Pravo - teorija i praksa, vol. 41 br. 2 str. 94-108.
4. D. Golić (2025). The role of administrative districts in the administrative system of Serbia (Uloga upravnih okruga u upravnom sistemu Srbije). Pravo – teorija i praksa, vol. 42 br. 2 str. 15-35.
5. D. Golić (2025). Some aspects of the constitutional position of parliaments in the post-Yugoslav area: Comparative analysis (Neki aspekti ustavnog položaj parlamenata na post-jugoslovenskom prostoru - uporedna analiza). XXII International Scientific Conference "Legal Days – Prof. Slavko Caric Law and justice". Novi Sad : The University of Business Academy, The Faculty of Law for Commerce and Judiciary, vol. 22 str. 30-47.

Prof. dr Predrag Pavlićević

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

1. Stevanović Miroslav, **Predrag Pavlićević**, "DETERMINANTS OF CORRUPTION IN THE GLOBAL FINANCIAL ORDER", *Srpska politička misao,* broj 5/2024, godina XXXI, sveska 87, str. 129-152
2. **Pavlićević, Predrag**, Miroslav Stevanović**,** PERCEPCIJA, ANALIZA I ODLUČIVANjE O RIZIKU, Nacionalna bezbednost, No. 20/2024, pp. 97-123, Dec, 2024.
3. Miroslav Stevanović, **Predrag Pavlićević**, Primena analize rizika u organizacijama u sistemu nacionalne bezbednosti, Nacionalna bezbednost, Vol. 11, No. 19, pp. 33-56, 2024.
4. **Pavlićević, Predrag**, Zoran Malbašić, „Geopolitički položaj Republike Srbije i institucionalno nasilje privremenih institucija na Kosovu i Metohiji". U: MI I DRUGI KROZ VIZURU KOSOVA I METOHIJE (Tematski zbornik naučnih radova) knjiga 2 POLITIKOLOGIJA, PRAVO, SOCIOLOGIJA I KOMUNIKOLOGIJA ISBN 978-86-82736-06-6, pp. 181-201, Dec, 2024.
5. **Pavlićević, Predrag**, THINK TANKS: PREDLOG ISTRAŽIVAČKIH OKVIRA. U: ANALITIČKI CENTRI: uloga u kreiranju javnih politika u Srbiji: tematski zbornik / priredila Nada Raduški, pp. 32-54, Institut za političke studije, Beograd, Jun, 2024.
6. **Pavlićević, Predrag**. **„**MULTIDISCIPLINARY AND METHODOLOGICAL PLURALISM AS A REQUIREMENT OF INTELLIGENCE ANALYSIS", BOOK OF PROCEEDINGS International Multidisciplinary Conference "Challenges of Contemporary Higher Education" - CCHE 2024 Kopaonik January 29th - February 3rd 2024 VOL_4, pp. 636-641, 2024.
7. **Predrag Pavlićević**, Miroslav Stevanović**.** ANALIZA DISKURSA KAO MULTIDISCIPLINARNI ISTRAŽIVAČKI ALAT NA BALKANU, III naučni skup „Balkan na Jahorini 2024 "Partnerstvo na putu ka efektivnom obrazovanju", pp. 249-268, Sep, 2024.
8. **Pavlićević Predrag**, Miroslav Stevanović**,** Savremena obaveštajna analiza : teorijski osnovi, metode i problemi institucionalnog prepoznavanja istine, Institut za političke studije, Beograd, 2025.
9. **Pavlićević, Predrag**, GLOBALIZATION, CRISIS AND DISCOURSE ON TERRORISM, *Serbian Political Thought,* Vol. 91, No. 3/2025, pp. 55-76, Jun, 2025. doi:10.5937/spm91-56227
10. **Pavlićević**, **Predrag D.** „*Geopolitika i liderstvo".* U: LIČNOST u savremenom svetu : identitet, heteronomija i nasilje : slučaj Kosovo i Metohija : tematski zbornik naučnih

radova / [uredili i priredili Ivana Ralović, Sonja Šljivić]. - Priština [tj.] Leposavić : Institut za srpsku kulturu ; Beograd : Akademija za nacionalnu bezbednost, ; Simferopolj, Ruska Federacija : KFU V. I. Vernadski, 2025 (Kraljevo : Graficolor). - 818 str. : ilustr. ; 24 cm; str. 273-288

11. **Pavlićević Predrag,** *Kontraterorizam : Praktikum iz predmeta Strategije protivradikalizacije i kontraterorizma*, Univerzitet Singidunum, 2025.

Doc. dr Branislav Sančanin

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

Poglavlja u monografijama i tematskim zbornicima: (M14)

1. **Sančanin, B.** & Penjišević, A. (2024). A mesterseges intelligencia szerepe a mediatartalmak eloallitasaban A mesterseges intelligencia szerepe a mediatartalmak eloallitasaban. II Média és vizualitás - Szerkesztette: Koltay András, Majó-Petri Zoltán, Rab Árpád Felelős: AI. Az AI irányításának gyakorlati megközelítése (212-223). Budapest, Magyarország. ISBN 978 963 556 564 1

Međunarodni časopis izuzetnih vrednosti: (M21a)

2. **Sančanin, B.** Penjišević, A., Simjanović, D., Ranđelović, B., Vesić, N., Mladenović, M. (2024). The Role of Media in Improving Education and the Labor Market in 21st Century: A Fuzzy AHP Approach. *Mathematics,* 12(22): 3616. Basel, Switzerland. https://doi.org/10.3390/math12223616

Vodeći međunarodni časopis: (M21)

3. Penjišević, A., **Sančanin, B.,** Bakmaz, O., Mladenović, M., Ranđelović, B. M., & Simjanović, D. J. (2025). A New Approach in Detecting Symmetrical Properties of the Role of Media in the Development of Key Competencies for Labor Market Positioning using Fuzzy AHP. *Symmetry, 17*(10), 1645. https://doi.org/10.3390/sym17101645

Međunarodni časopis: (M23)

4. Penjišević, A., **Sančanin, B.,** Bogdanova, M., Parashkevova Velikova, E., Simjanović, D. (2024). Development of competence-based education in higher education institutions in Serbia and Bulgaria (Non-EU/EU): conceptual and statistical framework with empirical findings. *Andragoške studije,* 1(2), 141-160. https://doi.org/10.5937/AndStud2401141P
5. Penjišević, A., **Sančanin, B**., Simjanović, D., Ranđelović, D. (2024). The role of higher education institutions in the Republic of Serbia for the development of key competences

in the 21st century. *Nastava i vaspitanje*, 73(2), 203-216 https://doi.org/10.5937/nasvas2402203P

6. Stojanović, K., **Sančanin, B.** & Penjišević, A., (2024). Cities typology under the influence of financialization: phenomenon of ghost towns. *SCIENCE International journal*, 3(1), 13-18. https://doi.org/10.35120/sciencej0301013s

Predavanje po pozivu sa međunarodnog skupa štampano u celini: (M31)

7. **Sančanin, B.,** Penjišević, A., & Bogdanova, M. (2025). The Future of Artificial Intelligence in Media: Opportunities and Challenges. In: B. Sančanin & A. Penjišević (Eds.), *Zbornik radova VII međunarodne naučne konferencije Veštačka inteligencija u kreirawu medijskih sadržaja* (pp. 11–25). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije; Istočno Sarajevo–Sokolac: Visoka škola za uslužni biznis. (October 25, 2025). https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.7.ch1
8. **Sančanin, B.**, Penjišević, A. & Mladenović, M. (2024). Ethical Standards in Protecting Against Unreliable Sources on Social Media. The Fifth International Scientific Conference Strenghening Media Credibility Through the Improvement of Ethical Standards (9-24). Sremski Karlovci: Center for Culture, Education and Media "Akademac" - The College of Service Business Sokolac – East Sarajevo (October 26, 2024). https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2024.5.ch1

Saopštenja sa međunarodnog skupa štampano u celini: (M33)

9. Dramićanin, S., **Sančanin, B.,** & Perić, G. (2025). Misinformation and AI: analysis of the perceptions of generations x, y, and z in the Republic of Serbia. In: B. Sančanin & A. Penjišević (Eds.), *Zbornik radova VII međunarodne naučne konferencije Veštačka inteligencija u kreiranju medijskih sadržaja* (pp. 261–275). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije; Istočno Sarajevo–Sokolac: Visoka škola za uslužni biznis. https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.7.ch19
10. **Sančanin, B**., Penjišević, A., & Mujević, D. (2025). Tourism Development through Sustainable Management of Cultural Sites. In A. Penjišević & B. Sančanin (Eds.), *Zbornik radova međunarodne naučne konferencije Turizam i kulturno nasleđe: tradicija, inovacije i globalni izazovi* (pp. 49-62). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije; Istočno Sarajevo–Sokolac: Visoka škola za uslužni biznis. https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.6.ch4
11. Penjišević, A., **Sančanin, B**., & Parashkevova Velikova, S. (2025). Honey heritage: Traditions and customs of Serbian beekeeping in Vojvodina. In A. Penjišević & B.

Sančanin (Eds.), *Zbornik radova međunarodne naučne konferencije Turizam i kulturno nasleđe: tradicija, inovacije i globalni izazovi* (pp. 9-24). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije; Istočno Sarajevo–Sokolac: Visoka škola za uslužni biznis. https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.6.ch1

12. Penjišević, A. **, Sančanin, B.** (2024). Implications of demographic trends on the long-term stability of the labor market International. Scientific & Professional Conference "Innovation as an Initiator of the Development", Faculty of Applied Management, Economics and Finance, Belgrade, December 5th 2024, Belgrade, 67-74
13. **Sančanin, B**., Penjišević, A. & Stojanović, K**.** (2024). The Efect of Educational Achievement on the Labor Market. III naučni skup "Balkan na Jahorini 2024" – "Partnerstvo na putu ka efektivnom obrazovanju". 3(1), 355-370 (20-21. septembar 2024). https://www.vub.edu.ba/dokumenti/naucnirad/zbornik-balkannajahorini2024.pdf
14. **Sančanin, B.,** Stojanović, K., & Penjišević, A. (2024). The Influence of Demographic Dynamics on the Labor Market (551-557). Proceedings – The First International Conference FUTURE –BME 2024 - Forging the Future: Pioneering Approaches in Business. Management and Economic Engineering to Overcome Emerging Global Challenges. Novi Sad, 30-31. October 2024. https://doi.org/10.24867/FUTURE-BME-2024-016
15. **Sančanin, B.** & Penjišević, A. & Stojanović, K**.** (2024). The Role and Significance of Media Convergence for the Development of Sports. *Zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije Mediji i ekonomija*. Banja Luka: Banjaluka College, 23-32. (September 20, 2024). https://doi.org/10.7251/BLCZR0723023S

Saopštenje sa međunarodnog skupa štampano u izvodu: (M34)

16. Dramićanin, S., **Sančanin, B.**, & Perić, G. (2024). Uloga digitalnih medija u prezentaciji kulturnih dešavanja: Festival filmskog scenarija. Međunarodna naučna konferencija „Strateško pozicioniranje kulture u digitalnom i tradicionalnom medijskom okruženju", 27-28. Novi Sad (21.12.2024) ISBN 978-86-81866-07-8

Uređivanje zbornika saopštenja međunarodnog naučnog skupa: (M36)

17. **Sančanin, B.**, Penjišević, A. (2025). Sedma međunarodna naučna konferencija "Veštačka inteligencija u kreiranju medijskih sadržaja: od izazova do stvarnosti" Zbornik radova (492). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije "Akademac" – Visoka

škola za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo (25. oktobar 2025). ISBN 978-86-81866-09-2 https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.7

18. Penjišević, A., **Sančanin, B.** (2025). Šesta međunarodna naučna konferencija "Turizam i kulturno nasleđe: tradicija, inovacije i globalni izazovi" Zbornik radova (348). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije "Akademac" – Visoka škola za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo (27. septembar 2025). ISBN 978-86-81866-08-5 https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.6
19. **Sančanin, B.** (2024). Peta međunarodna naučna konferencija "Jačanje medijskog kredibiliteta kroz unapređenje etičkih standarda" Zbornik radova (375). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije "Akademac" – Visoka škola za uslužni biznis Sokolac – istočno Sarajevo (26. oktobar 2024). ISBN 978-86-81866-06-1 https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2024.5

Vrhunski časopis nacionalnog značaja: (M51)

20. **Sančanin, B.**, Penjišević, A. (2024). Developing sustainable internal communications systems in the entrepreneurial environment: empirical and statistical analysis. *Trendovi u poslovanju*, 24(2), 68-78. https://doi.org/10.5937/trendpos2402068S
21. Penjišević, A., **Sančanin, B.,** & Stojanović, A. (2024). The Influence of the Media on the Recognition and Promotion of the Cultural Heritage of the City of Novi Sad: Statistical Findings and Analysis. *Ekonomski izazovi*, 13(25), 65-77. https://doi.org/10.5937/EkoIzazov2425066P
22. Penjišević, A., **Sančanin, B**., & Turanjanin, D. (2024). The Importance of Training for the Development and Strengthening of a Company's Competitive Position. *Journal of Economics, managemnt and Informatics „Bizinfo*", 15(1). https://doi.org/10.5937/bizinfo2401057P

Nacionalni časopis: (M53)

23. Penjišević, A, **Sančanin, B**. (2025). Global Inequalities in Higher Education: Challenges and Development Perspectives. *Knowledge – International Journal*, 70(2), 185-190. Paper presented at XLIX International Scientific Conference The Teacher of the Future – Ohrid, North Macedonia, May 29 – June 1, 2025 https://ojs.ikm.mk/index.php/kij/article/view/7559/7277
24. **Sančanin, B**, Penjišević, A. Stefanović, D. (2025). Countering Hate Speech in the Media: Challenges and Solutions. *Knowledge – International Journal*, 69(1), 237-242. Paper

presented at XLVIII International Scientific Conference Knowledge without borders – Istanbul, Turkey, April 3-6, 2025 https://ojs.ikm.mk/index.php/kij/article/view/7228

25. Penjišević, A. **Sančanin, B.,** (2025). Epidemiology of Breast Cancer: Analysis of Frequency and Mortality. *MEDIS - Medical Science and Research*, 4(1), 11-16. ISSN 2671-3497 https://doi.org/10.35120/medisij040111p
26. **Sančanin, B.,** Penjišević, A. (2024). Reducing Obesity Risk: Prevention Strategies and Influencing Factors. *MEDIS - Medical Science and Research*, 3(4), 19-24. https://doi.org/10.35120/medisij030419s
27. Penjišević, A. & **Sančanin, B.** (2024). Examining the Influence of Human Potential on Organizational Efficiency in the Company. *Revizor*, 3(107), 1-8. https://doi.org/10.56362/Rev24107001P
28. **Sančanin, B.,** Penjišević, A. (2024). The Critical Role of Detection in Effective Melanoma Treatment. *MEDIS - Medical Science and Research*, 3(3), 7-12. https://doi.org/10.35120/medisij030307s
29. **Sančanin, B.,** & Penjišević , A. (2024). Impacts of tobacco use and exposure to tobacco smoke on health, society, economy, and environment. *MEDIS – International Journal of Medical Sciences and Research*, *3*(2), 25–29. https://doi.org/10.35120/medisij030225s
30. Paper presented at XLV International Scientific Conference: The Teacher of the Future – Budva, Montenegro, May 23-26, 2024.
31. **Sančanin, B.** & Penjišević, A**.** (2024). Non-communicable diseases in Republic of Serbia: causes and consequvences. *MEDIS – Medical Science and Research.* Skopje: Institute of Knowiedge Management, *3*(1): 19-25. ISSN 2671-3497 https://doi.org/10.35120/medisij03119s
32. Paper presented at 44th International Scientific Conference Knowledge without borders – Sokobanja, Serbia, Marth 28-31, 2024.

Saopštenje sa skupa nacionalnog značaja štampano u celini: (M63)

33. **Sančanin, B.,** Penjišević, A. & Stojanović, K**.** (2024). The Influence of Labor Market Reconfiguration on the Efficiency of the Candidate Selection Process. Nacionalna naučno - stručna konferencija sa međunarodnim učešćem Trendovi u poslovanju 2024. Kruševac: Visoka poslovna škola strukovnih studija "Prof. dr Radomir Bojković" (1. novembar 2024.)

Prof. dr Aleksandra Penjišević

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

Poglavlja u monografijama i tematskim zbornicima: (M14)

1. Sančanin, B. & **Penjišević, A.** (2024). A mesterseges intelligencia szerepe a mediatartalmak eloallitasaban A mesterseges intelligencia szerepe a mediatartalmak eloallitasaban. II Média és vizualitás - Szerkesztette: Koltay András, Majó-Petri Zoltán, Rab Árpád Felelős: AI. Az AI irányításának gyakorlati megközelítése (212-223). Budapest, Magyarország. ISBN 978 963 556 564 1

Međunarodni časopis izuzetnih vrednosti: (M21a)

2. Sančanin, B. **Penjišević, A.,** Simjanović, D., Ranđelović, B., Vesić, N., Mladenović, M. (2024). The Role of Media in Improving Education and the Labor Market in 21st Century: A Fuzzy AHP Approach. *Mathematics,* 12(22): 3616. Basel, Switzerland. https://doi.org/10.3390/math12223616

Vodeći međunarodni časopis: (M21)

3. **Penjišević, A.,** Sančanin, B., Bakmaz, O., Mladenović, M., Ranđelović, B. M., & Simjanović, D. J. (2025). A New Approach in Detecting Symmetrical Properties of the Role of Media in the Development of Key Competencies for Labor Market Positioning using Fuzzy AHP. *Symmetry*, *17*(10), 1645. https://doi.org/10.3390/sym17101645

M22:

4. Simjanović, J. D., Djurišić, I., **Penjišević, A.**, Stefanović, M., Randjelović, M. B. (2025). Equations of Motion and Navier–Stokes Equations, *Computational Engineering*, *13*(9), 226; **https://doi.org/10.3390/computation13090226**

Međunarodni časopis: (M23)

5. **Penjišević, A.,** Sančanin, B., Bogdanova, M., Parashkevova Velikova, E., Simjanović, D. (2024). Development of competence-based education in higher education institutions in Serbia and Bulgaria (Non-EU/EU): conceptual and statistical framework with empirical findings. *Andragoške studije*, 1(2), 141-160. https://doi.org/10.5937/AndStud2401141P
6. **Penjišević, A.,** Sančanin, B., Simjanović, D., Ranđelović, D. (2024). The role of higher education institutions in the Republic of Serbia for the development of key competences in the 21st century. *Nastava i vaspitanje*, 73(2), 203-216 https://doi.org/10.5937/nasvas2402203P

7. **Stojanović, K.,** Sančanin, B. & Penjišević, A., (2024). Cities typology under the influence of financialization: phenomenon of ghost towns. *SCIENCE International journal*, 3(1), 13-18. https://doi.org/10.35120/sciencej0301013s

M24:

8. **Penjišević, A**., Somborac, B., Anufrijev, A., Aničić, D. (2024). ACHIEVED RESULTS AND PERSPECTIVES FOR FURTHER DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES: STATISTICAL FINDINGS AND ANALYSIS, *Oditor*, 10(2): 313-329 https://doi.org/10.59864/Oditor102402AP

Predavanje po pozivu sa međunarodnog skupa štampano u celini: (M31)

9. Sančanin, B., **Penjišević, A.,** & Bogdanova, M. (2025). The Future of Artificial Intelligence in Media: Opportunities and Challenges. In: B. Sančanin & A. Penjišević (Eds.), *Zbornik radova VII međunarodne naučne konferencije Veštačka inteligencija u kreirawu medijskih sadržaja* (pp. 11–25). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije; Istočno Sarajevo–Sokolac: Visoka škola za uslužni biznis. (October 25, 2025). https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.7.ch1
10. Sančanin, B., **Penjišević, A.** & Mladenović, M. (2024). Ethical Standards in Protecting Against Unreliable Sources on Social Media. The Fifth International Scientific Conference Strenghening Media Credibility Through the Improvement of Ethical Standards (9-24). Sremski Karlovci: Center for Culture, Education and Media "Akademac" - The College of Service Business Sokolac – East Sarajevo (October 26, 2024). https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2024.5.ch1

Saopštenja sa međunarodnog skupa štampano u celini: (M33)

11. **Dramićanin, S.,** Sančanin, B., & Perić, G. (2025). Misinformation and AI: analysis of the perceptions of generations x, y, and z in the Republic of Serbia. In: B. Sančanin & A. Penjišević (Eds.), *Zbornik radova VII međunarodne naučne konferencije Veštačka inteligencija u kreiranju medijskih sadržaja* (pp. 261–275). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije; Istočno Sarajevo–Sokolac: Visoka škola za uslužni biznis. https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.7.ch19
12. Sančanin, B., **Penjišević, A.,** & Mujević, D. (2025). Tourism Development through Sustainable Management of Cultural Sites. In A. Penjišević & B. Sančanin (Eds.), *Zbornik radova međunarodne naučne konferencije Turizam i kulturno nasleđe: tradicija,*

inovacije i globalni izazovi (pp. 49-62). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije; Istočno Sarajevo–Sokolac: Visoka škola za uslužni biznis. https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.6.ch4

13. **Penjišević, A.,** Sančanin, B., & Parashkevova Velikova, S. (2025). Honey heritage: Traditions and customs of Serbian beekeeping in Vojvodina. In A. Penjišević & B. Sančanin (Eds.), *Zbornik radova međunarodne naučne konferencije Turizam i kulturno nasleđe: tradicija, inovacije i globalni izazovi* (pp. 9-24). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije; Istočno Sarajevo–Sokolac: Visoka škola za uslužni biznis. https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.6.ch1
14. **Penjišević, A. ,** Sančanin, B. (2024). Implications of demographic trends on the long-term stability of the labor market International. Scientific & Professional Conference "Innovation as an Initiator of the Development", Faculty of Applied Management, Economics and Finance, Belgrade, December 5th 2024, Belgrade, 67-74
15. Sančanin, B., **Penjišević, A**. & Stojanović, K**.** (2024). The Efect of Educational Achievement on the Labor Market. III naučni skup "Balkan na Jahorini 2024" – "Partnerstvo na putu ka efektivnom obrazovanju". 3(1), 355-370 (20-21. septembar 2024). https://www.vub.edu.ba/dokumenti/naucnirad/zbornik-balkannajahorini2024.pdf
16. Sančanin, B., Stojanović, K., & **Penjišević, A.** (2024). The Influence of Demographic Dynamics on the Labor Market (551-557). Proceedings – The First International Conference FUTURE –BME 2024 - Forging the Future: Pioneering Approaches in Business. Management and Economic Engineering to Overcome Emerging Global Challenges. Novi Sad, 30-31. October 2024. https://doi.org/10.24867/FUTURE-BME-2024-016
17. Sančanin, B. & **Penjišević, A.** & Stojanović, K**.** (2024). The Role and Significance of Media Convergence for the Development of Sports. *Zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije Mediji i ekonomija*. Banja Luka: Banjaluka College, 23-32. (September 20, 2024). https://doi.org/10.7251/BLCZR0723023S

Uređivanje zbornika saopštenja međunarodnog naučnog skupa: (M36)

18. Sančanin, B., **Penjišević, A.** (2025). Sedma međunarodna naučna konferencija "Veštačka inteligencija u kreiranju medijskih sadržaja: od izazova do stvarnosti" Zbornik radova (492). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije "Akademac" – Visoka škola za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo (25. oktobar 2025). ISBN 978-86-81866-09-2 https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.7

19. **Penjišević, A.,** Sančanin, B. (2025). Šesta međunarodna naučna konferencija "Turizam i kulturno nasleđe: tradicija, inovacije i globalni izazovi" Zbornik radova (348). Sremski Karlovci: Centar za kulturu, edukaciju i medije "Akademac" – Visoka škola za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo (27. septembar 2025). ISBN 978-86-81866-08-5 https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.6

Vrhunski časopis nacionalnog značaja: (M51)

20. Sančanin, B., **Penjišević, A**. (2024). Developing sustainable internal communications systems in the entrepreneurial environment: empirical and statistical analysis. *Trendovi u poslovanju*, 24(2), 68-78. https://doi.org/10.5937/trendpos2402068S
21. **Penjišević, A.,** Sančanin, B., & Stojanović, A. (2024). The Influence of the Media on the Recognition and Promotion of the Cultural Heritage of the City of Novi Sad: Statistical Findings and Analysis. *Ekonomski izazovi*, 13(25), 65-77. https://doi.org/10.5937/EkoIzazov2425066P
22. **Penjišević, A.,** Sančanin, B., & Turanjanin, D. (2024). The Importance of Training for the Development and Strengthening of a Company's Competitive Position. *Journal of Economics, managemnt and Informatics „Bizinfo*", 15(1). https://doi.org/10.5937/bizinfo2401057P

Nacionalni časopis: (M53)

23. **Penjišević, A,** Sančanin, B. (2025). Global Inequalities in Higher Education: Challenges and Development Perspectives. *Knowledge – International Journal*, 70(2), 185-190. Paper presented at XLIX International Scientific Conference The Teacher of the Future – Ohrid, North Macedonia, May 29 – June 1, 2025 https://ojs.ikm.mk/index.php/kij/article/view/7559/7277
24. Sančanin, B, **Penjišević, A.** Stefanović, D. (2025). Countering Hate Speech in the Media: Challenges and Solutions. *Knowledge – International Journal*, 69(1), 237-242. Paper presented at XLVIII International Scientific Conference Knowledge without borders – Istanbul, Turkey, April 3-6, 2025 https://ojs.ikm.mk/index.php/kij/article/view/7228
25. **Penjišević, A.** Sančanin, B., (2025). Epidemiology of Breast Cancer: Analysis of Frequency and Mortality. *MEDIS - Medical Science and Research*, 4(1), 11-16. ISSN 2671-3497 https://doi.org/10.35120/medisij040111p
26. Sančanin, B., **Penjišević, A.** (2024). Reducing Obesity Risk: Prevention Strategies and Influencing Factors. *MEDIS - Medical Science and Research*, 3(4), 19-24.

https://doi.org/10.35120/medisij030419s

27. **Penjišević, A.** & Sančanin, B. (2024). Examining the Influence of Human Potential on Organizational Efficiency in the Company. *Revizor*, 3(107), 1-8. https://doi.org/10.56362/Rev24107001P
28. Sančanin, B., **Penjišević, A.** (2024). The Critical Role of Detection in Effective Melanoma Treatment. *MEDIS - Medical Science and Research*, 3(3), 7-12. https://doi.org/10.35120/medisij030307s
29. Sančanin, B., & **Penjišević , A.** (2024). Impacts of tobacco use and exposure to tobacco smoke on health, society, economy, and environment. *MEDIS – International Journal of Medical Sciences and Research, 3*(2), 25–29. https://doi.org/10.35120/medisij030225s Paper presented at XLV International Scientific Conference: The Teacher of the Future – Budva, Montenegro, May 23-26, 2024.
30. Sančanin, B. & **Penjišević, A.** (2024). Non-communicable diseases in Republic of Serbia: causes and consequvences. *MEDIS – Medical Science and Research.* Skopje: Institute of Knowiedge Management, *3*(1): 19-25. ISSN 2671-3497 https://doi.org/10.35120/medisij03119s Paper presented at 44th International Scientific Conference Knowledge without borders – Sokobanja, Serbia, Marth 28-31, 2024.

Saopštenje sa skupa nacionalnog značaja štampano u celini: (M63)

31. Sančanin, B., **Penjišević, A.** & Stojanović, K**.** (2024). The Influence of Labor Market Reconfiguration on the Efficiency of the Candidate Selection Process. Nacionalna naučno - stručna konferencija sa međunarodnim učešćem Trendovi u poslovanju 2024. Kruševac: Visoka poslovna škola strukovnih studija "Prof. dr Radomir Bojković" (1. novembar 2024.)

Prof. dr Isidora Milošević

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

1. Grbić, M., Milošević, I., i Milošević, I. (2024). Veštačka inteligencija – koncept i primena. Challenges of Contemporary Higher Education – CCHE (str. 238–244). CAASS. ISBN 978-86-82744-04-9.
2. Grbić, M., i Milošević, I. (2024). Principi identifikacionih sistema. U International Engineering Conference (str. 412–422). Visoka tehnička škola strukovnih studija Novi Sad. ISBN 978-86-6022-692-3.

3. Grbić, M., i Milošević, I. (2024). Biometrijski identifikacioni sistemi. International Engineering Conference (str. 423–429). Visoka tehnička škola strukovnih studija Novi Sad. ISBN 978-86-6022-692-3.
4. Milošević, I., Grbić, M., i Bjelica, B. (2024). Uticaj digitalnog marketinga na savremeno poslovanje i oglašavanje. STED Journal, 6(2), 73–83. Univerzitet PIM, Banja Luka. ISSN 2637-2614.
5. Grbić, M., i Milošević, I. (2024). Elektronski sistemi plaćanja. Napredne tehnologije u obrazovanju i privredi (str. 255–261). Visoka tehnička škola strukovnih studija Novi Sad. ISBN 978-86-6211-146-3.
6. Milošević, I., Grbić, M., i Milošević, R. (2024). Pojam prava intelektualne svojine i digitalni mediji. Balkan na Jahorini 2024 (str. 205–218). Visoka škola za uslužni biznis Sokolac. ISBN 978-99976-068-1-5.

Doc. dr Marko Milošević

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

1. Balaban, S., Milić, M., & **Milošević, M.** (2025). Short-and long-run exchange rate volatility and FDI: A dynamic panel study of transition economies. *Acta Oeconomica*, *75*(1), 1-18. **SCI lista**
2. Milić, M., **Milošević, M**, Vujičić, S., & Narančić, B. (2025), IZAZOVI ZA PREDUZETNIŠTVO U POSLOVNOJ PRIMJENI VJEŠTAČKE INTELIGENCIJE, IV SCIENTIFIC MEETING "BALKAN ON JAHORINA 2025, "Izazovi za sadašnjost i budućnost radnih procesa", Visoka škola za uslužni biznis Sokolac – Istočno Sarajevo, Republika Srpska 20-21. septembar, Jahorina 2025. godine.

Msc. Alen Kamiš

Radovi objavljeni u naučno - istraživačkim časopisima u toku 2024/2025. godine:

1. Denic, N., Milosevic, M., **Kamis,A**., Mihajlovic, S., Milic, S. (2025). *New possibilities and paradigms of applying artificial intelligence in electronic business*. 7th International conference on applied engineering and natural sciences icaens 2025, Turkey - M33
2. **Kamis, A**. , Zakic, A., Zakic, M. , Deretic, N., (2025). *"Eyes wide open" – one of the fundamentals of information security,* XIV International Conference on Social and Technological Development Trebinje BIH, 2303-498X. -M33
3. Zakic, A., Zakic M., Trajkovic, S., **Kamis, A.** *Github copilot: budućnost veb razvoja,* IV Scientific Meeting “Balkan on Jahorina 2025” Development Perspectives of the Western Balkans in the XXI Century East Sarajevo - Sokolac, 2831–0667. –M33

4. Kukolj, S., Deretic, N., **Kamis, A**. (2025)., *Upotreba digitalnih tehnologija u promociji kulturnog turizma: značaj i uloga četbotova,* Međunarodna naučna konferencija „Turizam i kulturno nasleđe: tradicija, inovacije i globalni, Sremski Karlovci, Republika Srbija, https://doi.org/10.18485/akademac_nsk.2025.6.ch26 - M33
5. **Kamis, A**., Zakic, A., Kukolj, S., Deretic, N., (2024)., W*avelet transformation with examples*, XIII International Conference on Social and Technological Development Trebinje BIH, 2303-498X. -M33

4.5.4.1 Procedura prezentovanja publicistike nastavnog osoblja

Nastavnici su obavezni u svakoj akademskoj godini Komisiji za osiguranje kvaliteta dostaviti podatke o objavljenim poblikacijama tokom akademske godine a najkasnije do početka naredne akademske godine. Podaci se sumiraju nakon završetka akademske godine i prezentuju na sjednici KOK-a i Senata.

4.5.4.2 Izdavačka djelatnost

U okviru izdavačke djelatnosti VUB je od 2021. do 2026. godine publikovala 16 izdanja. (tabela 22).

Tabela 22. Izdanja VUB

rb.	NAZIV KNJIGE	AUTOR KNJIGE	Godina
1.	PRIVREDNO PRAVO	M. Milosavljević, J. Milosavljević	2021.
2.	PRINCIPI EKONOMIJE	D. Dašić, M. Ivić, B. Bjelica	2022.
3.	BEZBJEDNOSNI MENADŽMENT	Dražan Erkić, Aco Bobić	2022.
4.	REVIZIJA	Dragan Vukasović, Darko Martinov	2023.
5.	MENDŽMENT USLUGA	Ognjen Bakmaz, Željko Grubješić	2023.
6.	STUDIJE MIRA	Dražan Erkić	2023.
7.	OSIGURANJE	Nikola Vojvodić, Ognjen Bakmaz	2024.
8.	POLITIČKI MARKETING	Nikola Vojvodić	2004.
9.	MAKROEKONOMIJA – teorija i politika	Ivić Mladen	2025.
10.	MEĐUNARODNA EKONOMIJA	Grgurević Nikša	2025.
11.	ODNOSI S JAVNOŠĆU	Sančanin Branislav, Bakmaz Ognjen	2025.
12.	FINANSIJSKA MATEMATIKA	Penjišević Aleksandra	2025.
13.	PREDUZETNIŠTVO	Bjelica Biljana	2025.
14.	OSNOVE FINANSIJSKOG POSLOVANJA	Milošević Marko	2025.
15.	SOCIOLOGIJA	Latinović Boris	2025.
16.	RAČUNOVODSTVO	Vukasović Dragan	2025.

Pored vlastitih izdanja VUB je tokom 2025. godine opremila biblioteku sa 62 dodatna naslova, kao što je prikazano u tabeli 23.

Tabela 23. Izdanja nabavljena za biblioteku VUB tokom 2025. godine

R. BR.	AUTOR	NAZIV DJELA	MJESTO	IZDAVAČ	GODINA	STUDIJSKI PROGRAM
1.	Goran Popović, Milan R. Milanović	Osnovi ekonomije za pravnike	Banja Luka	Pravni fakultet Univerziteta u Banja Luci	2018	Ekonomija i poslovanje
2.	Dragana Kragulj	Ekonomija	Beograd	Fakultet organizacionih nauka, Beograd	2020	Ekonomija i poslovanje
3.	Žarko Ristić, Slobodan Komazec, Marko Radičić	Menadžment finansijske ekonomije I	Novi Sad	Viša poslovna škola Novi Sad	2001	Ekonomija i poslovanje
4.	Derek Torrington, Laura Hall, Stephen Taylor	Menadžment ljudskih resursa	Beograd	Data status, Beograd	2004	Ekonomija i poslovanje
5.	Momčilo Milisavljević	Strategijski menadžment: analiza, izbor, promena	Beograd	Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet	2012	Ekonomija i poslovanje
6.	Husein Mehmedović	Osnove monetarnih i međunarodnih finansija	Travnik	Internacionalni univerzitet Travnik	2019	Ekonomija i poslovanje
7.	Đoko Slijepčević	Teorijski aspekti inflacije	Banja Luka	Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet	2009	Ekonomija i poslovanje
8.	Milovan Stanišić	Metodologija revizije	Beograd	UNIVERZITET Signidunum, Beograd	2022	Ekonomija i poslovanje
9.	Mladen Ivić, Branislav Mitić	Makroekonomija i globalni izazovi	Banja Luka	Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka	2016	Ekonomija i poslovanje
10.	Nikša Grgurević, Mladen Ivić, Milica Lakić	Međunarodna ekonomija (ekonomska politika i trka za globalnu prednost)	Sokolac	Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo - Sokolac	2025	Ekonomija i poslovanje
11.	N. Gregory Mankiw	Makroekonomija	Novi Sad	CEKOM BOOKS, Novi Sad	2005	Ekonomija i poslovanje
12.	Dragan Vukasović, Jelica Eremić Đođić, Darko Martinov	Računovodstvo	Sokolac	Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo - Sokolac	2025	Ekonomija i poslovanje
13.	Dragan Vukasović, Slobodan P. Pešević	Osnove računovodstva	Banja Luka	Nezavisni univerzitet u Banja Luka	2014	Ekonomija i poslovanje
14.	Robert D. Hisrich, Michael P. Peters, Dean A. Shepherd	Poduzetništvo	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2011	Ekonomija i poslovanje
15.	John E.G. Bateson, K. Douglas Hoffman	Marketing usluga	Beograd	DATA status, Beograd	2013	Ekonomija i poslovanje
16.	Tatjana Đurić Kuzmanović	Uvod u ekonomiju	Novi sad	Novi sad	2004	Ekonomija i poslovanje
17.	Đorđe Komnenić, Sofija Bajić, Radovan Tomić, Erika Malešević	Politička ekonomija	Beograd	"SAVREMENA ADMINISTRACIJA" Beograd	1988	Ekonomija i poslovanje
18.	Andrew Heywood	Politika		Mate d.o.o.		Političke nauke
19.	Ljerka Mintas - Hodak, Mario Rašić	Uvod u državu i pravo	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2016	Pravo, Političke nauke, Javna uprava I bezbjednost
20.	Petar Teofilović	Koncepcija ljudskih prava	Novi Sad	Fakultet za pravne i poslovne studije "Dr Lazar Vrkatić" Novi Sad	2021	Pravo
21.	Mladen Ivić, Vojislav Škrbić	Makroekonomija teorija i praksa	Sokolac	Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo - Sokolac	2025	Ekonomija i poslovanje

22.	Set Godin	Ovo je marketing	Beograd	Finesa d.o.o. Beograd	2022	Ekonomija i poslovanje
23.	Filip Mekgor	Životne strategije		Mono i Manjana	2011	Ekonomija i poslovanje
24.	Dejan Todorović, Tomislav Marinković, Darko Pušonja	Računarski priručnik	Banja Luka	"ETF Inžinjering" d.o.o. Banja Luka	2015	
25.	Željko Bralić	Obrazovanje odraslih u pokušaju	Beograd	Univerzitet u Beogradu, Fakultet bezbednosti	2016	Ekonomija i poslovanje
26.	Miodrag S. Ivanović, Aleksandra Penjišević	Mudrost malih koraka upravljanje malim biznisom	Zvornik	EUROGRAFIKA, Zvornik	2019	Ekonomija i poslovanje
27.	Gordana Ljubojević	Osnove prava i etike u sportu	Novi Sad	Fakultet za uslužni biznis, Novi Sad	2003	Pravo
28.	Tatjana Janovac	Strategijsko liderstvo	Novi Sad	Univerzitet privredna akademija Novi Sad	2024	Ekonomija i poslovanje
29.	Ljerka Mintas Hodak	Osnove trgovačkog prava	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2010	Pravo
30.	Slobodan M. Marković, Dušan V. Popović	Pravo intelektualne svojine	Sarajevo	University press Sarajevo	2023	Pravo
31.	Ljerka Mintas - Hodak	Pravno okruženje poslovanja	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2010	Pravo
32.	Samir Aličić	Imovinska šteta u rimskom klasičnom pravu	Sarajevo	University press Sarajevo	2017	Pravo
33.	Zoran Vavan	Postupci izvršenja sudskih odluka iz odnosa roditelja i dece	Novi Sad	Fakultet za pravne i poslovne studije "Dr Lazar Vrkatić" Novi Sad	2025	Pravo
34.	Željko Bjelajac, Darko Golić	Organizovani kriminalitet	Npvi Sad	Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad	2024	Političke nauke
35.	Tomislav Sokol	Evropsko ekonomsko pravo	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2018	Pravo
36.	Aleksandra Đ. Tešić, Nikola J. Gradojević	Međunarodne finansije	Novi Sad	Fakultet za ekonomiju i inžinjerski menadžment u Novom Sadu	2019	Ekonomija i poslovanje
37.	Predrag Pavlićević, Miroslav Stevanović	Savremena obaveštajna analiza: Teorijski osnovi, metode i problemi institucionalnog prepoznavanja istine	Beograd	Institut za političke studije, Beograd	2025	Političke nauke
38.	Rebeka Kotlo	Pravo na udruživanje, političke partije i nevladine organizacije	Sarajevo	University press Sarajevo	2017	Pravo
39.	Esad Delibašić, Mirza Džanović	Javne politike kulture	Sarajevo	University press Sarajevo	2023	Političke nauke
40.	Robert D. Atkinson i Stephen J. Ezell	Ekonomika inovacija utrka za globalnu prednost	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2014	Ekonomija i poslovanje
41.	Philip Kotler, Kevin Lane Keller, Maja Martinović	Upravljanje marketingom	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2014	Ekonomija i poslovanje
42.	Bojana Ostojić, Milutin Pečić, Jelena Ružić	Osnovi marketinga	Beograd	Miba books, DOO Beograd	2021	Ekonomija I poslovanje

43.	David Deakins, Mark Freel	Preduzetništvo i male firme	Beograd	DATASTATUS, Beograd	2012	Ekonomija i poslovanje
44.	Branko Ž. Ljutić	Revizija i usluge uveravanja	Beograd	iLearn d.o.o. Beograd	2023	Ekonomija I poslovanje
45.	Biljana Bjelica	Preduzetništvo	Sokolac	Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo - Sokolac	2025	Ekonomija i poslovanje
46.	Hermann Simon, Denis Berberović	Potući inflaciju	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2023	Ekonomija i poslovanje
47.	Mustafa Sinanagić, Beriz Čivić, Alma Muratović	Uvod u međunarodni marketing	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2020	Ekonomija i poslovanje
48.	Bill Brooks	Prodajne tehnike	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2019	Ekonomija i poslovanje
49.	Steven Cohen	Vještine pregovaranja za menadžere	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2014	Ekonomija i poslovanje
50.	Tatjana Mamula Nikolić	Nova generacija potrošača i lidera	Beograd	iLearn d.o.o. Beograd	2021	Ekonomija i poslovanje
51.	Brajan Trejsi	Psihologija prodaje	Zemun	Publik praktikum. Imprint Harmonija, Zemun	2022	Economija i poslovanje
52.	Aleksandra Penjišević	Finansijska matematika	Sokolac	Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo - Sokolac	2025	Ekonomija i poslovanje
53.	Momir Jakšić, Nikola Fabris, Aleksandra Praščević	Osnovi makroekonomije - primeri	Beograd	Ekonomski fakultet u Beogradu	2025	Ekonomija i poslovanje
54.	Zorica Mladenović, Pavle Petrović	Uvod u ekonometriju	Beograd	Ekonomski fakultet u Beogradu	2024	Ekonomija i poslovanje
55.	Vuk Radović	Poslovno pravo	Beograd	Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet u Beogradu	2025	Ekonomija i poslovanje
56.	Joko Dragojlović	Krivično pravo - posebni deo	Novi Sad	Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad	2025	Pravo, Javna uprava I bezbjednost, Političke nauke
57.	Dragan Jurišić	Vježbe podržane računarskim simulacijama u obuci snaga zaštite i spasavanja	Banja Luka	Univerzitet u Banja Luci, Fakultet bezbjedonosnih nauka	2024	Političke nauke
58.	Borna Jalšenjak, Kristijan Krkač	Poslovna etika, korporacijska društvena odgovornost i održivost	Zagreb	MATE d.o.o. Zagreb	2016	Ekonomija i poslovanje
59.	Najil Kurtić, Damir Kukić	Mediji i globalizacija	Sarajevo	IKD "UNIVERSITY PRESS" - Magistrat izdanaj, Sarajevo	2020	Političke nauke
60.	Milan Žarković, Zvonimir Ivanović	Kriminalistička taktika - četvrto izdanje	Beograd	KRIMINALISTIČKO-POLICIJSKI UNIVERZITET, Beograd	2023	Političke nauke
61.	Živko Kulić, Sanja Škorić	Radno pravo	Novi Sad	Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad	2016	Pravo
62.	Hal R. Varijan	Mikroekonomija srednjeg nivoa	Begrad	Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet	2021	Ekonomija i poslovanje

4.5.5 Sistem motivacije zaposlenih za aktivan angažman u oblasti istraživačkog rada

Zaposleni su motivisani za usavršavanje i napredovanje u viša zvanja što je regulisano Pravilnikom o uslovima izbora nastavnika i saradnika (Prilog 34). Nastavnicima koji učestvuju na domaćim i međunarodnim skupovima, konferencijama i kongresima VUB odlukom direktora, finansira troškove boravka i putovanja na događaj. Osim toga, nastavnicima je (su)finansirano i objavljivanje radova u vodećim svjetskim časopisima koji zahtijevaju plaćanje naknade za primanje članaka u proces recenzije. VUB finansira i studijska putovanja nastavnika. Saradnici koji se ističu u nastavnom procesu, što je valuirano procjenom predmetnog nastavnika, kontrolama kvaliteta i ocjenama studenata, a školuju se na drugim univerzitetima na višim stepenima (master ili doktorske studije), VUB odlukom direktora, (su)finansira školarinu i pokriva troškove studiranja. Osim toga, svim nastavnicima može biti odobrena slobodna godina studija. VUB pruža svu potrebnu podršku svom akademskom osoblju koje aplicira za spoljašnja sredstva za finansiranje studija ili usavršavanja i uključuje ih u svoje naučno-istraživačke projekte.

4.5.6 Analiza nastavnog osoblja

U akademskoj 2024/2025. godini na VUB je bilo angažovano ukupno **33 nastavnika i saradnika.** Angažovano je 27 nastavnika, od čega **19 u punom radnom odnosu (70,38%)** i 8 dopunskom radnom odnosu, kao i 6 asistenata, od čega **5 u punom radnom odnosu (83,33%)** i 1 u dopunskom radnom odnosu. Pokrivenost predmeta u okviru studijskih programa nastavnicima u radnom odnosu prikazana je u poglavlju Pokrivenost predmeta nastavnicima u radnom odnosu i iznosi 79%.

Prosječna starost nastavnika je 47,17 godina, a saradnika 50,81 godine. Muškog pola je 74,07% nastavnika, dok je ženskog pola 25,93%. Ženskog pola je 66,67% asistenata, dok je muškog pola 33,33% asistenata (Prilog 36_Podaci o nastavnicima i saradnicima). Nastavnici imaju izbor na 32 naučne oblasti (tabela 24).

S obzirom na nastavna zvanja, u akademskoj 2024/2025. godini je od ukupnog broja nastavnika bilo: 29,63% redovnih profesora, 11,11% vanrednih profesora, 40,74% docenata, 14,82% profesora visoke škole i 3,70% nastavnika stranog jezika. Podaci o nastavnicima i njihova struktura u procentima prikazani su u tabeli 25.

Tabela 24. Izbor nastavnika VUB u naučne oblasti

r. broj	Oblast zvanja	Broj nastavnika	RO	DO
1	Finansijsko pravo	1		1
2	Menadžment	4	4	
3	Poslovne finansije	4	3	1
4	Međunarodna ekonomija	2	1	1
5	Preduzetnička ekonomija	1	1	
6	Upravno pravo i uprava	2	1	1
7	Teorija države i prava	2	2	
8	Opšta psihologija	1		1
9	Ustavno pravo	1	1	
10	Ostale društvene nauke (bezbjednost i kriminalistika)	2	2	
11	Ekologija i zaštita biodiverziteta	1	1	
12	Računovodstvo i revizija	1		1
13	Specifični jezici	1		1
14	Teorijska sociologija	1	1	
15	Ostale društvene nauke (etika)	1	1	
16	Poslovno pravo i pravo društva	1	1	
17	Krivično pravo	2	2	
18	Krivično procesno pravo	2	2	
19	Međunarodno pravo	2	1	1
20	Marketing	1	1	
21	Odnosi s javnošću	2	2	
22	Međunarodni odnosi i nacionalna bezbjednost	1	1	
23	Matematička analiza i primjene	1		1
24	Statistička analiza	1		1
25	Računarske nauke	1	1	
26	Informacione nauke	1	1	
27	Građansko pravo	1		1
28	Radno i socijalno pravo	1	1	
29	Teorijska ekonomija	1		1
30	Vještine	1	1	
31	Političke teorije	1	1	
32	Rimsko pravo i istorija države i prava	1		1

Tabela 25. Strukturni pregled nastavnika VUB

Nastavnici	Struktura			Struktura (u %)		
	Ukupno	**RO**	**DO**	**Ukupno**	**RO**	**DO**
Redovni profesor	8	4	4	29,63	14,81	14,81
Vanredni profesor	3	2	1	11,11	7,41	3,70
Docent	11	10	1	40,74	37,04	3,70
Profesor visoke škole	4	3	1	14,81	11,11	3,70
Nastavnik stranog jezika	1	0	1	3,70	0,00	3,70
Ukupno	**27**	**19**	**8**	100,00%	70,37%	29,63%

4.5.6.1 Analiza broja studenata u odnosu na broj nastavnika

Odnos broja studenata i nastavnika na nivou VUB u akademskoj 2024/2025. godini iznosi 26,00 studenata na jednog nastavnika. Povećanjem broja angažovanih nastavnika smanjen je prosječan broj studenata na jednog nastavnika i on je najmanji u poslednje 4 akademske godine, što predstavlja korak ka unapređenju kvaliteta rada.

Tabela 26. Odnos broja studenata i nastavnika na VUB u poslednje 4 godine

	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
WUB	**2024/2025**	**702**	**27**	**26,00**
	2023/2024	688	24	28,67
	2022/2023	638	24	26,58
	2021/2022	644	23	26,83
Studijski programi				
	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Pravo 240 ECTS	**2024/2025**	**131**	**18**	**7,28**
	2023/2024	125	16	7,81
	2022/2023	133	16	8,31
	2021/2022	153	15	10,2
	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Političke nauke 240 ECTS	**2024/2025**	**138**	**18**	**7,67**
	2023/2024	133	16	8,31
	2022/2023	132	16	8,25
	2021/2022	119	15	7,93
	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Ekonomija i poslovanje 240 ECTS	**2024/2025**	**132**	**16**	**8,25**
	2023/2024	115	16	7,19
	2022/2023	95	15	6,33
	2021/2022	117	15	7,8
	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Javna uprava i bezbjednost 180 ECTS	**2024/2025**	**270**	**17**	**15,88**
	2023/2024	269	16	16,81
	2022/2023	250	16	15,62
	2021/2022	217	16	13,56
	ŠG	Broj studenata	Broj nastavnika	Odnos S/N
Preduzetništvo i finansije 180 ECTS	**2024/2025**	**31**	**11**	**2,82**
	2023/2024	53	15	3,31
	2022/2023	54	15	3,6
	2021/2022	55	14	3,93

Iz tabele 26 u kojoj je prikazan odnos broja studenata i nastavnika u poslednje 4 akademske godine se može zaključiti da je najveći odnos student/nastavnik je na studijskom programu Javna uprava i bezbjednost 180 ECTS (15,88 studenata na jednog nastavnika) a najmanji studijskom programu Preduzetništvo i finansije 180 ECTS (2,82 student na jednog nastavnika).

4.5.6.2 Evaluacija nastavnog procesa

VUB redovno i na organizovan način prikuplja mišljenja studenata o kvalitetu nastavnog procesa u kojem je studentima omogućeno da slobodno i anonimno iznesu svoje mišljenje o redovnosti izvođenja nastave, adekvatnost i obim nastavnih sadržaja, angažman nastavnika i saradnika na pojedinačnim predmetima i sl.

Anketiranje studenata u vezi sa pedagoškim (nastavnim) radom nastavnika i saradnika, ostalim pitanjima vezanim uz pojedine predmete i uslovima koji direktno utiču na kvalitet studija, obavlja se na Školi i na svim studijskim programima u svakom semestru.

Analizom studentske ankete, provedene na uzorku od 229 studenata VUB konstatovana je prevalencija odličnih i vrlo dobrih ocjena u donosu na sva posmatrana obilježja – četrnaest cjelina obrazovne djelatnosti na Školi. **Prosječna ocjena nastavnika na nivou Škole iznosi: odličan (4,68), dok prosječna ocjena predmeta iznosi: odličan (4,70).** Komisija za osiguranje kvaliteta je na 236. sjednici održanoj 6. 2. 2025. godine usvojila sljedeću Odluku (Prilog 14):

- Rad nastavnika u zimskom semestru: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Predmeti slušani u zimskom semestru: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Prisustvo na predavanju: I pored činjenice da veliki procenat studenata relativno često prisustvuje predavanjima, evidentno je da jedan broj njih to ne čini u očekivanoj učestalosti;
- Dostupnost informacija o pitanjima bitnim za studiranje: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Opremljenost Škole sa nastavnim sredstvima: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Upoznatost studenata sa njihovim pravima i obavezama: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Rad studentske službe: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Rad biblioteke: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Opremljenost biblioteke: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Rad Direktora Škole: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Rad sekretara Škole: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Rad spremačica: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Sajt Škole: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena;
- Sistem SMS obavještavanja: Uočava se dominacija vrlo dobrih i odličnih ocjena.

U odnosu na dobijene rezultate studentske ankete, Direktoru, stručnoj službi i nastavnicima škole, nalaže se sljedeće:

Imajući u vidu da je znatan broj onih koji zbog radnih i drugih obaveza ne prisustvuju nastavi, ali i onih koji to čine zbog tzv. neopravdanih razloga, neophodno je preduzeti mjere dodatnog informisanja i „podsjećanja“ studenata o neophodnosti prisustva nastavi kao nezamjenjivog oblika interaktivnog odnosa subjekata edukativnog procesa.

Studentska anketa za ljetni semestar 2024/2025. akademske godine provedena je od 23. 6. 2025. godine do 3. 7. 2025. godine. Na uzorku od 243 studenta, pod rukovodstvom studentkinje Jelene Tasevski, dobijen je uvid u njihova mišljenja o svim relevantnim aspektima obrazovne djelatnosti Škole. **Prosječna ocjena nastavnika na nivou Škole iznosi: odličan (4,78), dok prosječna ocjena predmeta iznosi: odličan (4,78).** Komisija za osiguranje kvaliteta je na 247. sjednici održanoj 10. 7. 2025. godine usvojila sljedeću Odluku (Prilog 15):

Usvaja se Izvještaj o studentskoj anketi za ljetni semestar akademske 2024/2025. godine. Nalaže se Direktoru VUB-a da u odnosu na dobre-vrlo dobre rezultate studentske ankete i preporuke Komisija za osiguranje kvaliteta, preduzme sljedeće:

- Imajući u vidu da je znatan broj onih koji zbog radnih i drugih obaveza ne prisustvuju nastavi, ali i onih koji to čine zbog tzv. neopravdanih razloga, neophodno je preduzeti mjere dodatnog informisanja i „podsjećanja“ studenata o neophodnosti prisustva nastavi kao nezamjenjivog oblika interaktivnog odnosa subjekata edukativnog procesa.

Može se konstatovati da je zadržan visok procenat zadovoljstva u svim parametrima i neophodno je u kontinuitetu nastaviti rad sa nastavnicima kako bi se dostignuti nivo zadržao i u narednom periodu.

4.6 RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA – Standard 6

4.6.1 Nenastavno osoblje

U administrativnim službama i na drugim poslovima u akademskoj 2024/2025. godini bilo je angažovano ukupno osam zaposlenih. Od toga, tri su sa zvanjem doktora nauka, dva sa zvanjem magistra, a tri sa visokom stručnom spremom (VSS), što je prikazano u tabeli 27.

Tabela 27. Pregled administrativnog osoblja u akademskoj 2024/2025.

r. broj	Prezime i ime	funkcija	stručna sprema	godište
1.	Ognjen Bakmaz	Direktor	Dr	1978
2.	Alen Kamiš	Rukovodilac IT službe	Msc	1978
3.	Isidora Milošević	Rukovodilac Centra za razvoj karijere	Dr	1992
4.	Mladenka Perić	Šef Studentske službe	VSS	1991
5.	Marko Milošević	Kancelarija za kvalitet i Centar za međunarodnu saradnju	Dr	1985
6.	Stojka Čobović	Šef računovodstva	VSS	1955
7.	Milica Dundić	Bibliotekar	VSS	1990
8.	Mirjana Bakmaz	Sekretar	Msc	1981

Kao što je prikazano u tabeli 25, struktura nenastavnog osoblja Visoke škole za uslužni biznis je sljedeća:

- U Studentskoj službi zaposlen je jedan radnik;
- Na poziciji sekretara škole zaposlen je diplomirani pravnik;
- Na poslovima finansija angažovan je jedan diplomirani ekonomista;
- Poslove održavanja informacionog sistema škole vodi osoba sa zvanjem master informatike;
- Na poslovima bibliotekara zaposlena je osoba sa visokom stručnom spremom.

4.6.2 Prostor i oprema

VUB raspolaže sa prostornim kapacitetima, koji prevazilaze minimalne uslove korisnog prostora koje određuju Standardi za akreditaciju visokoškolskih ustanova. VUB obezbjeđuje optimalan broj učionica, drugih sala i kompjuterskih laboratorija za izvođenje nastave, nastvničkih kabineta za nesmetan rad nastavnika i saradnika, Takođe VUB raspolaže prostorom za rad administrativnog osoblja (tabela 28). S obzirom na broj upisanih studenata na svim studijskim programima u 2024/2025. akademskoj godini, iskorišteno je oko 90% od ukupno raspoloživog prostora (tabela 29).

Tabela 28. Raspored i kvadratura prostorija VUB

Opis	1. sprat	2. sprat	3. sprat	Suteren	UKUPNO u m^2
Učionice		200	50		250
Sale	400				400
Direktor		20			20
Studentska služba	30	20			50
Biblioteka		50			50
Kafe-kuhinja		20	15		35
Nastavnički kabineti			180		180
Kompjuterske laboratorije		25			25
Sekretarijat		20			20
Računovodstvo		20			20
Hodnici	50	100	130		280
Kotlovnica	30				30
Mokri čvorovi	20	20	60		100
Arhiva	40		60		100
UKUPNO	**570**	**495**	**495**		**1560**

Tabela 29. Stepen iskorištenosti prostora s obzirom na broj studenata

Studijski program	Broj studenata	Minimalno potreban prostor u m^2	Ukupno potreban prostor
Javna uprava i bezbjednost	270	2	540
Preduzetništvo i finansije	31	2	62
Ekonomija i poslovanje	132	2	264
Pravo	131	2	262
Političke nauke	138	2	276
UKUPNO	**702**		**1404**
Raspoloživi kapacitet			1560
Stepen iskorišćenosti			***90%***

4.6.3 Biblioteka

Bibliotečki resursi omogućavaju nesmetano izvođenje studija, kako po pitanju obavezne literature, tako i dodatnih naslova koji su studentima neophodni u samostalnom radu. Biblioteka je dostupna korisnicima svakog radnog dana od 08:00 do 16:00 časova i subotom od 08:00 do 13:00 časova. Trenutno stanje bibliotečkih resursa ali i kontinuirana nabavka i nadogradnja podržavaju plan i program studijskih programa, 80% trenutnih bibliotečkih jedinica je usko vezano uz pojedine studijske programe, a preostalih 20% čine bibliotečke jedinice iz ostalih oblasti. Sva obavezna literatura koja je specificirana predmetnim obrascima i nastavnim planovima i programima dostupna je u obimu bibliotečkih jedinica koje zadovoljavaju 100% upisanih studenata, kako bi studenti tokom cijelog semestra i školske godine neprestano imali na raspolaganju potrebnu obaveznu literaturu. Dodatna literatura koja je specificirana predmetnim obrascima i nastavnim planovima i programima dostupna je u obimu od najmanje 1 bibliotečka jedinica na 10

upisanih studenata. Obavezna literatura na svakom predmetu i svakom studijskom programu je zastupljena u bibliotečkim jedinicama u onom broju koji u potpunosti odgovara broju upisanih studenata na studijskom programu i godini studija kojoj pripada literatura. Preovlađujući broj bibliotečkih jedinica je na jeziku naroda BiH. Ovaj podatak je rezultat zahtijeva i želja studenata koji insistiraju na domaćoj literaturi.

4.6.4 Planiranje, korišćenje i provjera resursa

Evaluacija zadovoljstva studenata opremljenošću Škole pokazuje izuzetno visok stepen zadovoljstva. Senat škole je na 236. sjednici održanoj 6. 2. 2025. godine usvojio Izvještaj o studentskoj anketi u zimskom semestru akademske 2024/2025. Izvještaj je u Prilogu 14 ovog Izvještaja, a na ovom mjestu su izdvojeni rezultati o zadovoljstvu opremljenošću Škole nastavnim sredstvima (kompjuteri i drugo) i opremljenošću biblioteke.

Prosječna ocjena zadovoljstva opremljenošću Škole nastavnim sredstvima (komjuteri i drugo) je 4,79; što pokazuje visok stepen zadovoljstva studenata (tabela 30). Zadržan je visok nivo zadovoljstva opremljenošću biblioteke u odnosu na protekle akademske godine (4,70).

Tabela 30. Zadovoljstvo studenata opremljenošću VUB u zimskom semstru 2024/2025.

KRITERIJUM KVALITETA	Studijski program i prosječna ocjena					PROSJEK VUB
	Pravo	Političke nauke	Ekonomija i poslovanje	Javna uprava i bezbjednost	Preduzetništvo i finansije	
Zadovoljstvo opremljenošću Škole	4,75	4,77	4,72	4,86	4,83	**4,79**
Zadovoljstvo opremljenošću Biblioteke	4,76	4,68	4,65	4,71	4,82	**4,70**
PROSJEK	**4,75**	**4,72**	**4,68**	**4,78**	**4,82**	**4,75**

Senat škole je na sjednici održanoj 10. 07. 2025. godine usvojio Izvještaj o studentskoj anketi u ljetnom semestru akademske 2024/2025. Izvještaj je u Prilogu 15 ovog Izvještaja, a na ovom mjestu su izdvojeni rezultati o zadovoljstvu opremljenošću Škole nastavnim sredstvima (kompjuteri i drugo) i opremljenošću biblioteke.

Prosječna ocjena zadovoljstva opremljenošću Škole nastavnim sredstvima (kompjuteri i drugo) je 4,79; što pokazuje visok stepen zadovoljstva studenata u kontinuitetu (tabela 31). Zadržan je visok nivo zadovoljstva opremljenošću biblioteke u odnosu na prošlu akademsku godinu (4,83).

Tabela 31. Zadovoljstvo studenata opremljenošću VUB u ljetnom semstru 2024/2025.

KRITERIJ KVALITETA	Studijski program i prosječna ocjena					PROSJEK VUB
	Pravo	Političke nauke	Ekonomija i poslovanje	Javna uprava i bezbjednost	Preduzetništvo i finansije	
Zadovoljstvo opremljenošću Škole	4,77	4,78	4,80	4,87	4,75	**4,79**
Zadovoljstvo opremljenošću Biblioteke	4,80	4,84	4,82	4,79	4,89	**4,83**
PROSJEK	**4,79**	**4,81**	**4,81**	**4,83**	**4,82**	**4,81**

4.6.5 Sistem finansiranja Škole

VUB se finansira iz obrazovne djelatnosti po osnovu školarina. Najveći udio u finansiranju djelatnosti u 2024. godini je iz obrazovne djelatnosti (100,00%) i obuhvata prihode od školarine i ostalih naknada u vezi sa osnovnom djelatnošću. Struktura prihoda ostvarenih u 2024. godini prikazana je u tabeli 32.

Tabela 32. Struktura prihoda VUB u 2024. godini

Vrsta prihoda	Iznos	Struktura
Obrazovna djelatnost	1.353.324	100,00%
UKUPNO	**1.353.324**	100,00%

Na dan 31.12.2024. godine, imovina VUB iznosi 4.160.705 KM, od čega stalna imovina (zgrada i oprema) - 1.809.916 KM ili 43,50%, potraživanja za školarinu 2.266.750 KM ili 54,48%, a 2,02% čine ostala potraživanja i novac na žiro-računima. 84.039

U periodu 2024. godine je u štampanje udžbenika (4 naslova i zbornik Konferencije), uloženo oko 6.880 KM.

4.7 UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA – Standard 7

4.7.1 Opis informacionog sistema – hardver i softver

Informacioni sistem Škole je opisan sa aspekta hardverskih i softverskih kapaciteta opreme, pristupa internetu, sistema održavanja i nadogradnje opreme, profesionalnih softvera, sistema sigurnosti podataka. Računarska oprema koju čine računari, projektori, i druga IT oprema ažurira se svake godine, dok se zastarjela tehnika i oprema donira siromašnim porodicama i različitim fondacijama. Detaljan spisak hardverske opreme prikazan je u tabeli 33.

Tabela 33. Informatička oprema

Naziv hardvera	Količina	Karakteristike
Računari, konfiguracija	1	Ime uređaja Dell -IH2TBC9 Procesor 12th Gen Intel(R) Core(TM) i3-12100 3.30 GHz Instalirana RAM memorija 8,00 GB (7,70 GB upotrebljivo) ID uređaja EC88F46F-BC5E-40B6-A2A9-BFEEE9591D3C Identifikator proizvoda00331-10000-00001-AA390 Tip sistema 64-bitni operativni sistem, zasnovan na x64 procesorima Olovka i dodir Unos olovkom i unos dodirom nisu dostupni za ovaj ekran Izdanje Windows 11 Pro Verzija 24H2 Instalirano dana 30.11.2024. Verzija OS-a 26100.2894 Utisak pri radu Paket iskustava sa funkcijama sistema Windows 1000.26100.36.
Računari, konfiguracija	2	Device name Dell Processor Intel(R) Celeron(R) CPU G530 @ 2.40GHz 2.40 GHz Installed RAM 4.00 GB (3.89 GB usable) Device ID 1BB70C3A-33EF-4A2B-936F-9C3244B586B9 Product ID 00327-60000-00000-AA506 System type 64-bit operating system, x64-based processor Pen and touch No pen or touch input is available for this display Edition Windows 10 Home Single Language Version 22H2 Installed on 4/23/2021 OS build 19045.3803 Experience Windows Feature Experience Pack 1000.19053.1000.0
Rčunari, konfiguracija	1	Device name Cooler Master Processor Intel(R) Core(TM) i5-3470 CPU @ 3.20GHz 3.20 GHz Installed RAM 8.00 GB (7.68 GB usable) Device ID 7DC5612D-EE09-482F-8B83-6C81CA7604BD Product ID 00331-10000-00001-AA622 System type 64-bit operating system, x64-based processor Pen and touch No pen or touch input is available for this display Edition Windows 10 Pro Version 22H2 Installed on 7/25/2020 OS build 19045.4170 Experience Windows Feature Experience Pack 1000.19054.1000.0
Računari, konfiguracija	2	Ime uređaja LG -M5UGICR Procesor Intel(R) Core(TM) i5-2400S CPU @ 2.50GHz 3.30 GHz Instalirana RAM memorija 4,00 GB (3,70 GB upotrebljivo) ID uređaja 776DF06B-F002-4D69-A6BC-D69576A27FA0 Identifikator proizvoda 00330-73746-27535-AAOEM Tip sistema 64-bitni operativni sistem, zasnovan na x64 procesorima Olovka i dodir Unos olovkom i unos dodirom nisu dostupni za ovaj ekran Izdanje Windows 10 Pro Verzija 22H2 Instalirano dana 19. 2. 2021. Verzija OS-a 19045.5371 Utisak pri radu Windows Feature Experience Pack 1000.19060.1000.0

Konfiguracija, računari	17	Device name Processor Intel(R) Core(TM) i3-4160 CPU @ 3.60GHz 3.60 GHz Installed RAM 4.00 GB (3.87 GB usable) Device ID 64F4C8A6-F8E0-4495-8FCF-2ABDDFB5BB3F Product ID 00331-20300-00000-AA707 System type 64-bit operating system, x64-based processor Pen and touch No pen or touch input is available for this display Edition Windows 10 Pro Version 22H2 Installed on 6/18/2022 OS build 19045.5131 Experience Windows Feature Experience Pack 1000.19060.1000.0
Konfiguracija, računari	22	Ime uređaja Dell Procesor Intel(R) Core(TM) i5-10505 CPU @ 3.20GHz 3.19 GHz Instalirana RAM memorija 8,00 GB (7,75 GB upotrebljivo) ID uređaja 6884D2C9-5708-4957-BEF0-D1F6FC24BC3F Identifikator proizvoda00330-54028-27196-AAOEM Tip sistema 64-bitni operativni sistem, zasnovan na x64 procesorima Olovka i dodir Unos olovkom i unos dodirom nisu dostupni za ovaj ekran Издање Windows 10 Pro Verzija 22H2 Instalirano dana 16.07.2022. Verzija OS-a 19045.5371 Utisak pri radu Windows Feature Experience Pack 1000.19060.1000.0
Konfiguracija, računari	1	Device name Dell -IVHRL9V Processor Intel(R) Core(TM) i5-3550 CPU @ 3.30GHz 3.30 GHz Installed RAM 16.0 GB Device ID FB3EB39D-7727-41FD-88C6-E51A0A38BF7C Product ID 00331-10000-00001-AA263 System type 64-bit operating system, x64-based processor Pen and touch No pen or touch input is available for this display Edition Windows 10 Pro Version 22H2 Installed on 06/13/2023 OS build 19045.5487 Experience Windows Feature Experience Pack 1000.19061.1000.0
Laptop Acer Extensa 215-33	1	Device name Acer -IH2TBC9 Processor Intel(R) Core(TM) i3-N305 1.80 GHz Installed RAM 8.00 GB (7.68 GB usable) Device ID EC88F46F-BC5E-40B6-A2A9-BFEEE9591D3C Product ID 00331-10000-00001-AA922 System type 64-bit operating system, x64-based processor Pen and touch No pen or touch input is available for this display
Laptop axxiv	1	Processor Intel(R) Core(TM)2 Duo CPU @ 1.83GHz 1.83 GHz Installed RAM 2.00 GB System type 32-bit operating system Pen and touch No pen or touch input is available for this display Device name Acer -PH89SNI Processor Intel(R) Core(TM) i3-4030U CPU @ 1.90GHz 1.90 GHz Installed RAM 8.00 GB Device ID 1EAA4488-5538-47DD-9E4B-F129748865E0 Product ID 00326-10000-00000-AA238 System type 64-bit operating system, x64-based processor Pen and touch No pen or touch input is available for this display Edition Windows 10 Home Version 22H2 Installed on 11/25/2021 OS build 19045.5608 Experience Windows Feature Experience Pack 1000.19061.1000.0
Laptop Acer E5-571/E5-531	1	Device name Acer -IVHRL9V Processor Intel(R) Core(TM) i5-7200 CPU @ 2.50GHz 2.70 GHz Installed RAM 16.0 GB (15.9 GB usable) Device ID FB3EB39D-7727-41FD-88C6-E51A0A38BF7C Product ID 00331-10000-00001-AA263 System type 64-bit operating system, x64-based processor Pen and touch No pen or touch input is available for this display

Laptop Acer E5-575	1	Edition Windows 10 Pro Version 22H2 Installed on 06/13/2023 OS build 19045.5608 Experience Windows Feature Experience Pack 1000.19061.1000.0 Ime uređaja Acer Procesor Pentium(R) Dual-Core CPU T4300 @ 2.10GHz 2.10 GHz Instalirana RAM memorija 3.00 GB ID proizvoda 00426-OEM-8992662-00006 Tip sistema 32-bitni operativni sistem Olovka i dodir Unos olovkom i unos dodirom nisu dostupni za ovaj ekran Izdanje Windows 7 Ultimate Device name snsns-PC Processor Intel(R) Celeron(R) CPU 925 @ 2.30GHz 2.29 GHz Installed RAM 3.00 GB Product ID 00371-OEM-8992671-00004 System type 32-bit Operating System Pen and touch No pen or touch input is available for this display Edition Windows 7 Professional
Laptop Acer Aspire 5732Z	1	
Laptop COMPAQ Presario CQ56	1	
Laptop FUJITSU SIEMENS ESPRIMO Mobile V5535	1	
Kaspersky Next EDR Foundations EE MSP 3 year	15	
Monitori Samsung S22C150N **Monitori Samsung S24D330H** **Monitori Samsung S22B300N** **Monitori Samsung S24C310EAU** **Monitori Samsung F22T350 FHR** **Monitori MSI 24 inč** **LG FLATRON E 2251T-BN** **Monitori Asus VB 172D** **Monitori Asus VS 207** **Monitori Asus VB 171**	2 1 1 1 1 1 16 2 21 1	
Projektor EPSON H384B **Projektor ACER X110P** **Projektor ACER X113P** **Projektor BENQ MP5II** **Projektor OVERMAX OVMULTIPIC35S2021034100902**	1 1 1 2 1	
Televizor CRYPTON 32 inča **Televizor Samsung UE75CU8072U** **Televizor TCL 65C655**	2 1 1	
Video rekorder (nadzor) Dahua **Video rekorder (nadzor) Qihan QH-D3116A-H Standalone DVR** **Nadzorna kamera Dahua HDCVI Bullet 5 MP HAC-HFW1500T-A-0280B**	1 1 14	
Mrežna oprema DN-6002C **Ruter MikroTik RB2011UiAS-2HnD-IN** **Wi-Fi AP Ubiquiti UniFi AC PRO**	1 1 6	
Panasonic telefon KX-TSC11FXW **Panasonic telefon KX-TG1611FX** **Pnasonic telefon sistemski KX – T 7630** **Panasonic KX-TDA 30 digitalna centrala**	5 3 1 1	

Računarska mreža je sprovedena u sve kabinete i učionice, a sve mrežne utičnice imaju pristup internetu. Pristup internetu ostvaruje se preko optičkog priključka modema Mtel-a, brzine 100/50 Mbps. Rutiranje i adresiranje obavlja Mikro Tik ruter, koji prosljeđuje

signal preko višeportnih switch uređaja na sve ostale računare. Postojeća ugrađena mreža omogućava 60 pristupnih tačaka internetu, dok trenutne potrebe zadovoljava korišćenje 45 pristupnih tačaka. U školi je uvedena i Wi-Fi konekcija (2 rutera po spratu).

Na svim računarima je instalirana free trial verzija Windows operativnog sistema i Microsoft Office paketa. Osim toga, na računarima je instaliran i licencirani Kaspersky Antivirus, koji služi za zaštitu i sigurnost podataka. U računarskom kabinetu, za potrebe izvođenja informatičkih predmeta, instalirani su profesionalni softverski programi: Delphi 7, CodeBlocks, CorelDRAW, Adobe Illustrator, Photoshop, AutoCad, Visual Studio, InDesign, SPSS.

Saradnici i institucije škole, zaduženi za održavanje IT sistema, odgovorni su za upravljanje sistemom, uključujući računarsku opremu, mrežnu infrastrukturu i softverske resurse. Njihove odgovornosti obuhvataju održavanje, nadogradnju i sigurnost IT sistema, kako bi se osigurala efikasnost i pouzdanost u radu škole.

Svake godine izdvajaju se finansijska sredstva za održavanje IT sistema, što produžava vijek trajanja opreme i povećava stepen zadovoljstva korisnika.

4.8 INFORMISANJE JAVNOSTI – Standard 8

4.8.1 Web stranica i upravljanje informacijama

Za prikupljanje informacija od interesa za ciljne grupe zaduženi su rukovodioci sektora i službi (naročito Studentska služba i Služba za koordinaciju nastave), te se po odobrenju i/ili ovlaštenju od strane direktora objavljuju na web stranici VUB.

Sistem praćenja i analize broja posjetilaca obuhvata bilježenje i automatsku analizu posjeta sajtu i interakcija, prosječnu poziciju na pretraživaču, broj posjeta sajtu po državama i statistiku najposjećenijih stranica na sajtu. Statistika je prikazana u prosječnim vrijednostima i ukupnom zbiru za tekuću godinu.

4.8.1.1 Informacioni paket za buduće studente

Informacioni paket za buduće studente dostupan je u printanoj verziji u studentskoj službi, biblioteci VUB i na službenoj web stranici (Vodič za upis). Vodič obuhvata sve informacije o VUB, studijskim programima i ostale relevantne informacije. Vodič je dostupan na službenim jezicima BiH a na zahtjev studenata obezbjeđuje se i verzija na engleskom jeziku.

Osim toga, na sajtu VUB je za svaki studijski program dostupan kompletan informacioni paket: od procedure upisa, pravnih akata, studijskih programa do knjige predmeta sa svim silabusima.

VUB distribuira Letak za upis na organizovanim štandovima, sajmovima visokog obrazovanja, prilikom posjeta i prezentacija studijskih programa u srednjim školama.

4.8.1.2 Politika komunikacije s javnošću

VUB ima razvijenu politiku komunikacije s javnošću, pri čemu VUB kontinuirano obavlja aktivnosti komunikacije sa svojim interesnim grupama kroz sve poznate oblike komunikacije, primjenjive za neprofitni sektor tj. za visokoškolske institucije. Interesne grupe VUB su: studenti, diplomirani studenti, potencijalni studenti, roditelji sve tri grupe studenata, sadašnji i potencijalni nastavnici, druge visokoškolske ustanove, instituti i druge naučne institucije, izdavačke kuće, vlada i organi vlasti, nevladin sektor, privreda, institucije kulture, socijalni sektor, mediji, i sl.

Oblici komunikacije na VUB su: oglašavanje, odnosi s javnošću, unapređenje prodaje, lična prodaja i direktni marketing.

Osoba odgovorna za marketing zadržava pravo da, uz odobrenje direktora, angažuje saradnike za poslove marketinga i komunikacije iz reda zaposlenih asistenata, IT službe, kao

i iz drugih službi VZB. Osoba odgovorna za marketing se savjetuje sa direktorom, ali mu podnosi i periodične izvještaje o realizovanim aktivnostima.

4.8.2 Informacije o naučno-istraživačkom radu i radu akademskog osoblja

Na službenoj web stranici VUB https://vub.edu.ba/ u odjeljku naučnoistraživački rad, nalazi se pododjeljak na kome su prikazani naučni skupovi koje organizuje VUB ili je koorganizator https://vub.edu.ba/naucni-skupovi/, kao i pododjeljak izdavčke djelatnosti https://vub.edu.ba/izdavacka-djelatnost/.

4.8.3 Komunikacija sa spoljašnjim zainteresovanim stranama

4.8.3.1 Analiza medijskog obavještavanja

VUB svojim studentima i široj javnosti pruža na uvid sve informacije u vezi rada Škole, na službenoj web stranici, društvenim mrežama i lokalnom radiju Info-centar Sokolac. Obavještavanje se odnosi ne samo na informisanje javnosti od strane VUB nego i pisanje i objava medija o Školi.

Objave je moguće pratiti ne samo preko zvanične web stranice VUB (https://vub.edu.ba/), već i preko društvenih mreža na kojima je VUB intenzivno prisutan kako to nalaže savremeno okruženje u kome Škola posluje i sa kojim želi da održi korak.

VUB je učestvovala na virtuelnom sajmu obrazovanja, a takođe promoviše svoj rad i na unaprijed zakupljenim bilbobordima na Sokocu za period od 5 godina.

4.8.3.2 Alumni asocijacija i Centar za razvoj karijere

VUB ima razvijenu Alumni asocijaciju https://vub.edu.ba/vub-alumni/ kroz koju se prikupljaju različiti podaci o diplomiranim studentima ali i povezuju diplomirani studenti sa sadašnjim studentima, nastavnim kadrom i rukovodstvom VUB.

Evidentiranje podataka u bazi vrši se kontinuirano u Studentskoj službi. Baza se ažurira u potpunosti (u smislu provjere tačnosti podataka i trenutnog zaposlenja svršenih studenata) najmanje jednom godišnje, po pravilu nakon završetka akademske godine. Studentska služba podnosi izvještaj direktoru o broju diplomiranih studenata koji su se zaposlili prvi put, broju koji je promijenio zaposlenje, broju koji je pokrenuo vlastiti biznis, kao i broju diplomiranih koji je nezaposlen zbog nastavka školovanja. Uz izvještaj se navode i organizacije u kojima su studenti zaposleni. Ono što je moguće istaći kao nedostatak ovakvog vođenja evidencija o karijernom razvoju studenata je stepen odzivnosti studenata koji ne dostavljaju redovno ažurirane podatke o razvoju karijere.

Alumni klub Škole okuplja sve diplomirane studente. VUB najmanje jednom u toku akademske godine okuplja diplomirane studente na druženje i razgovor o aktuelnim temama. Visok stepen povezanosti diplomiranih studenata je i preko društvenih mreža.

Centar za karijeru VUB ima za cilj da studentima omogući dodatno stručno usavršavanje, sticanje međunarodno priznatih certifikata, kako bi diplomirani studenti što spremniji izašli na tržište rada. Organizovanjem dodatnih edukacija studenti usavršavaju znanja i vještine koje su potrebne u modernom poslovnom svijetu.

Zadatak Centra je i povezivanje studenata sa poslovnom zajednicom i pomoć pri pronalaženju prvog zaposlenja. Kao uvod u poslovni svijet, Centar za karijeru studentima završne godine studija, u mjesecu maju, organizuje seminar na temu „Moj prvi intervju“, čiji je cilj da polaznici seminara u interakciji sa predavačem razumiju značaj kvalitetnog pisanja CV-a, motivacionog pisma i značaja pripreme za intervju sa poslodavcem. Svrha seminara je da polaznici savladaju vještine i tehnike koje su potrebne i korisne prilikom prijave i razgovora za posao.

4.9 KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNA REVIZIJA PROGRAMA – Standard 9

4.9.1 Procedure za praćenje realizacije studijskih programa

Procedura praćenja realizacije studijskih programa definisana je Pravilnikom o sistemu za kvalitet (Prilog 11) i Pravilnikom o provođenju studentske ankete (Prilog 17).

4.9.2 Analiza realizacije studijskih programa

Analiza realizacije studijskih programa vrši se kontinuirano, za svaku akademsku godinu i svaki studijski program posebno kroz analizu nastavnog procesa (Prilog 38). Analiza obuhvata najmanje:

- postotak svršenih studenata, prosječno trajanje studija na studijskom programu - analizu vrši odgovorno lice iz studentske službe, na osnovu podataka iz baze podataka;
- informacije, mišljenja i stavove studenata o zadovoljstvu studenata – analizu vrši KOK na osnovu rezultata studentskih anketa;
- informacije o postotku zaposlenih diplomiranih studenata – analizu vrši Studentska služba na osnovu podataka iz Alumni baze podataka;

Finalni izvještaj za proteklu akademsku godinu se završava najkasnije do kraja kalendarske godine i upućuje Senatu na razmatranje. Senat na osnovu izvještaja donosi preporuke u vezi sa realizacijom studijskih programa.

4.9.2.1 Postotak svršenih studenata i prosječno trajanje studija

Analiza nakon završetka akademske 2024/2025. godine pokazuje odnos broja diplomiranih studenata u odnosu na ukupan broj direktno upisanih studenata. U tabeli 34 su prikazani podaci o upisanim i diplomiranim studentima u poslednji 5 akademskih godina, iz čega proizilazi podatak da je procenat studenata koji su završili studije do početka akademske 2025/2026. godine 66,36%.

Tabela 34. Prikaz broja upisanih i svršenih studenata u poslednjih 5 akademskih godina

	Broj upisanih studenata -1. godina	Broj upisanih studenata -2. godina	Broj upisanih studenata -3.godina	Broj upisanih studenata -4. godina	**Ukupno direktno upisani**	Kumulativno upisani	Broj diplomiranih	Kumulativno diplomirani
2020/2021.	147	35	25	25	**232**	**3.857**	175	**2.635**
2021/2022.	153	34	30	30	**247**	**4.104**	154	**2.789**
2022/2023.	191	30	30	27	**278**	**4.382**	145	**2.934**
2023/2024.	185	30	30	30	**275**	**4.657**	170	**3.104**
2024/2025.	212	28	35	41	**316**	**4.973**	196	**3.300**
UKUPNO	888	157	150	153	**1.348**			
Procenat upisanih	**63,76%**	**14,49%**	**11,00%**	**10,75%**	**100%**	**Procenat svršenih**		**66,36%**

studenata						**studenata**		

Na osnovu podataka o diplomiranim studentima u 2024/2025. godini urađena je analiza prosječnog trajanja studija koja pokazuje sljedeće (tabela 35):

- Prosječno trajanje studija studenata na trogodišnjim studijskim programima koji su diplomirali u akademskoj 2024/2025. godini je 3,48 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata trogodišnjih studijskih programa, koji su upisali direktno 3. godinu studija, a koji su diplomirali u akademskoj 2024/2025. godini je 1,34 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata četvorogodišnjih studijskih programa, koji su diplomirali u akademskoj 2024/2025. godini je 4,62 godina.
- Prosječno trajanje studija studenata četvorogodišnjih studijskih programa, koji su upisali direktno 4. godinu studija, a koji su diplomirali u akademskoj 2024/2025. godini je 1,62 godina.
- Prosječno trajanje studija na svim studijskim programima VUB je 4,05 godina.

Tabela 35. Prosječno trajanje studija diplomiranih studenata u 2024/2025. akademskoj godini

Prosječno trajanje studija studenata koji su diplomirali u školskoj 2024/2025.	**Studijski program**					**VUB**
	Pravo 240 ECTS	**Političke nauke 240 ECTS**	**Ekonomija i poslovanje 240 ECTS**	**Javna uprava i bezbjednost 180 ECTS**	**Preduzetništvo i finansije 180 ECTS**	**Prosjek**
Trogodišnji programi	/	/	/	3,40	3,55	**3,48**
Četvrorogodišnji programi	4,40	4,25	5,20	/	/	**4,62**
Prosječno VUB						**4,05**
Direktan upis u 3. godinu trogodišnjih programa	/	/	/	1,35	1,32	**1,34**
Direktan upis u 4. godinu četvorogodišnjih programa	1,30	1,75	1,80	/	/	**1,62**
VUB – Prosječno - direktan upis u završnu godinu studija						**1,50**

4.9.2.2 Broj ispisanih studenata

Tokom akademske 2024/2025. godine sa VUB je ispisano ukupno 64 studenta, što predstavlja znatno veći broj ispisanih studenata u odnosu na proteklu 2023/2024. akademsku godinu. Razlog rasta broja ispisanih studenata je ažuriranje statusa studenata koji duži vremenski period nisu aktivni, čak i nakon više pokušaja njihovog aktiviranja od strane zaposlenih u studentskoj službi.

4.9.2.3 Analiza zadovoljstva studenata u akademskoj 2024/2025. godini

U prilogu ovog Izvještaja dati su Izvještaj o zadovoljstvu studenata u zimskom i ljetnom semestru akademske 2024/2025. godine (Prilog 14 i Prilog 15). Na ovom mjestu detaljnije su analizirani (iz ta dva izvještaja) zadovoljstvo studenata u vezi sa kvalitetom studijskih programa. U anketi je učestvovalo 229 studenata u zimskom i 243 studenta u ljetnom semestru (tabela 8 i tabela 9).

Iz izvještaja o zadovoljstvu studenata studijskim programima za oba semestra 2024/2025. akademske godine može se konstatovati:

1. Na studijskom programu Ekonomija i poslovanje 240 ECTS u anketi u zimskom semestru je učestvovalo 35 studenata od 132 koliko je upisano na studijski program, što čini 26,52%, dok je u ljetnom anketu popunilo 39/132 studenata ili 29,55%. Velika većina studenata, njih oko 79% je iskazalo izrazito zadovoljstvo (ocjena 5) predmetima u zimskom i ljetnom semestru, dok je njih oko 85% izrazito zadovoljno (ocjena 5) nastavnicima na studijskom programu u oba semestra (tabela 36 i tabela 37).

Tabela 36. Zadovoljstvo studenata predmetima na studijskom programu Ekonomija i poslovanje

Ekonomija i poslovanje	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Veoma loše (1)	0,00	1,39
Loše (2)	0,41	0,86
Dobro (3)	2,41	4,76
Vrlo dobro (4)	18,24	13,49
Odlično (5)	78,94	79,50

Tabela 37. Zadovoljstvo studenata radom nastavnika na studijskom programu Ekonomija i poslovanje

Ekonomija i poslovanje	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Veoma loše (1)	0,00	1,19
Loše (2)	0,00	0,00
Dobro (3)	1,49	2,98
Vrlo dobro (4)	14,18	10,12
Odlično (5)	84,33	85,71

2. Na studijskom programu Pravo 240 ECTS u anketi u zimskom semestru je učestvovalo 46 studenata od 131 koliko je upisano na studijski program, što čini 35,11%, dok je u ljetnom anketu popunilo 52/131 studenta ili 39,69%. Izrazito zadovoljstvo (ocjena 5) studijskim programom Pravo je u zimskom semestru 2024/2025. akademske godine izkazalo oko 78% studenata, dok je u ljetnom semestru taj procenat oko 86%. Slično tome, na ovom studijskom programu, izrazito zadovoljstvo radom nastavnika (ocjena 5) u zimskom

semestru 2024/2025. akademske godine iskazalo je oko 82% studenata, dok je u ljetnom semestru taj procenat na oko 90% (tabela 38 i tabela 39).

Tabela 38. Zadovoljstvo studenata predmetima na studijskom programu Pravo

Pravo	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Veoma loše (1)	2,48	2,33
Loše (2)	1,14	0,00
Dobro (3)	3,30	0,67
Vrlo dobro (4)	15,49	10,75
Odlično (5)	77,59	86,25

Tabela 39. Zadovoljstvo studenata radom nastavnika na studijskom programu Pravo

Pravo	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Veoma loše (1)	2,29	2,33
Loše (2)	0,00	0,00
Dobro (3)	2,86	0,00
Vrlo dobro (4)	12,57	7,44
Odlično (5)	82,29	90,23

3. Na studijskom programu Političke nauke 240 ECTS u anketi u zimskom semestru je učestvovalo 36 studenata od 138 koliko je upisano na studijski program, što čini 31,30%, dok je u ljetnom anketu popunilo 52/138 studenta ili 45,22%. Velika većina studenata, njih oko 71% u zimskom i oko 82% u ljetnom semestru 2024/2025. akademske godine je iskazalo izrazito zadovoljstvo (ocjena 5) predmetima na ovom studijskom programu. Takođe, velika većina studenata, njih oko 76% u zimskom i oko 81% u ljetnom semestru 2024/2025. akademske godine je iskazalo izrazito zadovoljstvo (ocjena 5) radom nastavnika na ovom studijskom programu. (tabela 40 i tabela 41).

Tabela 40. Zadovoljstvo studenata predmetima na studijskom programu Političke nauke

Političke nauke	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Veoma loše (1)	2,25	0,50
Loše (2)	2,50	0,10
Dobro (3)	9,90	4,27
Vrlo dobro (4)	13,61	13,00
Odlično (5)	71,74	82,14

Tabela 41. Zadovoljstvo studenata radom nastavnika na studijskom programu Političke nauke

Političke nauke	Zimski semestar (%)	Ljetnji semestar (%)
Veoma loše (1)	0,00	1,79
Loše (2)	5,07	0,00
Dobro (3)	10,14	8,04

Vrlo dobro (4)	8,70	8,93
Odlično (5)	76,09	81,25

4. Na studijskom programu Javna uprava i bezbjednost 180 ECTS u anketi u zimskom semestru je učestvovalo 99 studenata od 270 koliko je upisano na studijski program, što čini 36,67%, dok je u ljetnom anketu popunilo 98/270 studenata ili 36,30%. Velika većina studenata, njih oko 74% u zimskom i oko 82% u ljetnom semestru 2024/2025. akademske godine je iskazalo izrazito zadovoljstvo (ocjena 5) predmetima na ovom studijskom programu. Takođe, velika većina studenata, njih oko 78% u zimskom i oko 86% u ljetnom semestru 2024/2025. akademske godine je iskazalo izrazito zadovoljstvo (ocjena 5) radom nastavnika na ovom studijskom programu. (tabela 42 i tabela 43).

Tabela 42. Zadovoljstvo studenata predmetima na studijskom programu Javna uprava i bezbjednost

Javna uprava i bezbjednost	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)
Veoma loše (1)	1,32	1,19
Loše (2)	1,23	0,25
Dobro (3)	6,59	3,83
Vrlo dobro (4)	17,12	12,41
Odlično (5)	73,74	82,31

Tabela 43. Zadovoljstvo studenata radom nastavnika na studijskom programu Javna uprava i bezbjednost

Javna uprava i bezbjednost	Zimski semestar (%)	Ljetnji semestar (%)
Veoma loše (1)	1,26	1,02
Loše (2)	0,76	0,25
Dobro (3)	6,06	3,06
Vrlo dobro (4)	13,89	9,18
Odlično (5)	78,03	86,48

5. Na studijskom programu Preduzetništvo i finansije u anketi u zimskom semestru je učestvovalo 11 studenata od 31 koliko je upisano na studijski program, što čini 35,48%, dok je u ljetnom anketu popunilo 19/31 studenata ili 61,29%. Kod studijskog programa Preduzetništvo i finansije zadovoljstvo studijskim programom u oba semestro je iskazalo oko 92% studenta (ocjena 5). Izraženije zadovoljstvo ovog studijskog programa je kod ocjene rada nastavnika, oko 96% u zimskom i oko 99% u ljetnom semestru (ocjena 5). Rezultati su prikazani u tabeli 44 i tabeli 45.

Tabela 44. Zadovoljstvo studenata predmetima na studijskom programu Preduzetništvo i finansije

Preduzetništvo i finansije	Zimski semestar (%)	Ljetni semestar (%)

Veoma loše (1)	0,25	0,00
Loše (2)	0,00	0,00
Dobro (3)	0,00	1,75
Vrlo dobro (4)	8,08	6,58
Odlično (5)	91,67	91,67

Tabela 45. Zadovoljstvo studenata radom nastavnika na studijskom programu Preduzetništvo i finansije

Preduzetništvo i finansije	**Zimski semestar (%)**	**Ljetnji semestar (%)**
Veoma loše (1)	0,00	0,00
Loše (2)	0,00	0,00
Dobro (3)	0,00	1,32
Vrlo dobro (4)	4,55	0,00
Odlično (5)	95,45	98,68

4.9.2.4 Postotak zaposlenih diplomiranih studenata

Na osnovu evidencije može se konstatovati da je više od 70% diplomiranih studenata zaposleno ili su pokrenuli vlastiti biznis, 10% je nezaposlenih zbog nastavka školovanja a 20% je nezaposlenih, tražilaca zaposlenja. 45% zaposlenih diplomaca je od diplomiranja do danas napredovalo u poslu najmanje jednom.

Započete su aktivnosti oko reorganizacije i aktiviranja Alumni kluba i te aktivnosti je neophodno intenzivirati u narednom periodu.

4.10 PERIODIČNO SPOLJAŠNJE OBEZBJEĐENJE KVALITETA – Standard 10

VUB je do sada prošla kroz dva postupka akreditacije ustanove i studijskih programa.

Prvi postupak akreditacije VUB proveden u periodu 2012. – 2014. godina, rezultovao je Izvještajem o eksternoj evaluaciji HEAARS broj: 69/12 od 10.04.2013. godine i Rješenjem o upisu VUB u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u BiH broj:05-33-1-673-27/12 od 09.09.2014. godine.

Drugi postupak akreditacije VUB proveden je u periodu 2019. – 2022. godina, rezultovao je Izvještajem o eksternoj evaluaciji, HEAARS broj: 01/1.3.50-10-2/19 od 22.02.2021. i Izvještajem o eksternoj evaluaciji studijskog programa, HEAARS broj: 01/1.3.50-10-2-1/19 od 22.02.2021. godine i Rješenjem o upisu VUB u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u BiH broj:05-33-2-260-20/20 od 25.08.2022. godine.

Takođe, 2025. godine VUB je prošla kroz postupak tematskog vrednovanja, koji je rezultovao Izvještajem o tematskom vrednovanju broj: 1/02-04-2-104-7/25 od 04.08.2025. godine. Standard 2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa i Standard 5. Ljudski potencijali koji su bili predmet tematskog rednovanja u Izvještaju su ocijenjeni sa "VŠU pretežno ispunjava zahtjev".

4.10.1 Realizovane preporuke prethodne komisije za akreditaciju

A.2 Izrada i odobravanje programa

Visoka škola za uslužni biznis, Sokolac je na 180. sjednici Senata održanoj dana 11.06.2021. godine donijela odluku o izmjeni studijskog programa Pravo čime se na tom studijskom programu znatno povećao broj obaveznih – tipično pravničkih predmeta. U Nastavni plan i program dodato je šest novih predmeta i to: Osnovi građanskog prava, Ustavno pravo, Krivično – procesno pravo, Radno pravo, Privredno pravo i Građansko – procesno pravo.

Na istoj sjednici Senata donešena je odluka o izmjeni Nastavnog plana i programa Ekonomija i poslovanje. U Nastavni plan i program su dodati predmeti Mikroekonomija i Makroekonomija.

Visoka škola za uslužni biznis, Sokolac je na 226. sjednici Senata održanoj dana 14.06.2024. godine donijela Odluku o izmjeni studijskog programa Političke nauke (Prilog 39) čime se na tom studijskom programu znatno povećao broj obaveznih sručnih i uskostručnih predmeta.

Na istoj sjednici Senata Škole, usvojena je Odluka broj 245-2/24, o drugoj korekcija studijskog programa Pravo (Prilog 40) i Odluka broj 245-1/24 o korekciji studijskog programa Javna uprava i bezbjednost (Prilog 41).

Studentska praksa je obavezna tokom studiranja na svim godinama četvorogodišnjeg studijskog programa, izvršene su izmjene Nastavnih planova i programa i donešen je Pravilnik o studentskoj praksi studenata četvorogodišnjeg akademskog studija na Visokoj školi za uslužni biznis, Istočno Sarajevo – Sokolac.

U skladu sa preporukama iz tematskog vrednovanja revidirani su silabusi, ishodi učenja po predmetima i za studijske programe. Predmeti su objedinjeni u odgovarajuće grupe, sa procentualnim udjelima svake od njih u skladu sa standardima. Urađene su matrice ishoda učenja za svaki studijski program. Na svim studijskim programima, semsetri su vrednovani sa po 30 ECTS bodova.

A.4 Upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikacija

Nastavnicima i saradnicima koji učestvuju u evropskim programima razmjene biće finansirani odlasci na međunarodne naučne konferencije, a studentima koji učestvuju u programima razmjene, popust na školarinu.

Visoka škola je u proteklom periodu skolopila ugovore o saradnji sa nekoliko visokoškolskih institucija iz regiona. Potpisani su ugovori o saradnji sa:

- Ascenda School of Management (ASM), Vankuver, British Columbia, Canada.
- Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, Beograd;
- Alfa BK Univerzitet, Beograd;
- Nezavisni univerzitet, Banja Luka;
- Akademija za poslovnu ekonomiju, Čačak.

U toku je potpisivanje ugovora sa Beogradskom akademijom poslovnih i umjetničkih strukovnih studija, Beograd na projektu Erasmus+Programme Inter-institutional agreement Key Action 1 Learning mobility for higher education students and staff between EU Member States and third countries associated to the Programme and third countries not associated to the Programme.

U sklopu potpisanog ugovora o saradnji sa Univerzitetom EDUCONS završeni su pregovori o slanju jednog nastavnika i jednog studenta na jedan semestar na EDUCONS univerzitet kao i odlazak dva studenta na Ascenda School of Management (ASM), Vankuver, British Columbia, Canada, na period od šest mjeseci

A.5 Ljudski resursi

Na 181. sjednici Senata održanoj dana 30.06.2021. godine donijet je Pravilnik o razvrstavanju nastavnih predmeta po užim naučnim oblastima na VUB-u. Izbori u zvanja za profesore su usklađeni i preuzeti u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, poštujući preporuke Komisije za akreditaciju (uža naučna oblast).

Visoka škola je primila u puni radni odnos tri profesora na neodređeno vrijeme, tri asistenta u puni radni odnos na sve studijske programe, kao i 3 profesora u nepuni radni odnos.

Konkurs za izbore u zvanja saradnika (asistenata) je objavljen u tiražnijim novinama koje se prate na teritoriji cijele Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, kao što je EuroBlic.

U akademskoj 2021/2022. godini nije vršen upis studenata na studijski program Poslovna informatika.

Na 113. sjednici Upravnog Odbora Visoke škole održanoj dana 07.07.2021. godine donijet je Plan razvoja ljudskih resursa za period od 2021-2026. godine, gdje je jasno kvantifikovan datum odlaska u penziju profesora, kao i plan zapošljavanja profesora u narednom vremenskom periodu.

Nastavnici i saradnici su aplicirali na Erasmus+Programme Inter-institutional agreement Key Action 1 Learning mobility for higher education students and staff between EU Member States and third countries associated to the Programme and third countries not associated to the Programme.

U skladu sa preporukama iz tematskog vrednovanja, svi nastavnici su izabrani u uže naučne oblasti i dodijeljeni su im predmeti u skladu sa njihovim kompetencijama. Redovno se prati naučno-istraživački rad nastavnika kroz godišnje izvještaje o realizaciji plana usavršavanja nastavnog osoblja koje razmatra i usvaja Senat škole. Redovno se prate ocjene koje nastavnici dobijaju groz godišnje ankete studenata (posebno za svaki semestar) i može se reći da su one u akademskoj 2024/2025. godini na izuzetno zadovoljavajućem nivou. Sajt škole je ažuriran tako da pruža sve neophodne informacije o svakom nastavniku Škole. Kroz izvještaje o samovrednovanju prikazuje se i opterećenje nastavnika tokom semestara, po studijskim programima i ukupno za Školu. Predmeti su u matrici ishoda učenja grupisani u odgovarajuće kategorije u skladu sa standardima propisanim procentima. Potpisano je više ugovora o Erasmus razmjeni nastavnika.

A.6 Resursi za učenje i podrška studentima

Adaptacijom/prenamjenom prostora opremljena su tri nova nastavnička kabineta, uvedeno je obavezno vrijeme za konsultacije za sve nastavnike, a termini konsultacija su istaknuti na oglasnoj tabli Škole i veb stranici.

Visoka škola je u proteklom periodu povećala broj bibliotečkih jedinica koje su preporučili nastavnici za svoje predmete i to iz oblasti ekonomije, prava i političkih nauka. Izvršena je nabavka literature novijih izdanja (180 naslova).

Adaptacijom prostora napravljena je čitaonica koja je povezana sa bibliotekom i prilagođenja je za korištenje studentima.

Izvršena je pretplata na EBSCO bazu podataka i potpisan ugovor o saradnji sa COBISS bibliotečko-informacionim sistemom.

VUB posjeduje anti-plagijat softver (ADVEGO PLAGIATUS). Izvršena je obuka nastavnog kadra te su svi radovi predmet provjere ovog softvera. Na 182. sjednici Senata održanoj dana 15.07.2021. godine donijete su Izmjene Pravilnika o završnom radu, gdje su predviđene sankcije za plagijat.

5 PRILOZI

Prilog 1. Statut VUB

Prilog 2. Strategija razvoja VUB_2022-2028

Prilog 3. Lista nastavnika i saradnika u akademskoj 2024-2025

Prilog 4. Sedmično opterećenje po semestrima, studijskim programima i ukupno VUB

Prilog 5. Strategija internacionalizacije VUB 2022-2027

Prilog 6. Poslovnik o radu Senata VUB

Prilog 7. Poslovnik o_radu upravnog odbora VUB

Prilog 8. Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta_VUB

Prilog 9. Poslovnik_o_radu_studentskog predstavničkog tijela

Prilog 10. Strategija_osiguranja_kvaliteta_VUB

Prilog 11. Pravilnik o sistemu osiguranja kvaliteta_VUB

Prilog 12. Kodeks_nastavničke_etike

Prilog 13. Plan aktivnosti u postupku samovrednovanja septembar 2024. - januar 2026.

Prilog 14. Izvještaj o studentskoj anketi za zimski semestar akademske 2024-2025. godina

Prilog 15. Izvještaj o studentskoj anketi za ljetni semestar akademske 2024-2025. godina

Prilog 16. Izvještaj o realizaciji Strategije za 2024_2025

Prilog 17. Pravilnik_o_ provođenju_studske_ankete

Prilog 18. Pravilnik_o donošenju_izmjeni i evaluaciji_studijskih_programa

Prilog 19. Zakon o visokom obrazovanju Republike Srpske

Prilog 20. Pravilnik_o_studiranju_VUB

Prilog 21. Zahtjev-priznavnaje-ispita_VUB

Prilog 22. Pravilnik_o_studentskoj_praksi

Prilog 23. Knjiga-predmeta-ekonomija-i-poslovanje

Prilog 24. Knjiga-predmeta-političke-nauke

Prilog 25. Knjiga-predmeta-pravo

Prilog 26. Knjiga predmeta-javna uprava i bezbjednost

Prilog 27. Pravilnik o ocjenjivanju-studenata

Prilog 28. Konkurs za upis studenata u 2024-2025_prvi upisni rok_ jun 2024

Prilog 29. Konkurs za upis studenata u 2024-2025_drugi upisni rok_avgust 2024

Prilog 30. Izvještaj o upisu u akademskoj 2024-2025. godini

Prilog 31. Pravilnik o polaganju diferencijalnih ispita

Prilog 32. Pravilnik o priznavanju stranih visokoškolskih isprava

Prilog 33. Pravilnik_o_završnom_radu_VUB

Prilog 33a. Pravilnik o izmjenama pravilnika o završnom radu_2019

Prilog 33b. Pravilnik o izmjenama pravilnika o završnom radu_2021

Prilog 34. Pravilnik_o uslovima izbora nastavnika i saradnika

Prilog 35. Lista privrednih subjekata u kojima su studenti obavljali praksu

Prilog 36. Podaci o nastavnicima i saradnicima_2024_2025

Prilog 37. Realizacija plana usavršavanja nastavnog osoblja za 2024_2025 akademsku godinu

Prilog 38. Izvještaj o realizaciji nastavnog procesa za 2024_2025 akademsku godinu

Prilog 39_Odluka o izmjeni studijskog programa Političke nauke